

PIĄTEK-CZWARTEK
|27.09-3.10|2024|

DZIENNIK ELBLĄSKI TYGODNIK

ELBLĄG, GODKOWO, GRONOWO ELBLĄSKIE, MARKUSY,
MILEJEWO, MŁYNARY, PASŁĘK, RYCHLIKI, TOLKMICKO

cena 5,99 zł (w tym 8% VAT)

IKAT GAZETA
braniewska

BRANIEWO, FROMBORK, LELKOWO, PIENIĘŻNO,
PŁOSKINIA, WILCZĘTA

CO, GDZIE, KIEDY?

ISSN 2956-2740 NR INDEKSU 42968 || MAKŁAD 6/2 NR 39 (6)

Fot. archiwum DE/Arkadiusz Jolbert

PATRONKA BRANIEWA NA MURALU **|9**

**TO NAJWAŻNIEJSZA
ŚWIĄTYNIA W REGIONIE **|8****

**NIECH PAMIĘĆ O KSIĘDZU
POPIELUSZCIE TRWA **|6****

**W ELBLĄGU TRUDNIEJ
ZDAĆ EGZAMIN? **|10****

SPORT

**KOSZYKARZE NAPISZĄ
NOWY ROZDZIAŁ? **|15****

ISSN 2956-2740

PROMOCJA

BIZNES
WARMII I MAZUR
SAMORZĄDY

POZNAJ ZMIANY, KTÓRE ZASZŁY
W TWOIM REGIONIE!

TYLKO DZISIAJ Z DZIENNIKIEM ELBLĄSKIM

60240TBP-F-K

Otrzymaliśmy informację, że część sprzętu zakupionego przez nasz samorząd już pracuje na miejscu i pomaga w osuszaniu budynków, m.in. przedszkoli i szkół. Pozostały sprzęt ma dotrzeć w ciągu najbliższych dwóch dni” — przekazał w miniony piątek Urząd Miejski w Elblągu.

Przypomnijmy, że elbląski samorząd podjął decyzję o przekazaniu 100 tys. zł z budżetu miasta na zakup najbardziej potrzebnych rzeczy dla poszkodowanych gmin.

Pomoc trafiła do Kłodzka, któremu Elbląg pomagał również w 1997 roku, w trakcie tzw. powodzi tysiąclecia.

„Mieszkańcom i mieszkańcom zalanych terenów życzę tego, aby normalność, spokój i poczucie bezpieczeństwa wróciły względnie jak najszybciej. Bądźcie silni w tym trudnym dla was okresie” — napisał w swoich

ELBLĄG WSPIERA POWODZIAN. TY TEŻ MOŻESZ POMÓC!

DO TEJ PORY NA UTWORZONE PRZEZ ELBLĄSKI SAMORZĄD SPECJALNE SUBKONTO WPŁACONO BLISKO 35 TYS. ZŁOTYCH NA RZECZ POWODZIAN. ELBLĄŻANIE PRZYNOSZĄ RÓWNIEŻ DO STAROMIEJSKIEGO RATUSZA RZECZY I PRODUKTY, KTÓRE SĄ PILNIE POTRZEBNE DO USUWANIA SKUTKÓW POWODZI.

Sprzęt zakupiony przez elbląski samorząd już pracuje w Kłodzku

mediach społecznościowych prezydent Elbląga.

Elbląski ratusz zaznacza, że najlepszą formą pomocy gminom, które ucierpiały przez powódź, jest finan-

sowe wsparcie. Pomagamy wówczas zarówno lokalnej społeczności, jak i przedsiębiorcom oraz przedsiębiorcom z zalanych terenów. Ponadto taka forma wspar-

cia pozwala samorządom na szybką reakcję w przypadku zmian aktualnej listy potrzeb na danym terenie. Przypominamy, że elbląski samorząd uruchomił specjalne subkonto, dzięki któremu można włączyć się wpomoc i wpłacać środki dla poszkodowanych w powodzi mieszkańek i mieszkańców z południa kraju. Darowizny można wpłacać na rachunek o numerze 09 1020 1811 0000 0802 0460 2571 z dopiskiem „Darowizna dla powodzi”. Do tej pory na specjalne subkonto wpłacono prawie 35 tys. zł.

ŹRÓDŁO: UM ELBLĄG

MIĘSKA ZBIÓRKA DARÓW DLA POWODZIAN

20 września, ruszyła zbiórka darów rzeczowych dla powodzi z południowej Polski. Zbiórkę prowadzi elbląski samorząd. Punkt zbiórki: staromiejski ratusz (ul. Stary Rynek 25), czynny od poniedziałku do piątku w godz. 10-18 oraz w soboty w godz. 10-15. Lista potrzeb miejskiej zbiórki rzeczowej została ustalona

z Regionalnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Olsztynie, który został wyznaczony przez marszałka województwa warmińsko-mazurskiego do koordynowania akcji pomocowej w województwie. Elbląski samorząd prosi o przygotowanie i dostarczenie następujących darów, zaznaczając, aby były to nowe rzeczy:

- silne środki czystości do sprzątnia

- żele antybakteryjne
- płyny do mycia rąk
- preparaty do dezynfekcji powierzchni
- preparaty do dezynfekcji urządzeń sanitarnych
- preparaty do dezynfekcji
- roztwory wybielacza (chlorku) i inne środki odkażające
- nylonowe i gumowe rękawice
- rękawice robocze
- latarki z bateriami
- powerbanki (naładowane) i baterie

- podstawowe środki opatrunkowe
- środki higieny osobistej
- artykuły chemii gospodarczej
- agregaty
- łopaty, miotły, taczki, szpadle i inne narzędzia do sprzątnia
- osuszacze lub inne urządzenia pochłaniające wilgoć i pompy do przepompowywania wody
- pampersy dla dorosłych.

Przedmioty i produkty spoza listy nie będą przyjmowane.

W WYNIKU PRZEKOPU MIERZEI WIŚLANEJ I POGŁĘBIENIA CZĘŚCI TORU WODNEGO PROWADZĄCEGO DO ELBLĄGA MAMY ZABETONOWANĄ PRAKTYCZNIE CAŁĄ RZEKĘ W KIERUNKU ZALEWU WIŚLANEGO I Z NIEPOKOJEM ZASTANAWIAMY SIĘ, CO MOŻE SIĘ WYDARZYĆ, JEŚLI TA COFKA SIĘ POJAWI — MÓWI TOMASZ ŚWINIARSKI, DYREKTOR DEPARTAMENTU BEZPIECZEŃSTWA I ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO URZĘDU MIEJSKIEGO. ROZMAWIAMY O TYM, CZY I JAK ELBLĄG PRZYGOTOWANY JEST NA EWENTUALNĄ POWÓDŹ.

— Jak Elbląg przygotowany jest na ewentualną powódź?

— W Elblągu kilka lat temu wykonano inwestycję na bulwarze Zygmunta Augusta. To szczelna ścianka, którą montujemy wokolicach kempingu każdej jesieni, a dementujemy wiosną. Tam jest też pompa odprowadzająca wodę. Dodatkowo Elbląg posiada ponad 100 rękawów przeciwpowodziowych, które napełnione wodą podnoszą poziom wałów, aby można było w razie zagrożenia chronić nasze miasto. Przypominam, że główną służbą ratowniczą jest Państwowa Straż Pożarna, która posiada kilometry rękawów przeciwpowodziowych. Straż posiada też kontener przeciwpowodziowy. Elbląg posiada też magazyn przeciwpowodziowy, w którym znajdują się tysiące worków i sprzęt do napełniania worków, i nasze nowatorskie urządzenie do napełniania worków — to są takie leje, które nie zatną się, bo nie mają żadnej części mechanicznej. Mamy podpisaną umowę z Elbląskim Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej, które zabezpiecza piasek na czas powodzi. Mamy też Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego,

które na bieżąco monitoruje poziom wody i informuje nas o ewentualnych zjawiskach pogodowych grożących naszemu miastu. — Czy to wszystko wystarczy, aby Elbląg mógł uchronić się przed wodą?

— Nie. Nie ma miasta, które mogłoby ochronić się przed żywiołem. Najlepiej pokazuje to przykład południa Polski. Jest dolna granica, do której radzimy sobie z przyrodą, a powyżej tej granicy będzie już problem. Najwyższy historyczny poziom wody w rzece Elbląg wyniósł 6,83 m. Na ten etap jesteśmy gotowi. Jeśli jednak wrzece Elbląg poziom wody wyniósłby 7,5 m, to obawiam się, że miasto nie poradziłoby sobie, ale na razie historycznie takiej wody jeszcze u nas nie było.

— Kiedy wielka woda może zagrażać Elblągowi?

— Elbląg ma swoją specyfikę, bo jest narażony na wszystkie formy powodzi. Pierwsza to taka, która występuje tylko u nas i w Szczecinie. To tzw. cofka, czyli woda, która po napełnieniu Bałtyku wpływa do Zalewu Wiślanego, a potem pod wpływem północno-wschodniego wiatru płynie do Elbląga. Teraz mamy nową sytuację — w wyniku przekopu Mierzei Wiślanej i pogłębienia części toru wodnego prowadzącego

KONDOLENCJE

Pani
**Paulinie
Studzianek**

wyrazy głębokiego żalu i współczucia
z powodu śmierci

Teścia

składają
dyrekcja oraz pracownicy
Zarządu Komunikacji Miejskiej w Elblągu
spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

21124see1-a-G

Z wielkim żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Pana
Janusza Poryckiego

dziennikarza, z nawcy i popularyzatora
sportu na Warmii i Mazurach, autora wielu publikacji
poświęconych tej tematyce, wyróżnionego
Odznaką Honorową Za Zasługi
dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Rodzinie i Bliskim Zmarłego

składamy
wyrazy najgłębszego współczucia.

W imieniu Członków
Zarządu Województwa
Warmińsko-Mazurskiego
Marszałek
Marcin Kuchciński

W imieniu Radnych
Sejmiku Województwa
Warmińsko-Mazurskiego
Przewodniczący
Bogdan Bartnicki

1432240pb1-a-G

WYDAWCA
GALINDIA Sp. z o.o.
ul. Tracka 5
10-364 Olsztyn

REDAKTOR NACZELNY
Maciej Matera

ZASTĘPCA REDAKTORA NACZELNEGO
Ewelina Gulinska
e.gulinska@dziennikelblaski.pl

REDAKTORZY WYDANIA
Ewelina Gulinska e.gulinska@dziennikelblaski.pl
Agata Tupaj a.tupaj@dziennikelblaski.pl
Łukasz Razowski l.razowski@dziennikelblaski.pl

WYDANIE ONLINE internet@gazetaolsztynska.pl
tel. 514 800 549

GAZETAOLSZTYNSKA.PL
redakcja@gazetaolsztynska.pl
tel. 502 499 515

PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@gazetaolsztynska.pl
tel. 502 499 531

DIENNIKELBLASKI.PL
82-300 Elbląg, ul. Rybacka 35
tel. 502 499 529
gazeta@dziennikelblaski.pl

REKLAMA W ELBLĄGU
82-300 Elbląg, ul. Rybacka 35
tel. 604 408 305
reklamy@dziennikelblaski.pl

Elwira Kowalska
tel. 604 408 305

DRUK
Drukarnia Prasowa
GRUPY WM Sp. z o.o.
Olsztyn, ul. Tracka 7
tel. 502 499 539

CZY ELBLĄG JEST PRZYGOTOWANY NA WIELKĄ WODĘ?

do Elbląga mamy zabetonowaną praktycznie całą rzekę Elbląg w kierunku Zalewu Wiślanego i z niepokojem zastanawiamy się, co może się wydarzyć, jeśli ta cofka się pojawi. Linia brzegowa nie będzie zapewniała nam wyhamowania wody, ale z drugiej strony tor wodny jest pogłębiony, a więc większa ilość wody teoretycznie może się w nim zmieścić. Grożą nam też podtopienia spowodowane opadami. Takie doświadczenie mamy na rzece Kumieli, gdzie już kilkakrotnie w historii naszego miasta mieliśmy prawdziwą powódź. To są wody, które spływają z Wysoczyzny Elbląskiej i przez Srebrny Potok i Kumię trafiają do miasta. Newralgiczny punkt to przepływ wody pod ul. Grunwaldzką – na skutek zabrudzeń, które płyną w Kumieli, jest bardzo często przytykany, ograniczany jest prześwit i woda wylewa się na zewnątrz, tak jak miało to miejsce w 2017 roku. Obecnie prezydent rozmawia z Wodami Polskimi i na etapie projektowym dopina sprawy związane z budową zbiornika retencyjnego na Srebrnym Potoku, który w założeniu ma o 20 cm obniżyć poziom wody w Kumieli, co teoretycznie będzie nas bronić.

Trzecim rodzajem powodzi, który może zagrażać Elblągowi, jest powódź roztopowa. Jeśli po mroźnej iśnieźnej zimie doszłoby do gwałtownych roztopów, to woda wszystkimi ciekami będzie spływała do morza. Taką powódź mieliśmy na rzece Babicy przy ul. Mazurskiej w 1991 roku.

W Elblągu każdym rodzajem powodzi jesteśmy zagrożeni.

— Jak Elbląg jest przygotowany do podtopień związanych z wylaniem rzeki Kumieli?

— Koryto Kumieli ma swoje ograniczenia i cała woda nie przepłynie. Już kiedyś przy ul. Wypiańskiego zrobiono regulację Kumieli i poszerzono koryto. Teraz systematycz-

Tak wyglądało miasto w 2017 roku

nie czyszczone jest koryto i brzegi, aby woda w razie zagrożenia jak najbezpieczniej spływała. Podkreślam jednak, że są pewne granice, do których ta woda wkorycie się utrzyma, a powyżej tej granicy utrzymać się jej nie da.

— Ile jest zbiorników retencyjnych na terenie Elbląga?

— Na terenie Elbląga nie ma obecnie żadnego zbiornika retencyjnego. Ludzie kiedyś myśleli, że basen przy ul. Spacerowej był tym zbiornikiem retencyjnym, co jest nieprawdą. Jeśli zagraża nam powódź ze strony Kumieli, to zwykle w okresie letnim — powódź była w sierpniu i we wrześniu, a wtedy i tak woda prawdopodobnie byłaby w basenie. Sposób napełniania wodą basenu poprzez odstojnik, czyli zbiorniczek, który stoi przy hotelu Młyn, za pomocą rury przepływowej o średnicy 0,5 m sprawia, że nigdy w ten sposób nie uratowałoby się miasta przed powodzią. Nie byłoby miejsca, do którego można by było odprowadzić wodę, a po drugie ilość odprowadzanej wody byłaby niewielka. Jedynym zbiornikiem, w którym woda się gromadzi, jest jezioro Goplanica, znajdujące się przy dzielnicy Dąbrowa.

— Kiedy służby podejmują pierwsze działania w przypadku zagrożenia powodziowego?

— Rzekę Elbląg ma określone stany ostrzegawcze

i alarmowe. Stan ostrzegawczy rzeki Elbląg to 590 cm, a alarmowy 610 cm. Cała reszta to doświadczenie służb ratunkowych i kryzysowych w obserwacji poziomu wody na wodowskazach, obserwacji prognoz i kierunku wody, ale przede wszystkim obserwacji przyrostu wody w rzece Elbląg. Rekordowo w 2009 roku w rzece Elbląg było 6,9 m wody, która już przelewała się na ulice. Był to już najwyższy stan. Rozstawiamy rękawy przeciwpowodziowe, gdy poziom wody w rzece wynosi 620-630 cm, ale wciąż jest kilkucentymetrowy przyrost wody. Jeśli na poziomie 630 cm woda już się stabilizuje i wzrasta o 1 cm albo pozostaje na tym samym poziomie, to jesteśmy przygotowani, ale nie rozstawiamy rękawów przeciwpowodziowych, bo nie ma takiej potrzeby. Natomiast jeśli na poziomie 620-630 cm byłby 4-centymetrowy przyrost wody na godzinę, to wtedy podejmujemy decyzję o rozstawieniu rękawów przeciwpowodziowych. Mamy już swoje punkty, które pokazują stan wody i jej przyrost w rzece Elbląg. Tym punktem są schodki pod mostem Wyszyńskiego od strony bulwaru Zygmunta Augusta, gdzie z historycznych doświadczeń widzimy, jak woda przybiera i na ile nam grozi.

— W jakim stopniu takie rękawy przeciwpowodziowe

są w stanie uchronić Elbląg przed wielką wodą?

— Rękawy mają swoją ograniczoną wysokość; są wyższe i niższe. Teoretycznie są w stanie podnieść koryto rzeki o 0,5 m. A zatem jeśli mieliśmy w rzece Elbląg maksymalny poziom wody — 6,83 m — ale woda już się przelewała, to można przyjąć, że na poziomie 6,7 m woda już by wylała, więc dokładając 0,5 m, podwyższamy koryto rzeki do wysokości 7,2 m. Jednak nie ma takiej liczby rękawów przeciwpowodziowych w mieście, aby można było zabezpieczyć obydwie brzozy. Zwykle, jeśli zabezpiecza się jeden newralgiczny punkt, w którym dochodzi do przelania, pojawia się drugi punkt. My historycznie znamy te punkty, w których w Elblągu przelewa się woda. To bulwar Zygmunta Augusta, ul. Radomska, ul. Stawidłowa i ul. Warszawska (woda wdziera się do jednego z budynków). Jeśli w tych wszystkich miejscach postawilibyśmy rękawy przeciwpowodziowe, to pewnie ukazałoby się kolejne miejsce, które jest słabością Elbląga. Nie ma co się oszukiwać — potrzebne są inwestycje, szczególnie na lewym brzegu rzeki, po to, abyśmy przed tą powodzią obronili się systemowo, a nie doraźnie w postaci rękawów.

— Jakie inwestycje ma pan na myśli?

— Nie jestem hydrologiem, ale jeśli hydrolo-

Tomasz Świniarski

dzy wdrażają inwestycje związane z ochroną przeciwpowodziową, to myślą o podniesieniu wysokości wałów, oznalezieniu polderów zalewowych i owrotach przeciwpowodziowych. Które rozwiązanie może być zastosowane w Elblągu? Wydaje mi się, że logicznym rozwiązaniem, które mogłoby ochronić Elbląg, a może nawet całe Żuławy Wiślane, to wrota przeciwpowodziowe. Ale jeśli Żuławy obronią się, to prawdopodobnie woda będzie wdzierała się na teren Warmii, czyli wokół Braniewa. To muszą być systemowe rozwiązania, które hydrologowie przeanalizują i wyznaczą kierunki działania.

— Czy Elbląg wyciągnie jakieś wnioski z powodzi na południu Polski? A może nas ta sytuacja nie dotyczy?

— Każda powódź jest doświadczeniem, nawet jeśli jest daleko od nas. Powódź, która ma miejsce na południu Polski, jest zbliżona do powodzi spowodowanej rozlewaniem Kumieli. Jeśli chodzi o cofkę, to tu jest już inna specyfika i doświadczenie. Jednak każda powódź sprowadza się do tego, że wylewa woda. Najniebezpieczniejsze zjawisko to przerwanie wałów przeciwpowodziowych. W Elblągu nie ma sztucznych wałów przeciwpowodziowych. One są tu naturalne, w postaci dróg, które biegną na podwyższeniach

terenu, tak jak przy ul. Radomskiej. Klasyczne wały przeciwpowodziowe znajdują się na terenie powiatu elbląskiego. Uważam, że dziś najniebezpieczniejszym miejscem, jeśli chodzi o przerwanie wałów przeciwpowodziowych, jest jezioro Drużno. Te wały wymagają systematycznej konserwacji i utrzymania. Każdy długo występujący wysoki stan wody na jeziorze Drużno powoduje przesiąki i może spowodować przerwanie wałów, które jest najbardziej niebezpieczne. W 1983 roku na Wyspie Nowakowskiej powódź spowodowana była tym, że przerwano wał na rzece Elbląg. Jeśli czegoś nas nauczyła powódź na południu Polski, to tego, że nie możemy liczyć na to, że ktoś załatwi za nas sprawy związane z ratowaniem nas. Musimy też myśleć sami o przygotowaniu się do powodzi. Nic nie szkodzi i nic nie kosztuje, aby przyjść do Departamentu Zarządzania Kryzysowego i poprosić o worki do ochrony swojej posesji. Nic nie stoi na przeszkodzie, aby trzymać przy domu kupkę ziemi, aby w razie zagrożenia napęłnić nią worki i zapewnić sobie ochronę. A najlepiej jest wtedy, gdy ma się możliwość trzymania tego pod dachem, aby te worki już dziś były przygotowane. Jeśli poziom rzeki Elbląg się podnosi, to woda zalewa przede wszystkim pomieszczenia piwniczne. Uszczelnienie wejścia na klatkę schodową i okienek piwnicznych jest w naszym zasięgu i gdy dojdzie do prawdziwego zdarzenia, proszę nie myśleć, że w mieście pojawiają się nagle tysiące strażaków, którzy będą nas ratować. Te siły będą systematycznie wjeżdżać do Elbląga, by wesprzeć nas w walce z powodzią, ale my nie musimy być pierwszymi, którzy będą ratowali. Trzeba być z góry samemu przygotowanym i myśleć. Niekiedy i po szkodzi nie jesteśmy mądrzejsi.

EWELINA GULIŃSKA

Podczas ostatniej sesji radni debatowali o stanie komunikacji miejskiej w Elblągu.

Przewozy, które świadczy ZKM, kosztują rocznie około 41 mln zł, a przychody z biletów wynoszą około 10,9 mln zł. Elbląg każdego roku dopłaca do komunikacji miejskiej około 33,8 mln zł. Spółka co roku ponosi stratę, która pokrywana jest z kapitału zakładowego poprzez umorzenie udziałów bez wynagrodzenia przy jednoczesnym podwyższeniu tego kapitału środkami zabezpieczanymi w budżecie miasta.

Radny Rafał Traks podczas sesji przekonywał, że należy przeprowadzić kompleksową reformę komunikacji miejskiej w Elblągu, bo dziś jest ona nie tylko nieopłacalna, ale przede wszystkim niedostępna i niekomfortowa. Stwierdził też, że skoro miasto i tak każdego roku musi dopłacać do komunikacji miejskiej, to może powinna być ona darmowa dla mieszkańców Elbląga.

— Jeżeli przeprowadzilibyśmy odpowiednie zmiany w funkcjonowaniu komunikacji miejskiej — nie tylko zmiany w siatce połączeń, kursów czy godzin funkcjonowania linii, ale zmiany w funkcjonowaniu całej komunikacji miejskiej

KONSULTACJE ZAKOŃCZONE. I CO DALEJ?

PONAD 3,1 TYS. OSÓB WYPEŁNIŁO ANKIETY DOTYCZĄCE FUNKCJONOWANIA KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ W ELBLĄGU. TERAZ PREZYDENT MICHAŁ MISSAN CHCE POWOŁAĆ DORAŻNĄ KOMISJĘ, KTÓRA PRZEANALIZUJE WSZYSTKIE UWAGI I WSPÓLNIE WYPRACUJE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ULEPSZENIE KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ. CZY BĘDZIE TO OZNACZAŁO PODWYŻKI BILETÓW?

W konsultacjach dotyczących funkcjonowania komunikacji miejskiej wzięło udział ponad 3,1 tys. osób

— to jestem przekonany, że nasz samorząd przy ponoszeniu podobnych kosztów mógłby wprowadzić bezpłatną komunikację miejską. Rozpoczęte przez prezydenta konsultacje społeczne to dobry moment na to, abyśmy wszyscy podjęli

kroki w kierunku zmiany organizacji komunikacji miejskiej, tak aby nie dołożyć do niej każdego roku coraz więcej, tylko aby była ona funkcjonalna i dostępna dla mieszkańców i aby mieszkańcy chcieli nią podróżować. Liczba osób

podróżujących komunikacją miejską z roku na rok spada, przez co rosną też koszty jej funkcjonowania. Zdarza się, że w niektórych godzinach autobusy i tramwaje są przepełnione, a w innych godzinach jeżdżą puste — powiedział

radny Rafał Traks, zaznaczając, że w pierwszej kolejności należy przeprowadzić kompleksową reformę całej komunikacji miejskiej, a dopiero później pomyśleć o darmowych przejazdach.

Prezydent Michał Missan, odpowiadając na

sugestii radnego Rafała Traksa, dał do zrozumienia, że obecnie nie myśli o tym, aby komunikacja miejska mogła być darmowa. Według niego po wprowadzeniu planowanych zmian może generować jeszcze większe koszty.

— 13 września zakończyły się konsultacje dotyczące kształtu komunikacji miejskiej. Teraz poprosimy socjologa o sporządzenie raportu. Później będę chciał powołać doraźną komisję przy prezydencie, złożoną również z radnych. Myślę, że będzie to dobre miejsce, aby podyskutować o komunikacji miejskiej — oznajmił prezydent Elbląga.

I dodał: — Zrobię wszystko, aby komunikacja miejska w Elblągu była przyjazna dla mieszkańców, a to nie zawsze musi iść w parze z niższymi kosztami. Tak mi się wydaje.

EWELINA GULIŃSKA

NIE TYLKO PODWYŻKI WODY I ŚCIEKÓW

OD WRZEŚNIA MIESZKAŃCY ELBLĄGA ZAPŁACĄ WIĘCEJ ZA WODĘ I ŚCIEKI. ŁĄCZNIE CENA ZA METR SZEŚCIENNY WZROSŁA O 27 PROCENT, CZYLI O 2,92 ZŁ. W KOLEJNYCH 2 LATACH ZAPLANOWANE SĄ KOLEJNE WZROSTY CEN. ALE TO NIE WSZYSTKO. WPROWADZONA ZOSTAŁA RÓWNIEŻ MIESIĘCZNA OPŁATA ABONAMENTOWA ZA WODĘ. JEJ WYSOKOŚĆ TO 18,81 ZŁ.

Dotychczas cena za metr sześcienny wody i odebranych ścieków w Elblągu wynosiła 10,70 zł. Nowa taryfa EPWiK podnosi ją do 13,62 zł. Ta kwota będzie obowiązywała do września 2025 roku. A zatem mieszkańcy Elbląga zapłacą o 2,92 zł więcej (27 proc.) w stosunku do taryfy zatwierdzonej w 2021 roku. W następnych 2 latach czekają nas kolejne podwyżki. Od września 2025 roku za wodę i ścieki będzie trzeba zapłacić już 13,82 zł, a od września 2026 roku — 13,91 zł. Ta stawka będzie obowiązywała do

Mieszkańcy Elbląga znów muszą głębiej sięgnąć do portfeli

września 2027 roku. Być może wtedy też dowiemy się o nowych podwyżkach.

Urząd Miejski w Elblągu tłumaczy, że podwyżka cen wody i ścieków, jak w wielu

miastach w Polsce, wynika z niezależnych od EPWiK zewnętrznych czynników, które zdeterminowały ceny usług w ostatnich 3 latach. Zdaniem ratusza za podwyżkami cen wody i ścieków stoi przede wszystkim wysoka inflacja — 34,44 proc. w latach 2021-2023, wzrost o ponad połowę płacy minimalnej w stosunku do 2021 roku, a także niemal 2,5-krotny wzrost cen energii elektrycznej.

Pierwsi mieszkańcy Elbląga już otrzymali powiadomienia o zmianie opłat. Okazuje się, że nowe ceny

wody i ścieków to niejedynie zmiany. Elbląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji za zgodą Wód Polskich wprowadziło też opłatę abonamentową za wodę. Jej wysokość to 18,81 zł miesięcznie.

— Opłata abonamentowa będzie dzielona na wszystkich mieszkańców danej wspólnoty — przekazał nam jeden z elbląskich zarządców nieruchomości.

EWELINA GULIŃSKA

REKLAMA

Skup zboża
również z przeznaczeniem
do gorzelni
518-048-715

1322240pb1-a-M

KOLEJNE WIDMO STRAJKU W EPWiK. ZWIĄZKOWCY CHCĄ ODWOŁANIA PREZESA

ZAOSTRZA SIĘ KONFLIKT W ELBLĄSKIM PRZEDSIĘBIORSTWIE WODOCIĄGÓW I KANALIZACJI — PRZEKAZAŁA ZWIĄZKOWA ALTERNATYWA, TWIERDZĄC, ŻE OD MAJOWYCH ROZMÓW Z PREZYDENTEM ELBLĄGA I WSPÓLNYCH USTALEŃ NIC SIĘ NIE ZMieniŁO, A PREZES SPÓŁKI KWESTIONUJE SENSOWNOŚĆ WPROWADZENIA DODATKU STAŻOWEGO DLA PRACOWNIKÓW EPWiK.

Od kilku miesięcy w Elbląskim Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji trwa spór pomiędzy pracownikami zakładu należącymi do Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pracowników Oświaty i Usług w Elblągu a miejską spółką wodociągową.

Pracownicy zrzeszeni w związku żądają wprowadzenia dodatku stażowego oraz podniesienia wynagrodzeń zasadniczych o następnych 600 zł brutto. Przypomnijmy, że w tym roku związkowcy otrzymali już 600 zł brutto podwyżki.

Rozpoczęcie bezterminowego strajku, za którym w referendum opowiedziało się 93 proc. głosujących (frekwencja wyniosła 62 proc.), zaplanowano na początek czerwca, jednak został on przesunięty. Wynikało to z faktu, iż miejska spółka wypłaciła swoim pracownikom po 300 zł brutto i obiecała, że rozpocznie dyskusję nad wprowadzeniem dodatku stażowego, natomiast prezydent Michał Missan zaplanował przeprowadzenie audytu w spółce. Obiecał też, że sprawdzi, czy w innych miejskich

spółkach jest dodatek stażowy. Zadeklarował, że jeżeli potwierdzi się, że gdzie indziej pracownicy go otrzymują, to zostanie on wdrożony również w EPWiK.

Od tego czasu minęło już kilka miesięcy. Związkowcy twierdzą, że pomimo obietnic nic realnie w tej sprawie się nie zmieniło.

— Niestety od tamtych rozmów minęło już kilka miesięcy i nic się nie zmieniło. Na dodatek w ostatnich dniach prezes ostro zaatakował zrzeszony u nas Ogólnopolski Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Usług, kwestionując sensowność wprowadzenia dodatku stażowego. Na tablicy ogłoszeń pojawił się komunikat (poniżej — red.), w którym prezes zdecydowanie krytykuje dodatek stażowy. Warto dodać, że w tym samym czasie arbitralnie podniósł on wynagrodzenia kilku pracownikom administracyjnym o krótkim stażu pracy, a pozostała część załogi nie otrzymała nic — przekazał Piotr Szumlewicz, przewodniczący Związkowej Alternatywy. I dodał: — Prezes wybrał sobie najgorszy moment z możliwych. W czasie

Związkowcy żądają natychmiastowej reakcji prezydenta miasta i pilnego wprowadzenia dodatku stażowego

powodzi wszyscy widziemy, że wykwalifikowani, doświadczeni pracownicy odgrywają kluczową rolę w walce z żywiołem. Kilka dni temu pracownicy wodociągów uratowali ujęcie czystej wody w Jeleniej Górze. Co musi się stać, aby Misztal docenił rolę załogi? Obudziłby się, gdyby do Elbląga dotarła powódź? Możliwe, tyle że wtedy mogłoby być za późno, bo specjaliści mają dość pracy za gorzej.

Związkowcy żądają natychmiastowej reakcji prezydenta miasta i pilnego wprowadzenia dodatku stażowego. Twierdzą też,

że Marek Misztal, prezes EPWiK, powinien zostać zdymisjonowany.

— W obecnej sytuacji wydaje się oczywiste, że jego sposób zarządzania firmą jest niewydajny, a rosnąca skala wakatów stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa spółki i całego miasta — twierdzi Piotr Szumlewicz.

Związkowcy oznajmili, że w razie niespełnienia ich postulatów wkrótce powrócą do działań protestacyjnych. Nie wykluczają też przystąpienia do akcji strajkowej.

— Mamy do niej prawo, ponieważ przed waka-

cjami przeprowadziliśmy referendum strajkowe, w którym wzięła udział ponad połowa pracowników spółki, a z nich większość opowiedziała się za strajkiem — zaznaczył przewodniczący Związkowej Alternatywy.

17 września zarząd EPWiK zorganizował spotkanie z przedstawicielami wszystkich związków zawodowych działających w spółce. Rozmawiano na temat wynagrodzeń, które podlegają unijnej dyrektywie zobowiązującej do zasady równości wynagrodzeń kobiet i mężczyzn za taką samą pracę.

„Sprawa stażowego miałyby być drugoplanowa. Do czasu wprowadzenia zmian pracownicy otrzymywaliby dodatkowo 5-procentową premię miesięcznie, począwszy od września. Wstępne stanowisko KZ NSZZ Solidarność i Związku Zawodowego Pracowników EPWiK pozwala mieć nadzieję, że ten sposób ustalania płac w dłuższym okresie pozwoli na sprawiedliwe i godne płace w spółce” — poinformowano w komunikacie EPWiK.

Zdaniem zarządu wprowadzenie dodatku stażowego w sposób istotny

rozwarstwiliby wynagrodzenia w spółce, dyskryminując pracowników z mniejszym stażem.

Prezes EPWiK w swoim komunikacie zaznaczył też, że w myśl idei Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pracowników Oświaty i Usług istotą jest staż, a nie kompetencje, umiejętności czy wykształcenie.

Zdaniem prezesa EPWiK wprowadzenie dodatków stażowych przyniosłoby korzyść jedynie pracownikom o najdłuższym stażu, czyli tylko 135 osobom. Marek Misztal podkreślił, że gdyby wprowadzono dodatek stażowy, to 90 proc. zatrudnionych w miejskich wodociągach nie otrzymałoby żadnej podwyżki.

Spółka EPWiK przypomina, że w latach 2022-2024 pracownicy otrzymali podwyżki w średniej wysokości 1665 zł brutto, przy czym od 2024 roku każdy pracownik otrzymał podwyżkę wynagrodzenia w łącznej kwocie 605 zł brutto miesięcznie. Obecnie przeciętne wynagrodzenie w EPWiK jest o 21 proc. wyższe od przeciętnego wynagrodzenia w województwie warmińsko-mazurskim.

EWELINA GULIŃSKA

REKLAMA

Przedsiębiorco! Przedsiębiorco! Przedsiębiorco!

Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera, działające w strukturach

Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, serdecznie zaprasza do udziału w spotkaniu informacyjno-warsztatowym

„START DO EKSPORTU DLA SEKTORA MŚP” które odbędzie się 18.10.2024 r.

Liczba miejsc ograniczona. Zapraszamy!

Więcej szczegółów dotyczących spotkania na stronie <https://formzgloszolsztyn.webankieta.pl>

Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur

Rzeczpospolita Polska

Dofinansowane przez Unię Europejską

NIECH PAMIĘĆ O KSIĘDZU POPIEŁUSZCE TRWA

W TYM ROKU MIJA 40. ROCZNICA MĘCZEŃSKIEJ ŚMIERCI KSIĘDZA JERZEGO POPIEŁUSZKI. W ELBLĄGU WŁAŚNIE OTWARTO WYSTAWĘ UPAMIĘTNIAJĄCĄ TRAGICZNE LOSY KAPELANA WARSZAWSKIEJ „SOLIDARNOŚCI”.

Ksiądz Jerzy Popiełuszko był kapłanem warszawskiej „Solidarności”. Jego kontakty z robotniczym środowiskiem rozpoczęły się w 1980 roku. To w czasie stanu wojennego ujawniły się w nim szczególne pokłady zaangażowania, odwagi i ducha, którymi dzielił się z innymi. W powszechnym odbiorze był kapłanem, który przede wszystkim sprawował msze św. za ojczyznę. Mimo surowych restrykcji stanu wojennego gromadziły one nawet po kilkanaście tysięcy uczestników. Dzieło jego jednak nie ograniczało się tylko do spotkań modlitewnych w kościele św. Stanisława Kostki na Żoliborzu. Jako kapłan był po prostu z ludźmi i ich problemami na co dzień. Dzięki swojej silnej i autentycznej duchowości inspirował innych.

Ksiądz Jerzy Popiełuszko został porwany i bestialsko zamordowany przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa 19 października 1984 roku. Jego ciało wyłowiono z zalewu na Wiśle koło Włocławka. Sekcja zwłok wykazała, że ksiądz przed śmiercią był bity i związany w taki sposób, że przy każdym ruchu sznur zaciskał się wokół jego szyi.

We wtorek, 24 września, w 40. rocznicę męczeńskiej śmierci księdza Popiełuszki przed staromiejskim ratuszem w Elblągu otwarto wystawę poświęconą duchownemu.

— Ksiądz Jerzy jest dla nas postacią żywą i osobą ciągle ważną, także w rze-

eczywistości funkcjonowania w niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej. Ksiądz Jerzy dawał swoim życiem świadectwo tego, że o prawdę i wolność nie wolno nie walczyć. Są to wartości uniwersalne, które każdy człowiek, niezależnie od tego, w jakiej rzeczywisto-

ści przyszło mu żyć, musi w sobie pielęgnować i musi o nie walczyć. To prawda, o którą musimy walczyć nie tylko w rzeczywistości politycznego zniewolenia, ale też prawda taka, która wiąże się z kształtowaniem w sobie przekonania, że nie możemy sami się zniewalać

i nie walczyć o to, co w swoim życiu każdy z nas wierzy — mówił podczas otwarcia wystawy dr Marek Szymański, dyrektor oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku. I dodał: — Ta wystawa pokazuje, jak ważną postacią był ksiądz Jerzy Popiełuszko w Elblągu.

Elblążanie dbali o pamięć o księdzu Jerzym. Upominali się o jego beatyfikację. Niech pamięć o księdzu Popiełuszcze trwa wiecznie.

Ksiądz Jerzy Popiełuszko został beatyfikowany 6 czerwca 2010 roku w Warszawie przez papieża Benedykta XVI. **EG**

ROWEROWY ZAWRÓT GŁOWY, CZYLI JAK BEZPIECZNIE PORUSZAĆ SIĘ PO DROGACH

W parku im. gen. Bolesława Nieczui-Ostrowskiego odbył się międzyszkolny turniej bezpieczeństwa w ruchu drogowym dla uczniów klas V, VI i VII szkół podstawowych. Jak prawidłowo udzielić pierwszej pomocy? Jak poruszać się rowerem po drogach? — m.in. z takimi pytaniami musieli się zmierzyć uczniowie elbląskich szkół, którzy brali udział w międzyszkolnym turnieju pt. „Rowerowy zawrót głowy”. Organizatorem imprezy była Szkoła Podstawowa nr 4 w Elblągu.

ŹRÓDŁO: UM ELBLĄG

BYŁA PRACOWNICA MUZEUM SKAZANA

NA KARĘ 6 MIESIĘCY WIEZIENIA W ZAWIESZENIU NA ROK SKAZAŁ W PIĄTEK SĄD REJONOWY W ELBLĄGU AGATĘ, D., OSKARŻONĄ O PRZYWŁASZCZENIE PIENIĘDZY Z KONTA ELBLĄSKIEGO MUZEUM. SĄD NIE UWIERZYŁ KOBIECIE W HISTORIĘ O SZANTAŻU I STWIERDZIŁ, ŻE WYKORZYSTAŁA ONA ZAUFANIE SWOICH WSPÓŁPRACOWNIKÓW. WYROK JEST NIEPRAWOMOCNY.

W piątek, 20 września, Sąd Rejonowy w Elblągu ogłosił wyrok w sprawie 39-letniej byłej pracownicy elbląskiego muzeum, która pracowała na stanowisku kierownika finansowego, ale w praktyce wykonywała obowiązki głównej księgowej. Prokurator rejonowy oskarżył Agatę D. o to, że w okresie od listopada 2022 roku do maja 2023 roku dokonała 11 przelewów z rachunku muzeum na swoje rachunki osobiste w łącznej wysokości 26 284,11 zł, oraz o to, że w sierpniu 2023 roku podrobiła fakturę VAT na fikcyjny zakup oprogramowania, w efekcie czego na jej konto z kasy muzeum wpłynęło 1534,29 zł.

Szantaż linią obrony

Kobieta już podczas pierwszej rozprawy przyznała się do wszystkich zarzucanych jej czynów, a swoje postępowanie tłumaczyła tym, że padła ofiarą szantażu.

— Byłam w bardzo trudnej sytuacji i w ten sposób chciałam sobie pomóc. Jest mi bardzo przykro, że zdecydowałam się na taki

krok. Bardzo tego żałuję. W momencie, kiedy wykonałam wszystkie swoje środki, poczułam się postawiona pod ścianą i dlatego podjęłam taką decyzję. Od początku moim zamiarem nie było zatrzymanie tych środków; planowałam je zwrócić, gdy będę już lepszej sytuacji — tłumaczyła wtedy Agata D.

Szantaż, o którym opowiedziała kobieta, nie został jednak zgłoszony przez nią na policję, bo jak wyjaśniała przed sądem, czuła się zestresowana i przerażona. Stwierdziła, że swojego szantażystę widziała tylko raz i nie zna jego danych osobowych. Miała mu przekazywać pieniądze w zamian za spokój swój i swoich zwierząt, którymi opiekuje się w wynajmowanym mieszkaniu.

Sędzia: Pracownicy muzeum pani ufali

Oskarżonej Agacie D. za przywłaszczenie i oszustwo groziło do 8 lat pozbawienia wolności. Jednak sędzia zmieniła kwalifikację czynu dotyczącego sfalszowania faktury VAT, uznając, że był to wypadek mniejszej wagi, którego górna gra-

Agata D. już po nagłośnieniu sprawy zwróciła muzeum wszystkie pieniądze

nica kary to pozbawienie wolności do 2 lat.

Oskarżona podczas pierwszej rozprawy wniosła o warunkowe umorzenie postępowania, jednak sędzia nie przychyliła się do jej wniosku

— Faktyczne okoliczności tej sprawy są niekwestionowane. Zostały wykazane zeznaniami świadków, dokumentami i przede wszystkim wyjaśnieniami oskarżonej. Kluczową kwestią w tej sprawie był wniosek oskarżonej o warunkowe

umorzenie postępowania. W mojej ocenie nie można uznać, że wina oskarżonej i społeczna szkodliwość czynu w tej sprawie były nieznaczne. A te przesłanki w mojej ocenie w tej sprawie nie zostały spełnione. Z zeznań świadków wynika, że oskarżona była osobą pełniącą stanowisko, które przede wszystkim wymagało zaufania i odpowiedzialności za finanse muzeum oraz prawidłowości w prowadzeniu dokumentacji — wyjaśniła wyrok sądu

sędzia Patrycja Wojewódka.

I zwróciła się do byłej pracownicy muzeum: — Trudno uznać, żeby pani nie wiedziała, co robi. Kwoty, które są na tych rachunkach, wydają się małe, jeśli spojrzeć na poszczególne operacje, natomiast ich suma daje jakąś kwotę, która w przypadku instytucji wykonującej cele publiczne i zawsze mającej problemy z pozyskiwaniem dofinansowań jest znacząca. Moim zdaniem nie można tego bagatelizować. To byłby zły przykład dla społeczeństwa. Oczywiście sąd docenia, że pani spłaciła tę szkodę i dobro prawne zostało zrekompensowane, natomiast to nie jest jedyny wyznacznik. W tej sytuacji nie wyobrażam sobie, aby potraktować panią na tyle łagodnie i orzec warunkowe umorzenie postępowania. Widać, jak pracownicy muzeum pani ufali — w zasadzie bezgranicznie. To, co pani mówiła, oni przyjmowali za dobrą monetę. A pani to wykorzystała.

Sędzia Patrycja Wojewódka stwierdziła też, że nie przyjmuje linii obrony oskarżonej opartej na tym, że padła ofiarą szantażu.

— Te kwoty są niepełne, są różne i nie takie, by uzasadniać to tym, że mieliśmy tutaj do czynienia z szantażem. Jest pani osobą wykształconą i wiedziała pani, jakimi środkami dysponuje, zwłaszcza że było to rozciągnięte w czasie. Uważam jednak, że zasługuje pani na dobrodziejstwo warunkowego zawieszenia kary — jest pani osobą młodą, poprawnie funkcjonującą w społeczeństwie i dotychczas niekaraną. Roczny okres próby w ocenie sądu jest wystarczający, ponieważ szkoda została naprawiona — tłumaczyła.

Sąd uznał Agatę D. za winną zarzucanych jej czynów i wymierzył jej łączną karę 6 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na rok. Orzekł też przepadek dowodu rzeczowego w postaci podrobionej faktury VAT na rzecz Skarbu Państwa i obciążył oskarżoną kosztami postępowania w wysokości 120 zł. Sąd zobowiązał też kobietę do pisemnego informowania kuratora o przebiegu okresu próby.

Wyrok jest nieprawomocny.

EWELINA GULIŃSKA

KLIKNEŁA I STRACIŁA 20 TYSIĘCY

Linki do banku znalezione na profilu społecznościowym są często próbami oszustwa, choć wyglądają na prawdziwe. Pewna 65-letnia elblązanka przekonała się o tym na własnej skórze. Kobieta, otwierając link, załogowała się, używając swoich bankowych haseł. Nie wiedziała jednak, że strona jest fałszywa. Podstęp, którego użyli oszuści, sprawił, że po-

zyskali oni dzięki podstępowi prawdziwe dane do logowania się i weszli na prawdziwy profil bankowy, który należał do elblązanki. Tam po załogowaniu wypłacili z jej konta kwotę blisko 20 tysięcy złotych. Sprawca dokonał 4 przelewów z jej rachunku. Sprawa została zgłoszona na policję. Prowadzone są czynności pod kątem oszustwa. **KMP ELBLĄG**

PRACE DROGOWE PRZY ULICACH RECHNIEWSKIEGO I DONIMIRSKICH

Ulica Rechniewskiego zmienia się dzięki projektowi z budżetu obywatelskiego. Zadanie pn. „Nawierzchnia bitumiczna na części ulicy Rechniewskiego” (odcinek od ulicy Barona do ulicy Donimirskich) realizuje Elbląskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. Koszt robót budowlanych to prawie 320 tys. zł. Prace trwają również przy ulicy Donimirskich, gdzie

realizowane jest zadanie pn. „Budowa chodnika w ciągu ulicy Donimirskich” (od chodnika wzdłuż terenu SP nr 1 do połączenia z chodnikiem przy ulicy Rechniewskiego i z wewnętrznym odcinkiem ulicy Barona). Koszt robót budowlanych wynosi ok. 125 tys. zł. Prace łącznie z odbiorami mają się zakończyć najpóźniej do połowy listopada tego roku. **ŹRÓDŁO: UM ELBLĄG**

ZŁAPANY NA GORĄCYM UCZYNKU: DEMOLOWAŁ WIATĘ PRZYSTANKOWĄ

Był piątek trzynastego września. 20-latek odreagowywał pewnie stres związany z „pechową” datą kopiąc w szyby wiaty przystankowej przy ul. Armii Krajowej w Elblągu. Rzeczywiście miał pecha: w trakcie tej czynności zauważyli go policjanci z Wydziału Ruchu Drogowego WRD KMP w Elblągu, którzy w pobliżu kontrolowali prędkość

pojazdów. Natychmiast ruszyli i zatrzymali 20-latkę. Mężczyzna był pod wpływem alkoholu — przekazała elbląska policja. Szkody spowodowane przez mężczyznę (dwie duże szyby) oszacowano na 2 tysiące złotych. 20-latek trafił do aresztu. Teraz odpowie za zniszczenie miejskiego mienia. Może mu grozić kara do 5 lat pozbawienia wolności. **RED.**

TO NAJWAŻNIEJSZY KOŚCIÓŁ W REGIONIE

25 WRZEŚNIA PRZYPADAŁA 682. ROCZNICA POŚWIĘCENIA BAZYLIKI METROPOLITALNEJ WE FROMBORKU. Z TEJ OKAZJI W OSTATNIĄ NIEDZIELĘ WRZEŚNIA WE FROMBORSKIEJ KATEDRZE SPOTKAJĄ SIĘ KANONICY WARMIŃSKIEJ KAPITUŁY KATEDRALNEJ. TO JEDNO Z NAJWAŻNIEJSZYCH ŚWIĄT ARCHIDIECEZJI WARMIŃSKIEJ.

Katedra Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny we Fromborku to nie tylko miejsce o wielkim znaczeniu duchowym. Jest to również jeden z najważniejszych zabytków sakralnych w Polsce. Jej budowa rozpoczęła się w 1329 roku, a konsekrowano ją w 1342 roku, co potwierdza inskrypcja na płycie wmurowanej w ścianę prezbiterium. Płyta głosi: „Anno Domini MCCCXLII dedicatus est chorus”. Od tego czasu katedra stała się centrum życia religijnego Warmii, ale także jej kulturalnym sercem.

— Dla nas, wiernych, obchody rocznicy konsekracji to nie tylko moment modlitwy, ale także refleksji nad naszą wspólnotą — mówi ks. Jacek Wojtkowski, proboszcz katedry. — Katedra to matka wszystkich kościołów w diecezji. To tutaj biskup zasiada na katedrze, sym-

bolizując duchową władzę nad diecezją — podkreśla.

Bazylika we Fromborku pełniła przez wieki kluczową rolę w życiu Warmii. Było to księstwo kościelne, a kapituła warmińska, zarządzająca majątkiem kościelnym, miała także wpływ na sprawy polityczne i społeczne. Wśród członków kapituły był Mikołaj Kopernik, najsłynniejszy kanonik warmiński, który większość swojego życia spędził we Fromborku. Tutaj właśnie napisał swoje dzieło „De revolutionibus orbium coelestium”, które zrewolucjonizowało naukę.

— Bazylika to nie tylko tytuł honorowy. To podkreślenie, jak ważne jest to miejsce zarówno dla wspólnoty wiernych, jak i dla kultury. Nasza katedra ten tytuł otrzymała w 1965 roku. To wówczas papież Paweł VI ogłosił katedrę fromborską bazyliką mniejszą — przypomina ks. Wojtkowski.

Katedra we Fromborku jest wyjątkowym świadectwem naszej historii. Miejscem pochówku Mikołaja Kopernika, ale także wielu biskupów, uczonych i intelektualistów, którzy odcisnęli trwałe ślady na Warmii. Pod kopułą katedry wiszą wyjątkowe symbole związane z jej historią. Znajdują się tam paliusze kardynalskie, które upamiętniają tych biskupów warmińskich, którzy otrzymali godność kardynalską. Szczególnie ważnym elementem jest tiara papieska, upamiętniająca Piusa II, który przed objęciem papieskiego tronu był biskupem warmińskim.

Katedra Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny we Fromborku nie jest tylko miejscem modlitwy. To także żywe muzeum, które od wieków gromadziło najcenniejsze dzieła sztuki sakralnej. Wśród nich znajduje się poliptyk fromborski, dawny ołtarz główny katedry, ufundowany przez

biskupa Łukasza Watzenrode, wuja Mikołaja Kopernika. Poliptyk powstał w 1504 roku i przez stulecia był głównym punktem liturgii. Niedawno został odrestaurowany.

Fromborska katedra z racji swego znaczenia duchowego i artystycznego została wpisana na listę dziedzictwa narodowego jako pomnik historii. Od stuleci była świadkiem najważniejszych wydarzeń w historii regionu i całego Kościoła. W 2023 roku swoje obrady miało tu Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski.

Obchody rocznicy konsekracji fromborskiej katedry mają także swoje miejsce w liturgii godzin — brewiarzu odmawianym codziennie przez duchowieństwo i wiernych na całym świecie. Święto to przypomina o wielowiekowej tradycji Kościoła, która łączy wspólnoty wiernych na całym globie.

Mikołaj Kopernik miał we fromborskiej katedrze ołtarz, przy którym wikariusz w jego imieniu odprawiał msze

— Rocznicą konsekracji kościoła, jak nasza katedra, to moment, który przypomina nam o ciągłości naszej wiary i o tych, którzy przez wieki ją kształtowali — zauważa ks. Wojtkowski.

Frombork to miejsce wyjątkowe na mapie Warmii. Był centrum zarówno duchowym, jak i intelektualnym regionu. Z katedrą oprócz Mikołaja Kopernika związani byli wybitni biskupi i intelektualiści, tacy jak Ignacy Krasiecki, Stanisław Hozjusz czy Jan Dantyszek. Każdy z nich wniósł swój

wkład w rozwój Kościoła, ale także kultury polskiej.

Fromborska katedra pełniła również rolę polityczną. Kapituła warmińska, składająca się z 16 kanoników, miała wpływ na wybór biskupa, a także na organizację życia religijnego i gospodarczego w regionie. Świątynia była więc nie tylko miejscem modlitwy, ale także ważnym ośrodkiem władzy kościelnej. Dziś, mimo upływu wieków, katedra we Fromborku wciąż przyciąga wiernych oraz turystów.

STANISŁAW KRYŚCIŃSKI

Katedra Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny we Fromborku to nie tylko miejsce o wielkim znaczeniu duchowym. Jest to również jeden z najważniejszych zabytków sakralnych w Polsce

Uroczystości związane z konsekracją fromborskiej katedry odbywają się co roku w ostatnią niedzielę września. W 2024 roku 29 września we fromborskiej katedrze zgromadzą się kanonicy Warmińskiej Kapituły Katedralnej. Centralnym punktem obchodów będzie uroczysta msza święta o godzinie 11, której będzie przewodniczył ks. bp dr Janusz Ostrowski, prepozyt kapituły, w towarzystwie kanoników.

REKLAMA

komunikat

Burmistrz Miasta i Gminy Frombork

podaje do publicznej wiadomości, że zostały wywieszone na tablicach Urzędu Miasta i Gminy we Fromborku wykazy nieruchomości, stanowiących własność Gminy Frombork, przeznaczonych do dzierżawy, najmu i sprzedaży. Wykazy zamieszczone są również w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem frombork.bip.net.pl.

PATRONKA MIASTA NA MURALU

W BRANIEWIE PRZYBYWA MURALI. POWSTAŁ TEŻ POŚWIĘCONY REGINIE PROTSMANN — PATRONCE BRANIEWA ORAZ ZAŁOŻYCIELCE ZGROMADZENIA ŚW. KATARZYNY DZIEWICY I MĘCZENNICZY. UŚWIETNI PRZYSZŁOROCZNE UROCZYSTOŚCI BEATYFIKACYJNE.

Braniewo staje się coraz bardziej rozpoznawalne dzięki wspaniałym muralom, które nie tylko zdobią przestrzeń, ale również niosą ze sobą istotne przesłanie edukacyjne. Wśród wyjątkowych malowideł znajdują się już ikoniczne obrazy, takie jak odnowione przedstawienie planu miasta z 1635 roku, a także nowy herb. Na tym nie koniec. Powstał kolejny mural poświęconym Reginie Protmann, patronce Braniewa oraz założycielce Zgromadzenia św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy.

Mural ma na celu nie tylko upamiętnienie postaci Reginy Protmann, ale także przybliżenie mieszkańcom

i turystom jej istotnego wkładu w historię regionu. Ewelina Gierałowska, pełnomocniczka ds. społecznych, jest pomysłodawczynią tej inicjatywy i zasługuje na ogromne gratulacje za zaangażowanie w promowanie lokalnej historii oraz kultury. Artystyczną stroną projektu zajął się Dima Snork, który zdobył uznanie dzięki poprzednim muralom, w tym temu upamiętniającemu nowy herb Braniewa.

— To szczególnie istotne w kontekście przypadającej w tym roku 25. rocznicy beatyfikacji błogosławionej Reginy i przed przyszłorocznymi uroczystościami beatyfikacji sióstr męczenniczek z okresu II wojny światowej

— mówi Tomasz Sielicki, burmistrz Braniewa.

Podkreślając znaczenie projektu, warto przypomnieć tragiczną historię sióstr męczenniczek, które były ofiarami II wojny światowej. Należą one do grona 102 sióstr katarzynek, które zginęły w wyniku brutalności wojny, w obronie innych oraz z powodu chorób, na które zapadły podczas opieki nad potrzebującymi. Siostry pracowały w wielu miejscach, w tym w Olsztynie, Kętrzynie czy Braniewie, wnosząc niezwykle wkład w życie lokalnych społeczności. Ich odwaga w obliczu zagrożenia jest symbolem niezłomnej wiary i poświęcenia dla innych.

Gdy w 1945 roku rozpoczęła się radziecka ofensywa, siostry nie opuściły swoich podopiecznych, choć ludność cywilna się ewakuowała. Ich męczeńska śmierć była konsekwencją wyboru wartości, którym pozostały wierne aż do końca. Odkrycie ciał sióstr na terenie dawnego cmentarza w Olsztynie stanowi dowód ich tragicznych losów i przypomina nam o ich poświęceniu.

Siostry męczenniczki wzorowały się na św. Katarzynie oraz swojej założycielce, Reginie Protmann, które także były przykładami niezłomności i wiary. Proces beatyfikacyjny sióstr trwał wiele lat, a jego etap diecezjalny zakończył się 15 lat temu.

Mural ma przypominać o wkładzie Reginy Protmann w historię regionu

Ostatnie wydarzenia związane z tym procesem, w tym zatwierdzenie dekretu o męczeństwie przez papieża Franciszka, budzą nadzieję na rychłą beatyfikację. Zgromadzenie, które blisko 450 lat temu po-

wstało w Braniewie, wciąż aktywnie funkcjonuje, realizując hasło „Jak Bóg chce”. Siostry prowadzą działalność edukacyjną, pielęgniarską oraz opiekuńczą, pozostawiając trwały ślad w historii regionu. **OPR. RAZ**

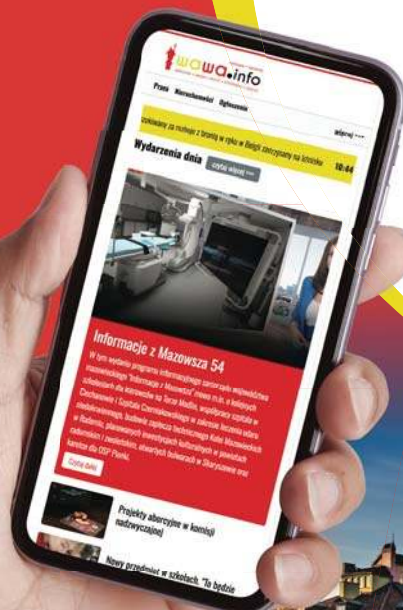
REKLAMA

wawa.info

PORTAL DLA WARSZAWY I MAZOWSZA

NOWY PORTAL INFORMACYJNY

5024018P-B-K

W ELBLĄGU TRUDNIEJ ZDAĆ EGZAMIN?

PRAWO JAZDY TO MARZENIE WIELU, ALE CZASEM DROGA DO NIEGO JEST WYBOISTA. BO CHOĆ JEDNI ZDAJĄ ZA PIERWSZYM RAZEM, TO DRUDZY MĘCZĄ SIĘ JAK POTĘPIENCY I PODCHODZĄ DO EGZAMINU WIELE RAZY. ZA KAŻDYM RAZEM W NADZIEI, ŻE TERAZ IM SIĘ UDA. NIEKONIECZNIE.

Ile razy można zdawać egzamin na prawo jazdy? Tu odpowiedź jest prosta. Do skutku, a przynajmniej z takiego założenia wychodzą niektórzy. Bo naprawdę trzeba mieć w sobie wiele zaparcia, żeby jak pewien mężczyzna podchodzić do egzaminu teoretycznego ...118 razy. Bo właśnie zapisał się w elbląskim WORD na kolejny termin w nadziei, że teraz to na pewno już zda.

Trudno powiedzieć, dlaczego nie może zdać egzaminu teoretycznego, który — jak pokazują statystyki — wydaje się być dużo prostszy niż egzamin praktyczny. Zdawalność egzaminu teoretycznego jest średnio na poziomie 50-60 procent.

Piętą achillesową w drodze do prawo jazdy kategorii B, a więc na samochód osobowy są egzaminy praktyczne. A najlepszym dowodem na to jest przypadek także z Elbląga pewnej pani, która już 40 razy podchodziła do egzaminu praktycznego. Czy będzie próbowała kolejny raz? Jak na razie nie umówiła się na kolejny termin.

W naszym regionie są dwa ośrodki egzaminacyjne na prawo jazdy w Olsztynie i w Elblągu. Gdzie łatwiej zdać na egzamin?

W Olsztynie łatwiej

Z najnowszych danych wynika, że w Olsztynie. W lipcu zdawalność egzaminu praktycznego na kategorię B wyniosła 41,35 proc. Dla porównania średnia zdawalność w maju wynosiła 32,33 proc, ale w już w czerwcu była na poziomie 37,49 proc. Skąd taka poprawa?

— W miesiącach wakacyjnych ta zdawalność była wyższa o ok. 5 proc. od średniej z ostatnich dwudziestu kilku lat — zauważa Marcin Kwit, egzaminator nadzorujący

Każdy może zdawać egzamin w dowolnym wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego

cy w olsztyńskim WORD. — Trudno powiedzieć, co jest tego przyczyną. Zdawalność jest wypadkową wielu czynników. Zasadniczym jest oczywiście szkolenie, ale to również jest człowiek. Jego odporność na stres, na emocje, bo przecież nie zmienili się nagle egzaminatorzy czy zasady egzaminowania. Zdaniem egzaminatora nadzorującego osobę, która odbyła solidny proces szkolenia, nawet jeśli targają nią emocje, to zwykle zdaje egzamin praktyczny za 3 czy 4 razem. Oczywiście wiele osób zdaje za pierwszym razem.

— W pierwszym podejściu egzaminacyjnym zdaje około 50 procent kandydatów — mówi Marcin Kwit. Tu zdawalność jest dużo wyższa niż tzw. średnia.

Co mówią statystyki?

W Elblągu nieco trudniej zdać egzamin praktyczny na kategorię B, tak przynajmniej wynika ze statystyk.

— Za sierpień zdawalność egzaminów teoretycznych wyniosła 60,14 proc. — mówi Zygmunt Kiersz, dyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Elblągu. — Natomiast zdawalność egzaminów praktycznych ogółem była na poziomie 35,77 proc., z tego na kategorię B — 26,35 proc. To kilka procent mniej niż średnia w kraju.

Dlaczego tak trudno zdać egzamin praktyczny, a przynajmniej dla niektórych?

— Jest kilka powodów, dlaczego niektórzy zdają po kilka razy — tłumaczy Zygmunt Kiersz, dyrektor w WORD w Elblągu. — To oczywiście wynika z przygotowania w szkołach nauki jazdy. Do tego chodzi stres, który wiąże się z egzaminem. Zdający nie potrafią sobie z nim poradzić.

Kogo bardziej dopada stres? Tu nie ma reguły: kobiety i mężczyzn, młodych i starszych, ale tych bardziej, bo młodzi ludzie

często podchodzą do egzaminu na zasadzie, jak się uda to dobrze, a jak nie, to poprawię.

Jak bardzo potrafi sparyalizować przekonał się ostatnio mężczyzna, który zdawał na kategorię A, czyli na motocykl. Na placu ośrodka wszystko mu wychodziło, ale jak tylko przyszło do jazdy po mieście, to nie wiedzieć czemu niespodziewanie wyśladował z motocyklem w krzakach.

W kraju jest różnie

Różnice między Olsztynem a Elblągiem są spore, ale podobnie jest w całym kraju. W lipcu zbliżona zdawalność co w Elblągu była w Krakowie, bo wyniosła 26,96 proc.

JAK WYNIKA Z DANYCH PRZESŁANYCH PRZEZ DYREKTORÓW WORD SZEFEWI SOLIDARNOŚCI 80, KTÓRA DZIAŁA W WORD, WYNIKA, ŻE

PONIŻEJ 30 PROC. BYŁA JESZCZE ŁÓDZI (27,34 PROC.), TORUNIU (28,6 PROC.), W BIAŁEJ PODLASKIEJ (29,69 PROC.). W INNYCH OŚRODKACH BYŁA KILKA PUNKTÓW PROCENTOWYCH WYŻSZA. DLA PRZYKŁADU W GDAŃSKU WYNIOSŁA 32,05 PROC., W WARSZAWIE — 35,54 PROC., OPOLU — 35 PROC., LUBLINIE — 37,73 PROC., WE WROCŁAWIU — 38,27 PROC., PRZEMYŚLU — 39,14 PROC., A W BIŁGORAJU — 43,85 PROC.

Gdzie w Polsce najłatwiej zdać egzamin praktyczny na kategorię B? Otóż w lipcu najwyższą zdawalność była w Kaliszu (50,88 proc.). Ale to aż tak nie dziwi, bo zdawalność w kaliskim WORD od lat jest wysoka, np. w kwietniu była jeszcze wyższa, bo wyniosła 50,9 proc. Nie ma chyba innego ośrodka,

którymi mógłby pochwalić się takimi statystykami.

Dlatego niektórzy jadą do innych miast zdawać egzamin, bo słyszeli, że tam jest łatwiej. Jadą więc do Gdańska, Łomży czy Suwałk. A jeszcze inni przyjeżdżają do Olsztyna czy Elbląga, bo słyszeli, że tu łatwiej zdać egzamin na prawo jazdy. Mają prawo, bo nie ma rejonizacji. Każdy może zdawać egzamin w dowolnym wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego.

— Do nas też przyjeżdżają z innych miast — mówi dyrektor Kiersz. — Ostatnio mamy dużo osób z Gdańska, które u nas zdają na kategorię A, bo w Gdańsku do końca października nie ma już wolnych terminów.

O tym, że zdający ufają w swoje umiejętności i nie boją się zdawać w Elblągu najlepiej świadczy długa kolejka oczekujących na egzamin. Obecnie na egzamin praktyczny zapisanych jest tu 687 osób.

ANDRZEJ MIELNICKI

TRWA WALKA NA MURACH OBRONNYCH

PODCZAS REMONTU ZABYTKOWYCH MURÓW W PASŁĘKU POJAWIŁY SIĘ LICZNE PROBLEMY. W DODATKU NATRAFIONO NA NIEOCZEKIWANE ZNALEZISKO... WSZYSTKO TO SPOWODOWAŁO, ŻE PRACE SIĘ OPÓŹNIĄ.

Jak przypomniła Elżbieta Wasiuk, burmistrz Pasłęka, w ostatnim tygodniu czerwca 2024 roku rozpoczęły się prace związane z remontem murów oporowych przy ulicy Zamkowej w Pasłęku. Wykonawcą projektu została firma z Gronowa Górnego, a wartość umowy wyniosła 344 499 złotych. Plany zakładają zakończenie inwestycji do 31 października 2024 roku.

— W połowie lipca miało miejsce spotkanie w ramach nadzoru inwestorskiego, w którym uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Miejskiego, zespół projektowy oraz geodeta. Podczas przeglądu wykryto liczne nieprawidłowości, które mogłyby prowadzić do osunięcia się gruntu. Wykonawca został poinformowany o kilku kluczowych błędach, takich jak niewłaściwe wyprofilowanie wykopu, użycie ciężkiego sprzętu zamiast ręcznych robót czy brak odpowiedniego zabezpieczenia obszaru prac — poinformowała gospodyni Pasłęka.

To nie tak miało być...

Te nieprawidłowości to zły wyprofilowanie wykopu (skarpy są odkopane pod kątem 90 stopni zamiast 45 stopni, jak przewiduje projekt), użycie ciężkiego sprzętu (zamiast ręcznych wykopów użyto koparki, co mogło naruszyć strukturę murów), brak odcinkowego prowadzenia robót (korony obu murów oporowych zostały odkopane na całej długości), pozostawienie urobku na skarpie (urobek powinien być wywożony na bieżąco) oraz nieodpowiednie zabezpieczenie obszaru prac (zabezpieczenia są niewystarczające, brakuje tablic ostrzegawczych).

Na początku sierpnia w odpowiedzi na stwierdzone uchybienia wyko-

Remont murów obronnych w Pasłęku wymaga ogromnych funduszy i nakładu pracy

nawca został zobowiązany do podjęcia korygujących działań, w tym oznakowania obszaru robót oraz usunięcia nadmiaru gruntu. Ponadto wskazano na konieczność prowadzenia projektów związanych z kontrolowaniem stabilności skarpy i murów oraz nadzorem konserwatorskim ze strony dyplomo-

wanego konserwatora. Ostatecznie wojewódzki konserwator zabytków pozytywnie zaopiniował plan remontu murów, jednak zalecił wprowadzenie kilku istotnych zmian w dokumentacji, dotyczących np. kolorystyki spoin murów oraz docieplenia i kwestii prowadzenia prac wyłącznie ręcznie.

Natrafili na mur

Na tym nie koniec... W trakcie robót odkryto niezidentyfikowany mur kamienny. W związku z tym w sierpniu wojewódzki konserwator zabytków nakazał wstrzymanie wszystkich prac oraz przeprowadzenie badań archeologicznych w celu rozpoznania i zabezpieczenia odkrytej kon-

strukcji oraz powiązanych z nią zabytków. W konserwatorskiej decyzji zwrócono uwagę na to, że kontynuowanie robót mogłoby doprowadzić do uszkodzenia zabytków oraz zaburzenia charakterystyki odkrycia.

Mimo że odkrycie to wstrzymało realizację inwestycji, otwiera ono nowe perspektywy dla zrozumienia historii Pasłęka oraz jego architektonicznych tradycji. Odkryte elementy mogą dostarczyć cennych informacji o przeszłości miasta oraz życia jego dawnych mieszkańców. Gmina Pasłęk planuje zorganizować spotkanie z przedstawicielami Urzędu Ochrony Zabytków w celu ustalenia dalszych kroków, mających na celu zachowanie cennych znalezisk oraz kontynuację remontu. Warto zaznaczyć, że takie odkrycia nie tylko wzbogacają lokalne zbiory, ale mogą również stać się fundamentem nowych tras turystycznych oraz programów edukacyjnych, ukazując bogatą historię regionu. **OPR. RAZ**

TROCHĘ HISTORII

Warto przypomnieć, że mury obronne w Pasłęku powstały w XIV wieku. Ich długość wynosi 1200 metrów, co oznacza, że są to najdłuższe zachowane średniowieczne mury obronne w województwie warmińsko-mazurskim oraz jedne z najdłuższych w Polsce. Mury okalają pastęckie Stare Miasto.

Linia murów obronnych biegła po obwodzie nieregularnego wieloboku, łączącego się w północno-wschodnim narożniku z murami obronnymi zamku. Pierścień obwarowań był dopasowany do ukształtowania terenu. Od północy miasto zabezpieczał kanał młyński, a od północnego zachodu – bagna i podmokłe, trudno dostępne tereny. Jak podaje portal Architektura Średniowiecza i Starożytności, ciekawie rozwiązano układ przestrzenny wewnątrz fortyfikacji, gdzie wydzielono dwie części: północną z obiektami reprezentacyjnymi i użyteczności publicznej (zamek, kościół parafialny, ratusz) oraz południową – mieszkalno-gospodarczą. Do miasta prowadziły trzy bramy: Kamienna w południowo-zachodniej części obwodu, Garncarska blisko narożnika południowego miasta oraz Młyńska, usytuowana po wschodniej stronie, w pobliżu krzyżackiego zamku. Bramy umieszczone były w wieżach wzniesionych na czworobocznych rzutach. W przyziemiach posiadały przejazdy bramne dostępne ostrołukowymi portalami, zamykane za pomocą bron, piętra zaś przebite były niewielkimi oknami i otworami strzeleckimi, a także zdobione tynkowanymi blendami. Zapewne wszystkie bramy miały formę szczytową, ze sterczynami i blendami zwróconymi w stronę przedpoła i miasta.

Do obecnych czasów w ciągu murów zachowały się dwie z trzech historycznych bram miejskich: Kamienna (Wysoka) i Młyńska. Wyremontowane zostały w latach 2020-2022.

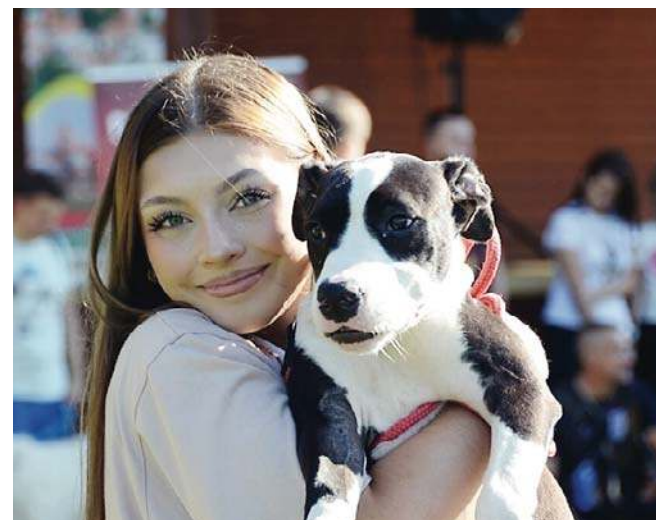
POBIEGLI ZE SWOIMI PUPILAMI

BYŁO
EKOLOGICZNIE
I PROZWIERZĘCO.
PARK
EKOLOGICZNY
W PASŁĘKU STAŁ
SIĘ MIEJSCEM
WYJĄTKOWEGO
WYDARZENIA
– BIEGU
CHARYTATYWNEGO
Z CZWORONOGAMI
POD NAZWĄ
PUPPY RUN, KTÓRY
POŁĄCZONY BYŁ
Z FESTYNEM
EKOLOGICZNYM.

Już od godziny 9.30 uczestnicy mogli potwierdzić swoją obecność w biegu lub zarejestrować się na miejscu. Organizatorzy wydarzenia z fundacji Patroni Zwierząt zadbałi o to, aby każdy otrzymał torbę z logo projektu, w których znalazły się nie tylko bidony z logo, ale również ulotki, suplementy dla zwierząt oraz smaczki dla psów. Trasą biegu był malowniczy szlak dookoła jeziora, który został starannie udokumentowany za pomocą zdjęć. Po dotarciu do mety każdy biegacz mógł skorzystać z wody, aby ugasić pragnienie. Uczestnicy zrobili sobie też pamiątkowe zdjęcie.

Po biegu organizatorzy zachęcali wszystkich do skorzystania z atrakcji festynu ekologicznego. Dzieci oraz dorośli mogli zaangażować się w malowanie domków dla ptaków, które w późniejszym czasie zostaną umieszczone w różnych miejscach naszego miasta.

Interesującym punktem festynu było malowanie na torbach ekologicznych, które zorganizował młodzieżowy sejmik naszego województwa. Uczestnicy mogli również pomalować sobie twarz, zrobić warkoczyki albo zmywalne tatuaże. Na najmłodszych czekały zaba-

wa na dmuchańcach oraz możliwość obejrzenia wozu strażackiego, co okazało się wielką atrakcją. Nie zabrakło również smakołyków; swojski stół zapewniony

przez sołectwo Aniołowo oferował pyszności takie jak chleb, smalec, ogórki i różne ciasta, a także popcorn i watę cukrową, które cieszyły się dużym zainteresowaniem.

W biegu wzięło udział blisko 40 uczestników, podczas gdy na festynie zgromadziła się radosna grupa mieszkańców Pasłęka i okolic, co stworzyło

niepowtarzalną atmosferę. Wydarzenie trwało do godziny 14.30, po czym wolontariusze oraz organizatorzy przystąpili do sprzątania terenu. Całość

miała na celu nie tylko aktywność fizyczną, ale również integrację lokalnej społeczności i promowanie ekologicznych inicjatyw.

OPR. RAZ

CO: RZĘKA PEŁNA ŚWIATŁA
GDZIE: PRZYSTAŃ GRUPY WODNEJ
KIEDY: 28 WRZEŚNIA

28 września 2024
zapraszamy na kolejną edycję „Rzeki pełnej światła”. Po raz kolejny wspólnie z wami rozświetlimy rzekę Elbląg!

Plan wieczoru

19.00 – 19.30

– spotykamy się na Przystani Grupy Wodnej, potwierdzenie obecności i przystrajanie łódek
20.00 – na rzekę wypływają rozświetlone jednostki pływające (kajaki, rowery wodne, motorówki)
O oprawę muzyczną zadba CODEM, który z dachu houseboata grać będzie muzykę elektroniczną
Wynajęcie sprzętu pływackiego
Tego wieczoru sprzęt pływający wynajmujemy na Przystani na 2 godziny w cenie jednej godziny.

CENNIK:

- kajak – 25 zł (max. 3 osoby)
- motorówka – 199 zł (niebieskie, max. 6-os.)
- rower wodny – 60 zł (max. 6 osób)
- miejsce na szybkiej motorówce RiB – 25 zł

Sprzęt można zarezerwować tylko online - <https://grupawodna.pl/rzeka-pelna-swiatla-2024/>

Płacicie Państwo za sprzęt, nie za liczbę osób.

Płatność prosimy dokonać natychmiast po otrzymaniu na mejla potwierdzenia rezerwacji. Nieopłacone rezerwacje będą wycyfrowane.

W dniu imprezy sprzęt, który pozostanie, będzie można wypożyczyć bezpośrednio na Przystani.

CO: Spotkanie z Olgą Rudnicką
GDZIE: Filia Kostka przy ul. Wybickiego 20
KIEDY: 26 września

#CZYTELNIA

SPOTKANIE
AUTORSKIE
OLGA
RUDNICKA

W czwartek, 26 września, o godz. 18:00 zapraszamy do filii bibliotecznej Kostka na osiedlu Zawada na spotkanie z Olgą Rudnicką – autorką poczytnych komedii kryminalnych, o których czytelniczki i czytelnicy mówią: lekkie, bardzo zabawne i wciągające. Rozmowę poprowadzi Lidia Wojtkowiak. Wstęp wolny.

Olga Rudnicka – pisarka specjalizująca się w powieści kryminalnej. Mieszka w Śremie. Autorka blisko 30 książek, w tym cykli kryminalnych: „Zezowate szczęście Tekli” (3 książki), „Matylda Dominiczak” (7 książek), „Natalii” (4 książki), „Zacisze 13” (2 książki) oraz książek poza tymi cyklami. 22 października będzie miała premierę kolejna książka autorki pt. „Płacz i płacz”.

CO: SMYCKOWE DIALOGI MISTRZÓW
GDZIE: ZESPÓŁ PAŃSTWOWYCH SZKÓŁ MUZYCZNYCH W ELBLĄGU
KIEDY: 28 WRZEŚNIA

Sobota, 19:00

Wykonawcy: Thomas Kalb – dyrygent, Elbląska Orkiestra Kameralna

W programie m.in. *

Grażyna Bacewicz – Divertimento na orkiestrę smyczkową
Felix Mendelssohn – Kwartet smyczkowy Nr. 6 f-moll op. 80 na orkiestrę smyczkową
Richard Strauss – „Metamorfozy” na 23 instrumenty smyczkowe

CO: Warsztaty wizualnego opisywania rzeczywistości
GDZIE: Biblioteka Elbląska, ul. św. Ducha 3-7
KIEDY: 28-29 września

Młodzież i osoby dorosłe zapraszamy do udziału w warsztatach wizualnego opisywania rzeczywistości, które odbędą się w nadchodzący weekend w Bibliotece Elbląskiej (28-29 września, godz. 10:00). Poprowadzi je Tala Nowińska. Udział w warsztatach jest bezpłatny. Obowiązują zapisy.

Prowadząca o warsztatach: Jednym z najbardziej podstawowych narzędzi badaczy oraz reportażystów bliższej i dalszej rzeczywistości społecznej jest notes – miejsce gromadzenia obserwacji, wrażeń, przemyśleń i pomysłów. Jego strony wypełnione informacjami nie muszą być jednak wypełniane wyłącznie zapisanymi słowami. Równoprawną rolę może odgrywać w nim rysunek – impresyjny, realistyczny, abstrakcyjny lub figuratywny! Dzięki niemu uchwycone potrafią zostać zupełnie inne aspekty obserwowanej rzeczywistości. Podczas dwudniowych warsztatów uczestnicy przekonają się, że do prowadzenia własnego szkicownika i dokumentowania w nim świata nie potrzeba wyrubowanych umiejętności plastycznych ani mitycznego talentu – wystarczy oko gotowe do obserwacji i zwykły ołówek. Pierwszego dnia uczestnicy zostaną wprowadzeni w zagadnienia, jakimi zajmuje się antropologia wizualna oraz jaką rolę odgrywa w niej rysunek. Następnie w ramach części praktycznej poznają podstawy szybkiego szkicowania przedmiotów, architektury i postaci przy użyciu różnych narzędzi, które mogą okazać się przydatne w terenie. Drugiego dnia uczestnicy warsztatów wyposażeni w podstawowe kompetencje i narzędzia rysunkowe spróbują swoich sił w rysunkowym dokumentowaniu rzeczywistości w terenie.

Prowadzenie: Tala Nowińska – autorka krótkich form komiksowych i ilustracji, badaczka komiksu, kolekcjonerka zinów i recenzentka. Edukatorka komiksowa. Laureatka Nagrody im. dra T. Marciniaka za najlepszy tekst naukowy o komiksie, uczestniczka wystawy „Illustrating Anthropology” (Royal Anthropological Institute) i licznych konferencji poświęconych komiksowi.

Więcej informacji i zapisy: Biblioteka Naukowa i Literacka ul. św. Ducha 3-7. tel. (55) 625 60 17
Warsztaty odbywają się w ramach projektu „Opisanie świata” dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury z programu „Partnerstwo dla Książki”.

CO: STAND-UP TOMASZ BORAS – PROGRAM „SPISEK PRZECIWKO SOBIE”
GDZIE: KLUB MJAZZGA
KIEDY: 30 WRZEŚNIA

Zapraszamy na wieczór stand-up comedy!

Tomasz BORAS to jeden z najoryginalniejszych komików na polskiej scenie. Przewrotny, zaskakujący, a przede wszystkim piekielnie zabawny. Zwycięzca Antrakt Stand-up Festiwalu 2016 oraz laureat 2 miejsca na Festiwalu Komedii Szpak w 2018. Od tamtej pory regularnie występował na scenach całego kraju. Ma za sobą również występy zagranicą dla europejskiej Polonii oraz udział w produkcjach komediowych w Polsce, TVN i Comedy Central. Specjalizuje się głównie w krótkich żartach zwanych one-linerami, którymi celnie

punktuje zarówno rzeczywistość, jak i nierzeczywistość, bo nie stroni też od absurdu. Do świata komedii wdarł się jak burza i teraz, po trzyletniej przerwie, powraca jak huragan, ze swoim nowym programem pt. „SPISEK PRZECIWKO SOBIE” Poza Borasem wystąpi również support.

CO: WEEKEND SENIORA Z KULTURĄ
GDZIE: CENTRUM SZTUKI GALERIA EL
KIEDY: 5-6 PAŹDZIERNIKA

Po raz kolejny w całej Polsce odbędzie się „Weekend Seniora z kulturą” – akcja prowadzona przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, której celem jest zachęcenie seniorów do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym. Galeria EL ponownie dołącza do akcji i zaprasza drogich seniorów 5 i 6 października do udziału specjalnie przygotowanej dla nich oferty:

5 października 2024, 10:00 – 14:00 Spacer w formie

Spacer edukacyjny po wybranych formach przestrzennych z komentarzem przewodnika zakończony plenerem ze szkicowaniem form.

Uczestnicy otrzymają pamiątkowy znaczek oraz książkę o formach przestrzennych.

6 października 2024, 10:00 – 12:00 Spacer po Galerii EL

Spacer po wnętrzach Galerii EL z omówieniem historii Kościoła Najświętszej Marii Panny oraz aktualnych wystaw:

- „NADAWCA: Paweł Petasz / ODBIORCA: cały świat”, międzynarodowa wystawa Mail artu (nawa główna)
- Nadia Markiewicz „Mutants” (prezbiterium)
- Katarzyna Józefowicz „SŁOWAMI/_MIĘDZY/_SŁOWAMI” (krużganek)

Prowadzenie: Maciej Olewniczak

Zbiórka: Galeria EL

Koszt: 1 zł

Zapisy: nie obowiązują. Zapraszamy serdecznie!

CO: IV DZIEŃ POŁAWIACZY JABŁEK
GDZIE: KAMIONEK WIELKI 52
KIEDY: 6 PAŹDZIERNIKA

Zdrowe jabłka z przydomowego sadu w Kamionku czekają na Was! Są zdrowe, ekologiczne, niepryskane, rosną na przedwojennych jabłoniach starych odmian na terenie Parku Krajobrazowego Wyso-czynny Elbląskiej. Są idealne na przetwory, ciasta, mogą być wykorzystane do suszenia, albo schrupane ze smakiem od razu, a nawet upieczone prosto w sadzie na ognisku.

IV już DZIEŃ OTWARTY SADU w niedzielę 6 października 2024 r. Przyjdź i sam zerwij z rodziną wspaniałe jabłka prosto z drzewa!

Sprzedaż jabłek będzie stanowić wsparcie Stowarzyszenia Zachowania Krajobrazu Kulturowego Elfrida. Cena za kilogram tak jak w latach poprzednich 5 zł.

Tradycyjnie przygotujemy stragan, gdzie będzie można kupić pyszne ciasto, kawę, herbatę, gotowe przetwory z owoców z mojego sadu, a także rękodzieła ceramiczne wykonane i podarowane przez członków Stowarzyszenia Elfrida.

Zapraszam. To wspaniała okazja, aby spędzić owocny czas w pięknym miejscu. Po zerwaniu jabłek powylegiwać się na hamaku lub posiedzieć przy ognisku porozmawiać i poznać dobrą atmosferę tego miejsca. Zapraszamy również z własnym kosztem piknikowym.

Gospodarstwo w Kamionku przed II wojną światową specjalizowało się właśnie w produkcji jabłek.

Pogoda ma być słoneczna! Gdyby zaś padało i tak wpadajcie na kawę i szarlotkę i po unikatowe gadżety!

SPRAWIA NIESPODZIANKĘ W RZESZOWIE?

PIŁKA NOŻNA\\ Przed Olimpią Elbląg mecz ze spadkowiczem z I ligi. Wyjazdowe spotkanie elblązan z Resovią Rzeszów odbędzie się w niedzielne popołudnie.

Fot. Olimpia Elbląg

P przed Olimpią, pograżającą się w ogonie tabeli Betclile II ligi, bardzo trudne zadanie. W 11. serii spotkań elblązan najpierw czeka bardzo daleki wyjazd do Rzeszowa, a następnie mecz z Resovią. Gospodarze to spadkowicz z I ligi, którzy w dużej mierze utrzymali skład z poprzedniego sezo-

nu i chcą walczyć o awans. W czterech spotkaniach na swoim boisku nie doznali jeszcze porażki.

Olimpia w dwóch ostatnich meczach z sąsiadami w tabeli nie zdobyła żadnego punktu, tracąc aż osiem goli. Najbardziej zagorzali kibice z Elbląga widzą jednak światelko w tunelu, bo zespół pod wodzą Karola Przyby-

ły ma dobre momenty gry. Sztuką będzie teraz przekuć to na jakąkolwiek zdobycz punktową, bo sytuacja w tabeli jest coraz trudniejsza i Olimpii zaczęła zagrażać nawet ostatnia w tabeli Skra Częstochowa, która rozpoczynała sezon z aż siedmioma punktami ujemnymi.

LUKASZ SZYMAŃSKI

Harmonogram 11. kolejki:

Wisła Puławy – Polonia Bytom, Wierzyta Kraków – Skra Częstochowa, Chojniczanka Chojnice – Świt Szczecin, Zagłębie Sosnowiec – GKS Jastrzębie, Olimpia Grudziądz – Podbeskidzie Bielsko-Biała, Rekord Bielsko-Biała – Pogoń Grodzisk Mazowiecki, Resovia Rzeszów – Olimpia Elbląg, Zagłębie II Lubin

– Hutnik Kraków, ŁKS II Łódź – KKS 1925 Kalisz

Tabela

1. Polonia*	24	23:8
2. Pogoń*	23	18:6
3. Wierzyta*	19	21:4
4. Resovia	19	16:14
5. Hutnik	19	17:21
6. Chojniczanka	17	13:9
7. Kalisz	17	11:11
8. Wisła	16	17:12
9. Zagłębie S.*	15	13:12

10. Świt	11	11:15
11. Olimpia G.	10	13:13
12. Podbeskidzie	10	11:12
13. Jastrzębie*	9	13:12
14. Rekord	8	16:24
15. ŁKS II	8	11:22
16. Zagłębie II	6	15:21
17. Olimpia E.	5	9:22
18. Skra**	2	7:17

* Mecz mniej

** Skra ukarana siedmioma punktami ujemnymi i mecz mniej

OGŁOSZENIA DROBNE

NIERUCHOMOŚCI
sprzedam

BRANIEWO, pow. 49m2, cena 200 000zł, 2-pok., Braniewo-2-pokojowe, 49m2, centrum, 667-543-123.

RÓŻNE
sprzedam

DRZEWO opałowe w metrach lub pocięte - odbiór we własnym zakresie. Silniki elektryczne 77,5 kW (3 sztuki), krajzega, 669-488-895.

Szukasz Klientów?
tel. 604-408-305
DZIENNIK ELBŁASKI

ROLNICTWO
zwierzęta hodowlane

MŁODE krowy- sprzedam, 506-999-493.

ROZMAWIA TYLKO O PIŁKARZACH, KTÓRYCH MA W DRUŻYNIE

Trener Barcelony Hansi Flick po śródownym meczu z Getafe (1:0) nie chciał odnieść się do spekulacji, że wkrótce bramkarzem tego klubu zostanie Wojciech Szczęsny. — Rozmawiam tylko o piłkarzach, których mam w drużynie — uciął Niemiec, ale zasugerował, że na tej pozycji przydałby się ktoś doświadczony. W bramce Barcelony wystąpił 25-letni Inaki Pena, który zastąpił podstawowego do tej pory golkipera - Marca-Andre ter Stegena. Niemiec

doznał kontuzji w poprzednim meczu, przeszedł już operację i jego przerwa w grze potrwa wiele miesięcy. W związku z tym, że letnie okienko transferowe zostało już zamknięte, Barcelona może pozyskać tylko bramkarza pozostającego bez klubu. Taki status od sierpnia ma Szczęsny, który pod koniec ubiegłego miesiąca ogłosił, że kończy piłkarską karierę. Wszystko wskazuje jednak na to, że przyjmie ofertę katalońskiego klubu i podpisze roczną umowę.

Według ostatnich informacji w piątek ma przejść testy medyczne, a w poniedziałek oficjalnie dołączy do swojego bliskiego kolegi z reprezentacji Polski Roberta Lewandowskiego i zostanie zawodnikiem „Dumy Katalonii”. Do spekulacji na temat Szczęsnego nie chciał odnieść się na pomeczowej konferencji prasowej Flick, który chwalił Penę za występ przeciw Getafe. „Rozmawiam tylko o piłkarzach, których mam w drużynie. Inaki Pena jest naszym bramkarzem

numer jeden i jestem z tego powodu szczęśliwy. To wszystko” — powiedział Flick. Niemiec zauważył jednak, że Pena ma 25 lat, ale reszta bramkarzy jest bardzo młoda. — Gdyby coś się stało, przydałby się ktoś doświadczony — zaznaczył. Barcelona dzięki siódmemu w sezonie trafieniu Lewandowskiego odniosła siódme zwycięstwo i z kompletem 21 punktów prowadzi w tabeli hiszpańskiej ekstraklasy. O cztery wyprzedza broniący tytułu Real Madryt.

PAP

KOSZYKARZE NAPISZĄ NOWY ROZDZIAŁ?

KOSZYKÓWKA\\ Energa Basketball Elbląg w sobotę w Gnieźnie zadebiutuje w rozgrywkach II ligi. To dopiero trzeci sezon działalności klubu, który - mimo krótkiego stażu - chce napisać kolejne rozdziały historii koszykówki w Elblągu.

Niepokonani przez cały poprzedni sezon koszykarze z Elbląga stają przed nowym wyzwaniem. Po zdeklasowaniu rywali w III lidze i bardzo dobrej postawie w barażach o awans, poprzeczka powędruje wyżej. W weekend w Białymstoku elblążanie rozegrali ostatnie mecze towarzyskie, ulegając gospodarzom i pokonując Znicz Pruszków, a od startu nowego sezonu w II lidze dzielą ich już tylko godziny.

W KLUBIE PANUJE DUŻA MOBILIZACJA. ZESPÓŁ PRZYGOTOWUJE SIĘ OD POŁOWY SIERPNI, A DZIAŁACZE DOKŁADAJĄ STARAŃ, BY PODOŁAĆ WYZWANIU ORGANIZACYJNE. TRWA M.IN. AKCJA MARKETINGOWA, KTÓREJ CELEM JEST ZRZESZENIE WOKÓŁ KLUBU JAK NAJWIĘKSZE LICZBY PARTNERÓW I SPONSORÓW.

– W dwa lata zbudowaliśmy społeczność, która sprawia, że w klubie i na trybunach podczas naszych spotkań panuje rodzinna atmosfera – mówi Andrzej Klonowski, zawodnik i prezes klubu. – To był jeden z celów, gdy podejmowaliśmy decyzję o powołaniu klubu wiosną 2022 roku. Oczywiście najważniejsze są sprawy sportowe. Chcemy grać na szczeblu centralnym i szkolić dzieci oraz młodzież, dawać im szansę rozwijania koszykarskich pasji. Dzisiaj mamy w klubie około 150 młodych zawodników i dwie drużyny seniorów. Na pewno nie wszyscy będą regularnie grać w II lidze, więc drugi zespół zostanie w III lidze, by każdy z ponad 20 zawodników i wyróż-

Przemysław Zamojski (z piłką) jest najbardziej znanym i utytułowanym elbląskim koszykarzem

niający się nastolatkiem miał możliwość regularnego grania.

Rozgrywki II ligi podzielone są na cztery grupy. Elblążanie będą rywalizować z zespołami z województw pomorskiego, zachodniopomorskiego, wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, łódzkiego i lubuskiego. Sezon zainaugurują w sobotę meczem w Gnieźnie przeciwko Sklep Polski MKK. We własnej hali Basketball zagra 5 października, podejmując BSA AMW Arkę Gdynia.

– NA PEWNO NIE BĘDIEMY FAWORYTEM W GNIEŹNIE, ALE JEDZIEMY POWALCZYĆ – MÓWI ARKADIUSZ MAJEWSKI, TRENER ELBLĄŻAN. – PODCZAS

SPARINGÓW POZNALIŚMY SMAK KOSZYKÓWKI NA TYM POZIOMIE.

Mamy sporo zawodników, którzy grają od lat, ale wchodząc do nowej ligi zawsze trzeba się jej uczyć. Wiemy, że na pewno czeka nas dużo fizycznej walki, bo taka jest specyfika II ligi. Każdy mecz ma wiele faz, więc na pewno będą szanse, żeby znaleźć słabe punkty przeciwnika i pokazać swoje atuty. W koszykarskim środowisku jesteśmy oceniani przez pryzmat nazwisk naszych zawodników. Wielu widzi w nas zespół, który może wnieść do ligi nową jakość i jesteśmy typowani nawet do fazy play-off. Zdajemy sobie jednak sprawę, że to nasz debiutancki sezon i podstawowym celem będzie utrzymanie.

W elbląskim klubie nie brakuje zawodników z ciekawą historią, bo przed laty był to mocny ośrodek koszykarski szkolący młodzież, który wypuścił w świat wielu dobrych młodych graczy. Listę zdecydowanie otwiera Przemysław Zamojski, tegoroczny olimpijczyk w koszykówce 3x3 i najbardziej utytułowany w Polsce gracz w historii klubowych rozgrywek w tej odmianie w Polsce. Po powrocie w rodzinne strony regularnie grał w III lidze. Teraz do powrotu skusił się 28-letni Mateusz Stawiak, który ostatnio pomógł Noteci Inowrocław w awansie do I ligi.

– Elblągowi brakowało seniorskiej drużyny – tłumaczy Aleksander Klonowski. – Uznaliśmy, że kto ma to zrobić, jak nie

my, czyli sami koszykarze. Zaczynaliśmy w Truso albo Jarze Elbląg, ale żeby grać dalej po zakończeniu szkoły, trzeba było wyjechać. Najlepsi to zrobili i zagraли w ekstraklasie, a wielu pozostałych ciągle występowało w różnych ligach środowiskowych. Uznaliśmy, że warto się zebrać, wykorzystać nasze doświadczenia koszykarskie i zawodowe, by powołać nowy klub i robić coś dla idei według swojego pomysłu. Dwa sezony w III lidze pokazały, że zasłużyliśmy na grę wyżej. Chcemy wykorzystać awans do jeszcze większej promocji naszej dyscypliny. Zależy nam, by w kilkuletniej perspektywie przygotowywać do seniorskiej gry kolejnych wychowanków. Dzieci muszą mieć lokalnych

idoli i marzenia. A jeśli po kogoś zgłosi się mocniejszy klub, to na pewno nie będziemy przeszkadzać w rozwijaniu talentu.

Za sprawą drużyny z Elbląga województwo warmińsko-mazurskie wraca na koszykarską mapę II ligi. Jako ostatni zespół z naszego regionu na tym poziomie przez dwa lata występował Roś Pisz. W sezonie 2021/22 pisanie z powodzeniem walczyli o utrzymanie, a w kolejnej batalii spisywali się lepiej i zapewnili sobie udział w play-offach, odpadając ostatecznie w pierwszej rundzie. Niestety, przed poprzednim sezonie klub wycofał się z II ligi z powodów organizacyjnych po śmierci wieloletniego prezesa Zbigniewa Bessmana.

ŁUKASZ SZYMAŃSKI

DURMA I KŁOCZEWIAK MISTRZAMI POLSKI

W Nowej Dębie odbyły się mistrzostwa Polski Wojska Polskiego i służb mundurowych w kick-boxingu. Elbląg reprezentowało dwóch zawodników: Paweł Kłoczewiak i Adrian Durma. Obaj zawodnicy przywieźli tytuły mistrzów Polski.

W mistrzostwach wzięło udział ponad 200 zawodników z różnych formacji, takich jak wojsko, straż, policja, żandarmeria wojskowa, jednostki specjalne, Służba Ochrony Państwa i wiele innych. Elbląg reprezentowało dwóch zawodników: Paweł Kłoczewiak z Ochotniczej Straży Pożarnej w Gronowie Elbląskim oraz Adrian Durma reprezentujący Państwową Straż Pożarną w Elblągu. Obaj zawodnicy przywieźli tytuły mistrzów Polski. Paweł Kłoczewiak w kategorii do 69 kg zdobył złoty medal. Jest to pierwszy tytuł mistrzowski w jego karierze. W finałowej walce pokonał przeciwnika reprezentującego straż graniczną. To bardzo dobry wynik po ponadrocznej przerwie w startach.

Adrian Durma startował w formułach point fighting oraz kick light do 74 kg. Wszystkie walki wygrał przed czasem już w pierwszych rundach. Zdeklasował przeciwników i zdobył dwa tytuły mistrza Polski, a także wyróżnienie jako najlepszy zawodnik.

Adrian Durma (w środku) został podwójnym mistrzem Polski

— Mundurówka, jak to mundurówka, jest turniejem bardzo wszechstronnym ze względu na różnorodność zawodników reprezentujących różne dyscypliny sportów walki, a także różne formacje mundurowe, gdzie każdy

chce pokazać się z jak najlepszej strony i nie odpuszcza, dzięki czemu medale i tytuły smakują jeszcze bardziej. Startujemy w kick-boxingu, ale to bardziej konfrontacja sztuk walki. Pojedyunki są naprawdę zacięte i widowiskowe przez

taką mieszankę — przekazał Adrian Durma tuż po swoim zwycięstwie.

I dodał: — Cieszy mnie postawa Pawła, który po takiej długiej przerwie wykazał się takim hartem ducha i dyscypliną, dzięki której zameldował się w fi-

nale i pokonał po zaciętej walce rywala, zdobywając tytuł mistrza Polski. Chyba bardziej cieszy mnie jego wynik niż mój.

Adrian Durma przygotowuje się do mistrzostw Europy i mistrzostw świata służb mundurowych.

— W moim przypadku docelową imprezą są mistrzostwa Europy i mistrzostwa świata służb mundurowych, pod które robię formę. Turnieje po drodze to turnieje, które traktuję jako sprawdzian mojej formy. Wszystko idzie w dobrą stronę, ale nie lekceważę przeciwników i do każdej walki podchodzę poważnie. Wisienką na torcie jest ukoronowanie mnie najlepszym zawodnikiem mistrzostw wśród tylu światowych zawodników. Jakby niespodzianek było mało, Polski Związek Kickboxingu uhonorował mnie pierwszym stopniem mistrzowskim, czyli czarnym pasem w kick-boxingu, za moje osiągnięcia. Bardzo wiele dla mnie znaczy to wyróżnienie — przyznał z radością Durma.

— Chciałbym podziękować moim przełożonym, którzy wspierają mnie i moją pasję, dzięki czemu mogę się realizować. To bardzo ważne, żeby mieć ten komfort psychiczny i możliwość przygotowywania się do startów, reprezentując straż pożarną oraz miasto.

RED.

O PIŁCE

>>> Marsylia będzie ubiegała się o organizację finału Ligi Mistrzów w 2027 roku, po tym jak UEFA postanowiła odebrać to prawo Mediolanowi w związku z niepewną przyszłością stadionu San Siro. „A dlaczego nie Marsylia, na najpiękniejszym stadionie we Francji: Velodrome” — obwieścił na platformie X odpowiedzialny za sport w mieście Sebastien Jibrayel. „Wraz z burmistrzem Benoit Payanem będziemy wspierać kandydaturę Marsylii na gospodarza finału Ligi Mistrzów

w 2027 roku” — dodał Jibrayel, cytowany na stronie internetowej regionalnego dziennika „La Provence”. We wtorek UEFA ogłosiła, że Mediolan nie zorganizuje finału LM w 2027 roku, ponieważ nie ma pewności, że w tym czasie na stadionie San Siro i w jego otoczeniu nie będą prowadzone prace remontowe. Jednocześnie poinformowała, że otwiera nową procedurę w celu wyłonienia gospodarza finału, a decyzja zostanie podjęta w maju lub czerwcu przyszłego roku. >>> Neymar, brazylijski

piłkarz klubu Al-Hilal Rijad, nie będzie gotowy do gry w najbliższym czasie - poinformował trener Jorge Jesus. „Nie potrafię sprecyzować, kiedy wróci. Przeanalizujemy jego sytuację ponownie w styczniu” - powiedział portugalski szkoleniowiec. Neymar, który w 2017 roku przeniósł się z Barcelony do Paris Saint-Germain za rekordową w historii piłki nożnej kwotę 222 mln euro, dołączył do klubu saudyjskiej ekstraklasy w sierpniu ubiegłego roku. W Al-Hilal rozegrał jednak tylko pięć spotkań, bo niedłu-

go później doznał poważnej kontuzji kolana na zgrupowaniu reprezentacji Brazylii. Kilka tygodni temu wznowił treningi, ale Jesus przekreślił możliwość jego powrotu do składu w najbliższych tygodniach. „Neymar to bardzo ważny piłkarz dla Al-Hilal i całej ligi” - zaznaczył Portugalczyk, przyznając, że do powrotu 32-letniego gwiazdora jeszcze długa droga. W myśl przepisów saudyjskiej ekstraklasy w kadrze zespołu na pierwszą połowę rozgrywek można zgłosić co najwyżej ośmiu zagranicznych pił-

karzy w wieku powyżej 21 lat. Wobec zdrowotnych kłopotów Neymara klub zdecydował się na wpisanie na listę zamiast niego jego rodaka Marcosa Leonardo, sprowadzonego w tym miesiącu z Benfiki Lizbona. Jeśli Neymar odzyska formę, będzie mógł natomiasz zagrać w każdym momencie w azjatyckiej Lidze Mistrzów, w której takie ograniczenia nie obowiązują. >>> Marcin Włodarski został trenerem Zagłębia Lubin. Zastąpił zwolnionego w poniedziałek Waldemara Fornalika.

Dla 42-letniego Marcina Włodarskiego będzie to pierwsza taka rola w klubie. Wcześniej pracował m.in. z młodzieżowymi reprezentacjami Polski, a także był w sztabie szkoleniowym selekcjonera Michała Probierza. Zagłębie po dziewięciu kolejkach w tabeli ekstraklasy zajmuje 16. miejsce. Debiut nowego szkoleniowca Mie-dziowych nie wypadnie jednak w meczu ligowym, a w Pucharze Polski, bo w czwartek lubinianie w pierwszej rundzie zmierzą się na wyjeździe z Podbeskidziem Bielsko-Biała.

RELAKS

z Gazetą Olsztyńską

Sudoku

1				8	9		4	
	6			2		9		
7		8	4	3			2	6
				1				4
3								
		1		9				
8	2	7	9				1	5
9	4	5		7	6		8	2
					8			

			4		2	6		3
	4	8			3	5	9	
		5						1
	8			9	7	2	6	5
				1				
		7	2					
2					1			4
	5		7			1		
	1			6	9	7	2	8

	4	2	3				5	
	9		1				8	
	5		2			7		
								7
3			7	6				1
	7			8	2	6		4
	3	8		4		2	7	
2				3		9		6
	6	7						

Znajdź 10 różnic

27 września-3 października 2024

dodatek

TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

Treść programu i foto dzięki uprzejmości: Prasowej Agencji Telewizyjnej, Polsatu, TVP1, TVP2, TVN, TV4, TVN7, TV Puls, TV Trwam, TVP Kultura

INFORMUJEMY, ŻE REDAKCJA NIE PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ZMIANY W PROGRAMACH TV

Wydawca: Dodatek s.p. z o.o., ul. Wiatrakowa 11/3, 85-115 Bydgoszcz, tel. 516-018-821, e-mail: iwona@magraf.pl, Redaktor naczelny: Sławomir Gzmiel ISSN 1643-2460 • Skład komputorowy: Magraf s.p.j.

Poniedziałek

20:30

TVP 1

Powrót do Reims
Teatr Telewizji, 2024

Didier Eribon jest homoseksualnym intelektualistą, pochodzącym z przedmieść francuskiego miasta Reims. Przeniósł się do Paryża, aby ujawnić swoją orientację, aby dokonać awansu społecznego. Cały czas pozostaje w nim wstyd dotyczący robotniczego pochodzenia jego rodziny. Wszystko zmienia się po śmierci ojca, Eribon wraca do rodzinnego miasta i rewiduje swoją tożsamość.

Spektakl, przyjmuje formę spotkania z Didierem Eribonem, stara się przywrócić opisanym w jego książce mechanizmom i postawić pytanie o ich aktualność tu i teraz.

Piątek

23:20

TVP 2

Licencja na uwodzenie
Komedia romantyczna, Francja, 2010

Zabójczo przystojny uwodziciel Alex Lippi zawodowo trudni się rozbijaniem na zamówienie rzekomo nieudanych związków. Robi to profesjonalnie i szybko. Kolejne płatne zlecenie przyjmuje więc bez wahania, wierząc w swój nieodparty urok. Tym razem przystojniak, któremu nie oprze się żadna kobieta, działa na zlecenie bogatego Francuza, ojca ślicznej Juliette, który nie chce dopuścić do ślubu córki z angielskim milionerem. Z pozoru łatwa sprawa nie posuwa się do przodu...

INNE DATY EMISJI: SOBOTA, 2:15

Wtorek

21:15

TVP KULTURA

Upadłe anioły
Dramat, kryminał, Hongkong, 1995

Reżyser (Wong Kar-wai) łączy na ekranie elementy dreszczowca, dramatu psychologicznego, komiksu. Miesza pocięte na drobne kawałki historie kilku osób i z tego pozornego bezładu powoli, jakby przypadkiem, wyłania się spójna historia. W warstwie technicznej rozbiegane kadry, przerysowania, przyspieszenia, deformacje postaci dopełniają sekwencje stylizowane na amatorskie zapisy wideo, kadry kolorowe przechodzą w czarno-białe. Ekspresyjna forma podkreśla oryginalność i okrutne piękno tego filmu.

Sobota

21:15

TVP KULTURA

Ucieczka z Pretorii
Thriller, Wielka Brytania, 2020

Fabularny wątek został oparty na autentycznej ucieczce z zakładu karnego w Pretorii trzech więźniów politycznych. W 1979 roku Tim Jenkin i Stephen Lee, dwaj biali członkowie organizacji walczącej z dyskryminacją rasową zostają osadzeni w więzieniu o zastrzyżonym rygorze za działalność przeciwko apartheidowi, która spowodowała się do produkcji i kolportażu ulotek. Uznani za wyjątkowo niebezpiecznych terrorystów otrzymali wieloletnie kary. Jenkinska skazano na dwanaście lat, a Stephens Lee na osiem lat więzienia...

INNE DATY EMISJI: NIEDZIELA, 0:15

Środa

21:00

TVN 7

Boska Florence
Biograficzny, obyczajowy, USA, Francja, 2016

Historia Florence Foster Jenkins - „najgorszej śpiewaczki świata”. Florence Foster Jenkins kochała muzykę ponad życie. Niestety bez wzajemności. Natura obdarzyła ją słuchem i głosem, które nawet głuche go doprowadziłyby do rozpacz. Florence jednak pragnęła śpiewem podbić świat i w pewnym sensie jej się to udało. Jako dziewczeczka sporej fortuny posiadała atuty, przy których jej brak talentu wydawał się nieistotną przeszkodą - udawało się jej występować na Broadwayu i nagrywać płyty, a przede wszystkim wciąż wierzyć w swój dar.

PIĄTEK • 27 września

TVP 1

04:45 Klan - telenowela TVP

05:15 Dziedzictwo - serial, Turcja

06:05 Wichrowe wzgórze - serial obyczaj., Turcja, 2024

07:00 Transmisja Mszy Świętej

07:30 Agape Blisko Ciebie - mag.

08:00 Akacja 38 - serial

08:45 Ranczo - serial obyczaj.,

09:45 Komisarz Alex - serial krym.

12:50 Hispania. Kraina królów - dok., Hiszp., 2022

14:00 Wichrowe wzgórze - serial obyczaj., Turcja, 2024

14:55 Jaka to melodia?

15:35 Gra słów. Krzyżówka

16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja

17:00 Telexpress; Pogoda

17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny

TVP 2

04:30 Na dobre i na złe - serial

05:25 M jak miłość - serial, 2022

06:20 Anna Dymna - spotkajmy się

06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczyścia - serial obyczaj., 2024

07:30 Pytanie na śniadanie

11:15 Operacja zdrowie - magazyn medyczny

11:50 Górna półka smaku - cykl kulinarno-detektywistyczny

12:30 Koło fortuny - teleturniej

13:15 Młodość i nadzieja - serial obyczaj., Turcja, 2022

14:05 Va Banque - teleturniej

14:35 Na sygnale - serial fabularny

15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp., 2022

16:00 Koło fortuny - teleturniej

16:35 Familiada - teleturniej

TVN

05:40 Uwaga! - program interw.

05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy

06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy

07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn śniadaniowy

11:30 B&B love - program rozrywkowy

12:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy

13:10 Ukryta prawda - program obyczajowy

14:15 Detektywi - program krym. Kiedy Zuza wracała z klubu z imprezy, została porwana...

15:20 Doradca smaku - program kulinarny

15:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy

16:35 Ukryta prawda - program obyczajowy

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News

08:00 halo tu polsat - poranny program informacyjny-rozrywkowy

11:25 Gliniarze - serial paradokulmentalny

13:25 Trudne sprawy - program obyczajowy

14:35 Dlaczego ja? - serial paradokulmentalny

15:50 Wydarzenia - program informacyjny

16:15 Pogoda

16:20 Interwencja - magazyn reporterów

16:30 Na ratunek 112 - serial obyczajowy

17:00 Gliniarze - serial paradokulmentalny

18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy

18:50 Wydarzenia - program informacyjny

19:20 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia

WYDARZENIA SPORT

19:30 Sport

19:35 Pogoda

19:55 Twoja Twarz Brzmi Znamo - program muzyczno-rozrywkowy

22:05 Grzechy sąsiadów - serial

23:10 Kiedy nikt nie patrzy - thriller, USA, 2021. Kiedy młodzi małżonkowie wprowadzają się do nowego mieszkania zauważają, że ich okna wychodzą wprost na sąsiednie mieszkanie...

01:50 Underworld: Bunt Lykanów - sens., USA, N. Zel., 2009

03:40 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy

04:45 Disco Gramy - program muzyczny

05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

06:05 Afisz kulturalny ekstra

06:15 Muzyczne poranki

07:00 Tamte lata, tamte dni - Jerzy Kisielewski - mag.

07:40 Podróż z historią - Białe złoto - dok., Polska, 2017

08:20 Wędrowiec Polski - Kodek - reportaż

09:00 Przeprowadzki - serial

10:10 Wielkie manewry - kom. - dram, Włochy, Franc., 1955

12:05 49. FPFF w Gdyni - relacja

12:30 Ja wam to zagram - dok., Polska, Niemcy, 2008

13:40 49. FPFF w Gdyni - relacja

14:05 Fanfan Tulipan - przyg., Franc., Włochy, 1951

15:55 Benefis Jacka Cygana - widowisko, 2002

16:50 Benefis Jacka Wojcieckiego - widowisko, 1990

18:00 Jaka to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka - mag.

18:40 Reżyserzy - Mike Nichols - dok., Wlk. Bryt., 2018

19:35 49. FPFF w Gdyni - relacja

TV Puls

06:00 Nash Bridges - Nash i Joe dostają informacje, że z funduszy miasta skradziono ogromną sumę pieniędzy.

08:00 Kobra - oddział specjalny - Susanne zostaje napadnięta przez za maskowanych zbirów. Kobieta udaje się jednak zobaczyć twarz jednego z nich.

09:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym.

10:00 Za kłosa i ducha - serial fabularny

11:00 Nie igraj z aniołem - telenowela, Meksyk, 2008

13:00 Za kłosa i ducha - serial fabularny

14:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym.

15:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny

16:00 Kurierzy - serial paradokumentalny

WYDARZENIA

20:00 Wieczór kinomana - Jak ptaki bez gniazd - dram., USA, 1960

22:20 49. FPFF w Gdyni - relacja

22:35 Hala odlotów - talk-show

23:55 Serialowa nostalgia - Osiecka - serial, Polska, 2020

00:35 Garść dynamitu - western, Włochy, 1972

03:20 Noc krótkich filmów - W pobliżu krąży tygrys - Cafe życie z moim kotem - filmy animowane

03:50 Kino nocne - Trzeci człowiek - krym., noir, Wlk. Bryt., 1949. Pisarz podjętych kryminałów przyjeżdża do powojennego Wiednia, gdzie ma rozwiązać zagadkę śmierci przyjaciela.

TVN 7

05:05 Szkoła - Maciek Grajewski z licealnej 1d ma kłopoty z zachowaniem. Jest porwuch i łatwo wdaje się w bójki.

07:00 Szpital - program obyczaj.

08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy

11:00 Detektywi - program krym.

12:00 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny

12:45 Szpital - Pogotowie przywozi na SOR 33-letniego nauczyciela języka angielskiego, którego potrąca samochodem zakochana w nim 17-letnia uczennica.

13:45 Sekrety życia - serial paradokulmentalny

14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy

16:50 Sekrety życia - serial paradokulmentalny

TV 4

06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej

08:00 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok.

09:00 Dlaczego ja? - serial paradok.

11:00 Trudne sprawy - program obyczajowy

14:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok.

15:00 Na ratunek 112 - serial obyczaj.

16:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok.

18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej

19:00 Policjantki i Policjanci

20:00 Uroczysko - serial krym.

20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny

21:30 Miłość za wszelką cenę

22:30 Pamiętniki z wakacji - serial obyczaj.

23:35 Własy Młoch: One

00:35 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny

02:35 Interwencja - mag. rep.

02:55 Śmierć na 1000 sposobów

03:25 Disco Polo Life

04:25 Top 10 - Lista Przebojów

05:30 Telezakupy

TV Trwam

09:15 Podróż apostoła Papieża Franciszka do Luksemburga i Belgii

09:45 Jestem mamą

10:00 Podróż apost. Papieża Franciszka do Luksemb. i Belgii

10:30 Rozmowy niedok.

11:35 Hospicjum św. Anny w Lubartowie

12:00 Anioł Pański

12:03 Inf. dnia

12:20 Żywa nie tradycja

12:55 Ciołeczka

13:30 Msza św.

14:30 Drzwi do lasu

14:55 Słowo życia

15:00 Modlitwa do Bożego Miłosierdzia

15:20 Mo cni w Wierze

15:50 Masie rozumieć

16:00 Inf. dnia

16:30 Podróż apostoła Papieża Franciszka

17:30 Geopolityka

17:55 Poczet Wlk. Polaków

18:00 Anioł Pański

18:05 Inf. dnia

18:15 Westerplatte Młodych

19:00 Waro zauważyć...

19:30 Brat Franciszek

20:00 Inf. dnia

20:20 Różaniec

20:50 Myśląc Historia

21:00 Apel Jasnog.

21:20 Inf. dnia

21:40 Polski Punkt Widzenia

22:00 Oddych Boga

SOBOTA • 28 września	
TVP 1	TVP 2
05:30 Dziedzictwo - serial, Turcja 06:20 Balans bieli - magazyn 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:40 Rok w ogrodzie 08:05 Rok w ogrodzie Extra 08:20 Pełnosprawni - magazyn dla niepełnosprawnych 08:50 Bieszczadzki Park Narodowy - dok., Polska, 2022 09:25 Ranczo - serial obyczaj. 10:25 Komisarz Alex - serial krym. 11:20 Ojciec Mateusz - serial 12:20 Ostatni zachód słońca - western, USA, 1961 14:25 Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny 14:55 Rolnik szuka żony - reality show 16:00 Dziedzictwo - serial, Turcja 17:00 Telexpress; Pogoda 17:35 Kawa z kardamonem - serial 18:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny	04:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczaj., 2024 06:35 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial obyczajowy, 2024 07:30 Pytanie na śniadanie - program poranny 12:05 Mamaland - talk-show 12:50 Tak to leciało - teleturniej muzyczny 14:00 Familiała - teleturniej 14:35 Koło fortuny - teleturniej 15:15 Szansa na sukces. Eurowizja Junior, 2024 - widowisko muzyczne 16:20 Na dobre i na złe - serial obyczajowy 17:30 Dobry tytuł - magazyn literacki 18:00 Słowo na niedzielę 18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 W poszukiwaniu dobrego filmu
	
19:30 Program inform. 19.30 20:05 Sport; Pogoda 20:20 Profilanka - serial krym., Polska, 2024 21:20 Hit na sobotę - Biały potok - komediodramat, Polska, 2021 22:45 49. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni - studio festiwalowe - relacja 23:05 Gala wręczenia nagród 49. Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni - widowisko 00:30 Marsylski łącznik - fab., Franc., 2015 02:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 03:45 Zapomniane oblicza Palmiry - dok., Franc., 2020	19:25 Rodzinka.pl - serial komediowy 20:00 The Voice of Poland - Przesłuchania w ciemno - widowisko muzyczne 22:20 Krucjata - Znak bliźniąt - serial krym., Polska, 2024 23:20 Miłość, ślub i inne nieśczęścia - komedia romant., USA, 2020. Tryskająca humorem opowieść o ludziach pracujących przy organizacji pewnego wesela... 01:10 Bazar de la Charite - serial kostiumowy, Franc., Belgia, 2019 02:15 Licencja na uwodzenie - kom. romant., Franc., 2010 04:10 Rodzinka.pl - serial kom.

TVN	POLSAT
05:45 Uwaga! - program interwencyjny 06:00 Bugs Bunny Builders - animacja 06:15 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:10 Kobieta na krańcu świata - program Martyny Wojciechowskiej 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn śniadaniowy 11:30 Na Wspólnej Omnibus - serial obyczaj., Polska 13:25 MasterChef - program kulinarno-rozrywkowy 14:55 Top Model - reality show 16:35 Anatomia piękna - program rozrywkowy 17:40 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 18:45 Sport; Raport Speedway Grand Prix 18:55 Pogoda 19:00 Fakty	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:00 halo tu polsat - poranny program informacyjno-rozrywkowy 11:00 Ewa gotuje - program kulinarny 11:30 Moja Mama i Twój Tata - reality show 13:05 Gliniarz e - Z więzienia ucieka dwóch osadzonych - w tym groźny bandyta, który w przeszłości nie wahał się zabijać. W niebezpieczeństwie jest jego była żona... 15:10 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 16:10 Czarownica 2 - sens., USA, Wlk. Bryt., Kan., 2019. Rodzinne powiązania komplikują życie Diabliny i Aurory oraz wystawiają ich wzajemne relacje na ciężką próbę. Nadchodzi wesele, pojawiają się...
	
19:30 Azja Express - reality show 21:15 Planeta singli II - kom., Polska, 2018. Związek Ani i Tomka przeżywa poważny kryzys. On, showman-celebrity, wcale nie ma zamiaru się ustakować... 23:40 Doktor Sen - horror, Wlk. Bryt., USA, 2019. Dan Torrence stara się chronić napotkaną dziewczynkę przed sektą o nazwie Prawdziwy Węzeł, którego członkowie polują na dzieci obdarzone mocami... 02:55 Klara - serial, Polska 04:10 Uwaga! - program interwencyjny 04:30 Nauka jazdy - reality show 05:05 Recepta na stary dom - program edukacyjny	18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:15 Sport; Pogoda 19:30 Prezydenci i Premierzy - rozmowy Jarosława Gułaj 19:55 Roztańczony PGE Narodowy 23:10 Bez skrupułów Toma Clancy'ego - thriller, USA, 2021. Elitarny żołnierz US Navy SEALs odkrywa międzynarodowy spisek, szukając sprawiedliwości za zabójstwo swojej ciężarnej żony... 01:45 Obcy - ósmy pasażer „Nostromo” - SF, thriller, Wlk. Bryt., 1979 04:10 Świat według Kiepskich - serial komediowy 04:45 Disco Gramy 05:25 Teledziewiaty TV Okazje

TVP Kultura	TV Puls
06:05 Fanfan Tulipan - przyg., Franc., Włochy, 1951 07:45 49. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni - relacja 08:05 Legendy Rocka - Folk na całym świecie - Nowojorski hip - hop - dok., Wlk. Bryt. 09:10 49. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni - relacja 09:30 Tamte lata, tamte dni - Kazimierz Kaczor - mag. 10:10 Seriałowa nostalgia - Zmiennicy - serial, 1986 11:25 FFPF - studio 11:50 Koncert z okazji otwarcia Muzeum Historii Polski - koncert, 2023 12:50 49. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni - relacja 13:15 Dokument tygodnia - Książę i dybuk - dok., Niemcy, Polska, 2017	06:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze, informacje z życia gwiazd i naukowe ciekawostki... 07:00 Kobra - oddział specjalny - Semir i Alex postanawiają spędzić weekend na torze Nurburgring. Wkrótce okazuje się jednak, że przy torze zostaje znalezione ciało... 10:00 Lombard. Życie pod zastaw - W dniu swoich osiemnastych urodzin Regina Klarys dowiaduje się, że została adoptowana, a jej biologiczna matka to popularna aktorka Mira Palicka. Kobieta zjawia się nagle w życiu nastolatki i proponuje jej spędzenie kilku dni w swoim luksusowym apartamencie. 20:00 Najemnik - akcja, USA 2022. James Harper to zadłużony były sierżant amerykańskich służb specjalnych, który postanawia zaryzykować wszystko, by zapewnić byt dla swojej rodziny... 22:05 Ostatni ślad - akcja, USA, 2022. Will zatrzymuje się wraz z żoną Lisą na stacji benzynowej. Kobieta nagle znika w niewyjaśnionych okolicznościach. 00:05 Zakładnik - akcja, USA, 2004 02:25 Dyżur - serial medyczny 03:05 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 04:00 Menu na miarę - program kulinarny 05:00 Dyżur - serial medyczny
	
14:50 Austeria - dram., Polska, 1982 16:50 Retro kino - Shalako - western, Wlk. Bryt., 1968 19:00 Gala wręczenia nagród 49. Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni - widowisko 21:15 Bilet do kina - Ucieczka z Pretorii - fab., Wlk. Bryt., 2020 23:10 Wieczór kinomana - Jak ptaki bez gniazd - dram., USA, 1960 01:25 Hala odlotów - talk-show 02:25 Nocny dokument - Kobro, Strzeżniński. Opowieść fantastyczna - dokument fabularyzowany, 2018 03:25 Wojacek - dram., Polska, 1999	20:00 Najemnik - akcja, USA 2022. James Harper to zadłużony były sierżant amerykańskich służb specjalnych, który postanawia zaryzykować wszystko, by zapewnić byt dla swojej rodziny... 22:05 Ostatni ślad - akcja, USA, 2022. Will zatrzymuje się wraz z żoną Lisą na stacji benzynowej. Kobieta nagle znika w niewyjaśnionych okolicznościach. 00:05 Zakładnik - akcja, USA, 2004 02:25 Dyżur - serial medyczny 03:05 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 04:00 Menu na miarę - program kulinarny 05:00 Dyżur - serial medyczny

TVN 7	TV 4
04:55 Szkoła - Rafał Przybylski z 3d liceum potracą na parkingu dwie gimnazjalistki. Zgadza się na randkę z jedną z nich, bo ma nadzieję, że dzięki temu dziewczyny zachowają milczenie... 05:55 Wiza na miłość - serial paradokmalny 06:50 Tom i Jerry Show - film animowany 07:20 DUFF - kom., USA, 2015. Nie łatwo jest być nastolatką, zwłaszcza jeśli dowiadujesz się, że twoje najlepsze przyjaciółki kłują się z tobą dlatego, żeby na twoim tle zawsze wypadać lepiej... 09:25 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:25 Mówię Wam - program magazyn 12:00 B&B love - program rozrywkowy	06:00 Łowcy skarbów . Kto da więcej? 09:00 Galileo - ciekawostki popularno-naukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki 11:05 Jesteśmy! Dziedzic 11:30 Ewa gotuje - program kulinarny 12:00 Bibliotekarz II: Tajemnice kopalni króla Salomona - film przygodowy, USA, 2006 14:05 Ninja Warrior Polska 14:05 Policjanci i Policjanci - serial paradokmalny 21:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny 00:00 Na dnie piekła - sensacyjny, USA, 2010 02:05 Najśłynniejsze ucieczki - prawdziwe historie niesamowitych więziennych ucieczek 03:05 Interwencja - magazyn reporterów 03:25 Disco Polo Life 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Teledziewiaty TV Okazje
	
13:10 Detektywi - program krym. 14:10 Ślub od pierwszego wejrzenia - reality show 15:10 Drużyna A - kulisy produkcji 15:45 Farciarz Gilmore - kom., USA, 1996 17:50 Ostatni smok - przyg., USA, 1996 20:00 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia - przyg., USA, Niemcy, Jap., Wlk. Bryt., Holandia, 2003 22:30 Operacja „Deszcz” - SF, Australia, 2020 01:05 Szczęśliki: Zemsta - sens., USA, 1987 03:10 Hotel Paradise - reality show 04:10 Druga strona medalu - talk-show	09:00 Misja Księdza Jacka 10:00 Podróż apost. Papieża Franciszka 11:00 Kropelka radości 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Warto zauważyć... 13:20 Ocalić od zapomnienia 13:30 Msza św. 14:30 Przegląd Tyg. „Niedziela” 14:35 Słowo życia 14:40 Św. na każdy dzień 14:45 Jak wygrać małżeństwo? 15:00 Polskie dziedzictwo 15:30 Wierzę w Boga 15:50 Myśląc Historia 16:00 Inf. dnia 16:10 Mój Tatusz walczył pod Monte Cassino 16:30 Podróż apost. Papieża Franciszka 17:30 Przełamując bariery 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Manna z Nieba 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:05 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Historia 21:00 Apł. Jasnog. 21:20 Inf. dnia 21:40 Polski Punkt Widzenia

NIEDZIELA • 29 września	
TVP 1	TVP 2
04:40 Dziedzictwo - serial, Turcja 05:30 Sprawa dla reportera 06:20 Słownik polsko@polski - talk-show prof. J. Miodka 06:55 Słowo na niedzielę 07:00 Transmisja Mszy Świętej 08:00 Tydzień 08:30 ZdroWY Plan - Antykoncepcja. Świadek planowanie - magazyn medyczny 08:45 Przed ekranem 09:00 Popiół i diament - dram., Polska, 1958 10:55 Komisarz Alex - serial krym. 11:55 Między ziemią a niebem 12:00 Anioł Pański, Watykan 12:15 Między ziemią a niebem 12:50 Józef Broda - reportaż 13:15 Zielona Planeta - dok., Wlk. Bryt., 2021 14:20 Nie ma róży bez ognia - kom., Polska, 1974 16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja	05:25 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczaj., 2024 06:30 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial, 2024 07:30 Pytanie na śniadanie - magazyn poranny 11:40 The Voice of Poland - Przesłuchania w ciemno - widowisko muzyczne 14:00 Familiała - teleturniej 14:30 Koło fortuny - teleturniej 15:05 Szansa na sukces. Eurowizja Junior, 2024 - widowisko muzyczne 16:10 Cudowne lata - widowisko, 2024 17:15 Górna półka smaku - cykl kulinarno-detektywistyczny 17:55 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka - mag. 18:35 Poczet świrów polskich - Dariusz Miliński - program publicystyczny
	
17:00 Telexpress 17:20 Pogoda 17:35 Wyprawa po miłość cz.2 - obyczaj., Kan., 2020 18:25 Przed ekranem 18:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 19:30 Program inform. 19.30 20:05 Sport 20:10 Pogoda 20:20 Gaz z Cieniem - serial, 2024 21:20 Rolnik szuka żony - reality show 22:25 Zakochana Jedynka - Pełnia życia - obyczaj., Wlk. Bryt., 2017 00:30 Biały potok - kom. -dramat, Polska, 2021 02:05 Autoportret z kochanką - obyczaj., Polska, 1996 03:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny	19:15 Rodzinka.pl - serial komediowy 20:00 Paranoja - akcja, USA, 2013 21:55 no... wiadomo - magazyn 22:40 Dzientelmeni - krym., akcja, USA, 2020 00:45 Instykt - serial krym., Polska, 2011 01:45 Miłość, ślub i inne nieśczęścia - kom. romant., USA, 2020. Tryskająca humorem opowieść o ludziach pracujących przy organizacji pewnego wesela. Ich zadaniem jest stworzyć bajkową scenę i niepowtarzalną atmosferę, by zakochana para poczuła się jak w śródmiennym niebie... 03:30 Rodzinka.pl - serial komediowy

TVN	POLSAT
05:40 Uwaga! - program interwencyjny 05:55 Anatomia piękna - program rozrywkowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn śniadaniowy 12:00 Kobieta na krańcu świata - program Martyny Wojciechowskiej 12:35 Co za tydzień - magazyn rozrywkowy 13:15 Totalne remonty Szelągowskiej - reality show 14:20 Azja Express - reality show 15:55 Hulk - przyg., USA, 2003. Adaptacja niezwykle popularnego amerykańskiego komiks o naukowcu zamieniającym się w potężną istotę, Hulka. 18:45 Sport; Kronika Speedway Grand Prix	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:00 halo tu polsat - poranny program informacyjno-rozrywkowy 11:00 Czarownica 2 - sens., USA, Wlk. Bryt., Kan., 2019 13:30 Rodzinny dom wariatów - obyczaj., USA, 2005. Najstarszy syn przywozi do domu narzeczoną, by przedstawić ją swym rodzicom, braciom i siostrzom. Ekscentryczni Stone'owie nie godzą się z wyborem syna 15:45 Twoja Twarz Brzmie - program muzyczno-rozrywkowy 17:40 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:15 Sport 19:20 Pogoda 19:30 Państwo w Państwie - program interwencyjny
	
18:55 Pogoda 19:00 Fakty 19:30 MasterChef - program kulinarno-rozrywkowy 21:15 Ciche miejsce II - SF, USA, 2020. Rodzina Abbottów ucieka przed tajemniczymi stworzeniami... 23:25 Elvis - biograf., dramat, muzyczny, USA, Australia, 2022 02:45 Największe polskie katastrofy - program dokumentalny 03:50 Uwaga! - program interwencyjny 04:10 Nauka jazdy - reality show 04:45 Recepta na stary dom - program edukacyjny 05:15 Jak to jest zrobione - serial popularnonaukowy	18:55 Dancing with the Stars. Taniec z Gwiazdami - program taneczno-rozrywkowy 22:10 Teściowie - serial obyczajowy 23:10 Poranek kłótni - kom., Polska, 2001. Główny bohater Kuba (Maciej Stuhr) jest rysownikiem komiksów. Przypadkiem, zastępując kolegę jako kelner na bankiecie, poznaje gwiazdę muzyki pop Noemi. Zakochuje się w niej i ze wzajemnością. 01:20 Legion - sens., USA, 2009 03:35 Świat według Kiepskich - serial komediowy 04:45 Disco Gramy - program muzyczny 05:25 Teledziewiaty TV Okazje

TVP Kultura	TV Puls
05:55 Wspomnienie o Jerzym Wasowskim - koncert, 1985 07:05 Rozmowy (nie)wygodne 08:00 Liturgia prawosławna 09:05 Książę i dybuk - dok., Niemcy, Polska, 2017 10:40 Nagroda Literacka NIKE 10:50 Od ucha do ucha - Dźwięki między koronami - Fosfor - filmy animowane 11:25 Rawhide - Incydent z mistrzem ringu - western, USA, 1959 12:30 Niespotykane spokojny człowiek - film TVP, 1975 13:35 Nagroda Literacka NIKE - felieton 13:45 U kresu drogi - dram., Polska, 1939 15:10 Seriałowa nostalgia - Zmiennicy - serial, 1986 16:30 Dobry tytuł - magazyn literacki 17:15 Niedziela z... rolami Wiesława Michnikowskiego	05:40 Kurierzy - paradokument 10:15 Wojna z diadkiem - kom., USA, Wlk. Bryt., Kan., 2019 12:15 Sazon na sąsiada - kom., 2023. Adelaide i Bernard mając dość miejskiego hałasu, postanawiają przeprowadzić się do domu w malowniczej wiejskiej okolicy z własnym lasem. Jednakże piękna rzeczywistość szybko zamienia się w koszmar, kiedy... 14:30 Polowanie na prezydenta - przyg., Wlk. Bryt., Fin., Niemcy, 2014. Samolot Air Force One zostaje namierzony i zestrzelony przez terrorystów. Jedyną osobą, której udaje się przeżyć jest prezydent Stanów Zjednoczonych. W tym samym czasie 13-letni Oskari... 16:05 Jack Mimoun: Sekret wyspy Val Verde - przyg., Franc., Belgia, 2022. Do Jacka Mimouna przychodzi tajemnicza Aurélie Diaz i namawia go do odnalezienia ukrytego na wyspie skarbu. 18:20 Taxi - kom., Franc., 1998 20:00 Asterix i Obelix: Imperium smoka - przyg., Franc., Belgia, 2023 22:20 Top Gun - akcja, USA, 1986 00:45 Akt zemsty - akcja, USA, 2017 02:05 Dyżur - serial medyczny 03:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 04:00 Dyżur - serial medyczny 05:00 Dzielnica strachu - serial kryminalny
	
18:10 Skutki noszenia kapelusza w maju - kom. obyczaj., Polska, 1993 19:35 Nagroda Literacka NIKE 20:00 Światło między oceanami - dram., N. Zel., Wlk. Bryt., USA, 2016 22:20 Albert Camus. Ikona buntu - dok., Franc., 2020 23:30 Samogłoski - film, 2021 23:50 Noc krótkich filmów - Krag - film anim. 00:15 Ucieczka z Pretorii - fab., Wlk. Bryt., 2020 02:05 Nagroda Literacka NIKE 02:15 Niedziela z... rolami W. Michnikowskiego 03:10 Koncert Artura Rojka - widowisko, 2014 04:05 Reżyserzy - Mike Nichols - dok., Wlk. Bryt., 2018 05:05 Dobry tytuł - mag. literacki	05:40 Kurierzy - paradokument 10:15 Wojna z diadkiem - kom., USA, Wlk. Bryt., Kan., 2019 12:15 Sazon na sąsiada - kom., 2023. Adelaide i Bernard mając dość miejskiego hałasu, postanawiają przeprowadzić się do domu w malowniczej wiejskiej okolicy z własnym lasem. Jednakże piękna rzeczywistość szybko zamienia się w koszmar, kiedy... 14:30 Polowanie na prezydenta - przyg., Wlk. Bryt., Fin., Niemcy, 2014. Samolot Air Force One zostaje namierzony i zestrzelony przez terrorystów. Jedyną osobą, której udaje się przeżyć jest prezydent Stanów Zjednoczonych. W tym samym czasie 13-letni Oskari... 16:05 Jack Mimoun: Sekret wyspy Val Verde - przyg., Franc., Belgia, 2022. Do Jacka Mimouna przychodzi tajemnicza Aurélie Diaz i namawia go do odnalezienia ukrytego na wyspie skarbu. 18:20 Taxi - kom., Franc., 1998 20:00 Asterix i Obelix: Imperium smoka - przyg., Franc., Belgia, 2023 22:20 Top Gun - akcja, USA, 1986 00:45 Akt zemsty - akcja, USA, 2017 02:05 Dyżur - serial medyczny 03:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 04:00 Dyżur - serial medyczny 05:00 Dzielnica strachu - serial kryminalny

TVN 7	TV 4
05:00 Szkoła - Daria Lewicka z gimnazjalnej klasy 3b zrywa ze swoimi chłopakami Borysem, ponieważ uważa go za egoistę. Jej przyjaciel Patryk Głowiński próbuje ją pocieszyć... 06:00 Wiza na miłość - serial paradokmalny 07:00 Tom i Jerry Show - film animowany 08:00 Bociany - kom., USA, 2016. Bociany zajmują się dostarczaniem przesyłek dla światowego giganta sprzedający internetowej. Najlepszy kurier, Junior, przypadkowo uruchamia... 09:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:55 B&B love - program rozrywkowy 13:05 Detektywi - program krym. 15:05 Interkosmos - kom., USA, 1987	06:00 STOP Drogówka - serial policyjny 07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej? 08:00 Zaginiona księża Nostradamus - dok., USA, 2007 10:00 Galileo - ciekawostki popularno-naukowe 12:05 Bibliotekarz III: Przeklęty kielich Judasza - film, USA, 2008 14:05 Czego dusza zapagnie - kom., Wlk. Bryt., USA, 2015 15:55 Uroczysko - serial krym. 18:00 Galileo - ciekawostki popularnonaukowe 20:00 Własy Móch: One 21:00 Gwiazdy Kabaretu 22:05 Opiekun - sens., Niemcy, 2012 00:55 STOP Drogówka - serial policyjny 01:55 Najśłynniejsze ucieczki - prawdziwe historie niesamowitych więziennych ucieczek 02:55 Interwencja - magazyn reporterów 03:25 Disco Polo Life 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Teledziewiaty TV Okazje
	
17:35 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia - przyg., USA, Niemcy, Jap., Wlk. Bryt., Holandia, 2003. Nieuregulowane sprawy spadkowe sprawiły, że Lara Croft zerwała kontakty z pozostałymi krewnymi. Jako dorosła osoba poszła w ślady swego ojca, podróżnika i naukowca, została archeologiem... 20:00 Szyby i wściekły VII - sens., USA, Jap., 2015 23:00 Podwodna pułapka - przyg., USA, Wlk. Bryt., 2017 00:50 Plaga - horror, USA, 2007 03:00 Prawdziwy horror - serial paradokmalny 04:00 Druga strona medalu - talk-show	09:30 Msza św. 10:35 Przegląd Tyg. „Niedziela” 10:40 Ślady mi s. Heleny Majewskiej 11:00 Głos serca 12:00 Anioł Pański z Ojcem Św. Franciszkiem 12:15 Papież Polak do Rodaków 12:55 Pod Twoją Obronę 14:00 Oddech Boga 15:00 Wies - toż Polska 16:00 Inf. dnia 16:10 Koncert zyczeń 16:45 Dominikanie - od słowa do nauki 17:30 Śl. ziemi 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Moja Katolicka Rodzina 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Krótki Historia Zbawienia - Bóg spotyka się z człowiekiem 21:00 Apł. Jasnog. 21:20 Inf. dnia 21:40 Retrospekcja 21:45 San. Bezp. Państwa 21:55 Św. na każdy dzień 22:00 Polskie dziedzictwo 22:45 Jak wygrać małżeństwo? 23:00 Jak my to widzimy 23:30 Tam, gdzie Bóg płacze

PONIEDZIAŁEK • 30 września	
TVP 1	TVP 2
04:50 Klan - telenowela TVP 05:20 Dziedzictwo - serial, Turcja 06:05 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Studio Raban - magazyn 08:00 Akacja 38 - serial 08:45 Klan - serial obycz. 09:45 Komisarz Alex - serial krym. 10:40 Ojciec Mateusz - serial 11:35 Korona królów. Jagiello-nowie - serial historyczny 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda - magazyn 12:55 Magazyn Rolniczy 12:55 BBC w Jedyne - Zielona Planeta - dok., Wlk. Bryt., 2021 14:00 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 14:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej	04:35 Na dobre i na złe - serial obyczajowy 05:30 M jak miłość - serial obyczajowy, 2022 06:25 Dobre historie - magazyn 06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2024 07:30 Pytanie na śniadanie - magazyn poranny 11:15 Dla niesłyszących - Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny 11:50 W poszukiwaniu dobrego filmu 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:05 Na dobre i na złe - serial obyczajowy 16:00 Koło fortuny - teleturniej
	
16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja 17:00 Teleexpress: Pogoda 17:20 Jaka to melodia? 17:55 Klan - telenowela TVP 18:25 Reportery - magazyn 18:45 Akacja 38 - serial 19:30 Program inform. 19.30 19:55 Pytanie dnia 20:10 Sport: Pogoda 20:30 Teatr Telewizji - Powrót do Reims - spektakl teatralny, 2024 22:00 Postscriptum. Powrót do Reims - dyskusja, 2024 22:30 Świat bez fikcji - Syryjskie piekło Kurdów - dok., Wlk. Bryt., 2023 23:40 Balans bieli - magazyn 00:25 Trzy dni Kondora - fab., USA, 1975 02:30 Pełnia życia - obycz., Wlk. Bryt., 2017	16:35 Familiada - teleturniej 17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 Jeden z dziesięciu - teleturniej 19:30 Barwy szczęścia - serial obycz., 2024 20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” 20:55 M jak miłość - serial, 2024 21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany 22:30 Furioza - serial, 2021 23:25 Trójkałt Bermudzki - film kryminalny, Polska, 1987 01:10 O mnie się nie martw - serial komediowy TVP, 2020 02:10 Paranoja - akcja, USA, 2013 04:00 Rodzinka.pl - serial kom.

TVN

05:40 Uwaga! - program interwencyjny

05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy

06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy

07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn śniadaniowy

11:30 B&B love - program rozrywkowy

12:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy

13:10 Ukryta prawda - program obyczajowy

14:15 Detektywi - program krym.

15:25 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy

16:35 Ukryta prawda - program obyczajowy

17:40 Detektywi - program krym.

18:45 Sport; Pogoda

19:00 Fakty

19:40 Uwaga! - program interw.

20:00 Doradca smaku - program kulinarny

20:10 Na Wspólnej - serial obycz.

20:50 B&B love - program rozrywkowy

21:30 Totalne remonty Szlagowskiej - reality show

22:35 Morderczynie - miniserial, Polska

23:35 Planeta singli II - kom., Polska, 2018

02:05 Detektyw - miniserial, USA

02:30 Co za tydzień - magazyn rozrywkowy

03:55 Uwaga! - program interw.

04:15 Nauka jazdy - reality show

04:45 Recepta na stary dom - program edukacyjny

05:10 Jak to jest zrobione

</

TVP Kultura

06:10 Muzyczne poranki

06:40 Tamte lata, tamte dni
- Janusz Józefowicz - mag.

07:20 Dżika muzyka - Muzyka z puszki - magazyn

07:50 Dwie twarze Galicji
- dok., Polska, 2016

08:35 Od ucha do ucha
- Dźwięki między koronami - Fosfor - anim.

09:05 Raw hide - Incydent z mistrzem ringu
- western, USA, 1959

10:05 Nagroda Literacka NIKE
- felieton

10:10 Benefis Jacka Cygana
- widowisko, 2002

11:15 Benefis Jacka Wójcickiego w Teatrze Stu
- widowisko, 1990

12:15 Nagroda Literacka NIKE
- felieton

12:20 Wydarzenie aktualne

12:55 Dokument.pl - Bohdan Smoleń. W cieniu sceny
- dok., Polska, 2022

Informacje Kulturalne

14:15 Informacje kulturalne

14:40 Retro kino - Shalako
- fab., Wlk. Bryt., 1968

16:45 Przeprowadzki - serial

17:50 Hala odlotów - talk-show

18:50 Portrety - Pierre Soulages - mistrz światła i czerni - dok., Franc., 2023

19:50 Nagroda Literacka NIKE

20:00 Gwiazdy - biograf, sportowy, Polska, 2017

21:55 Duo Karolina Mikołajczyk i Iwo Jedynecki - koncert

22:45 Nagroda Literacka NIKE

22:50 Światło między oceanami - dram., N. Zel., Wlk. Bryt., USA, 2016

01:15 Albert Camus. Ikona buntu - dok., Franc., 2020

02:25 Kino nocne - Złodziej
- dram., Polska, 1988

04:45 Teledyski

10

TV Puls

06:00 Nash Bridges - Nash prowadzi śledztwo w sprawie mężczyzny, który mógł ograć bank...

08:00 Kobra - oddział specjalny - W tajemniczych okolicznościach ginie Kevin, partner młodego piłkarza Mehmeta Özmana. Semir i Alex postanawiają poznać prawdę...

09:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym.

10:00 Za kłina z ka duchów - serial fabularny

11:00 Nie igra z aniołem - telenowela, Meksyk, 2008

13:00 Za kłina z ka duchów - serial fabularny

14:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym.

15:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny

16:00 Kurierzy - serial paradokumentalny

18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument

20:00 Zawrotna prędkość - akcja, Franc., 2017.
Andrew i Garrett Fosterowie to bracia, których łączy wspólne pasje - miłość do luksusowych samochodów.

21:55 Transporter: Nowa moc - akcja, Belgia, Chiny, Franc., 2015

23:55 Demonstracja siły - akcja, USA, 2013

02:00 Dzielnica strachu - serial kryminalny

03:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument

04:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu.

05:00 Dzielnica strachu - serial kryminalny

TVN 7

05:05	Szkoła - Licealistce Alicji Piekarze z 2b podoba się starszy kolega, Maciek Petrus z 3b, który jest uzależniony o d narkotyków i przebywał na odwyku w zamkniętym ośrodku.
07:00	Szpital - program obycz.
08:00	Ukryta prawda - program obyczajowy
11:00	Detektywi - program krym.
12:00	W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny
12:45	Szpital - Do szpitala zgłasza się 45-letni Paweł Karpel, który po powrocie z pracy wypił do kolacji małe piwo i o d razu źle się poczuł. Jest osłabiony i ma gorączkę.
13:45	Sekrety życia - serial paradokumentalny
14:50	Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy

16:50	Sekrety życia - serial paradokumentalny
17:55	Szpital - program obycz.
18:55	Ukryta prawda - program obyczajowy
20:00	Hotel Paradise - reality show
21:00	Anatomia piękna - program rozrywkowy
22:00	Na bank się uda - kom. krym., Polska, 2019. Trzech starszych panów dokonuje napadu na bank. Doskonale przygotowani, w maskach na twarzy wchodzą do banku. Kiedy policja przyjeżdża na miejsce, ze zdziwieniem stwierdza, że...
00:25	Norbit - kom., USA, 2007
02:30	Mówię Wam - talk-show
03:05	Druza strona medalu - talk-show

TV 4

06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej **08:00** Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. **09:00** Dlaczego ja? - serial paradok. **11:00** Trudne sprawy - program obyczajowy **14:00** Policjantki i Policjanci - serial paradok. **15:00** Na ratunek 112 - serial obycz. **16:00** Policjantki i Policjanci - serial paradok. **18:00** Łowcy skarbów. Kto da więcej **19:00** Policjantki i Policjanci - serial **20:00** Uroczysko - serial krym. **20:30** Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny **21:30** Miłość za wszelką cenę **22:30** Pamiętniki z wakacji - serial obycz. **23:30** Piątek 13. - sens., USA, 2009 **01:35** Love Island. Wyspa miłości - reality show **02:35** Interwencja - magazyn reporterów **02:55** SuperLudzie - serial o osobach z niepełnosprawnościami **05:30** Telezakupy TV Okazje

TV Trwam

09:30 Moja Katolicka Rodzina **09:55** Św. na każdy dzień **10:00** Inf. dnia **10:15** Rozmowy niedok. **11:20** Stan Bezp. Państwa **11:30** Warto być ojcem **12:00** Anioł Pański **12:03** Inf. dnia **12:20** Polacy w Bitwie o Anglię **13:05** Mazurskim szlakiem piękna stworzenia **13:30** Msza św. **14:30** Jeden Kościół, wielu świętych **15:00** Sybiraczka **15:50** Ma się rozumieć **16:00** Inf. dnia **16:10** Sanktuarium polskie **16:30** Porady Medyczne Bonifratrów **17:00** Świadkowie 17 **17:30** XX Rajd Katyński **17:55** Poczet Wlk. Polaków **18:00** Anioł Pański **18:05** Inf. dnia **18:15** Rozmowy niedok. **19:25** Św. na każdy dzień **19:30** Poznajemy Polskę **19:45** Modlitwa z udziałem dzieci **20:00** Inf. dnia **20:20** Różaniec **20:50** Myśląc Historia **21:00** Apel Jasnog. **21:20** Inf. dnia **21:40** Polski Punkt Widzenia

TV Trwam

WTOREK • 1 października	
TVP 1	TVP 2
04:50 Klan - telenowela TVP 05:20 Dziedzictwo - serial, Turcja 06:05 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Kościół z bliska 08:00 Akacja 38 - serial 08:50 Ranczo - serial obycz. 09:45 Komisarz Alex - serial krym. 10:45 Ojciec Mateusz - serial 11:35 Korona królów. Jagiello-nowie - serial historyczny 12:10 Agrobiznes: Agropogoda 12:35 Magazyn Rolniczy 12:55 Rajską wyspa - Borneo - dok., Niemcy, 2020 14:00 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 14:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 15:35 Gra słów. Krzyżówka 16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja 17:00 Teleexpress 17:15 Pogoda	04:35 Na dobre i na złe - serial obyczajowy 05:35 M jak miłość - serial obyczajowy, 2022 06:25 2 historii prawosławia w Polsce. Sawa Sowietow - reportaż 06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2024 07:30 Pytanie na śniadanie - magazyn poranny 11:15 Mamaland - talk-show 12:00 ZdrówY Plan Antykonceptja. Świadczone planowanie - magazyn medyczny 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Miłość i nadzieja - serial obyczajowy, Turcja, 2022 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany
	
17:20 Jaka to melodia? 17:55 Klan - telenowela TVP 18:25 Reportery - magazyn 18:45 Akacja 38 - serial 19:30 Program inform. 19.30 19:55 Pytanie dnia 20:10 Sport: Pogoda 20:30 Korona królów. Jagiello-nowie - serial historyczny 21:05 Porzucony - serial, Wlk. Bryt., 2016 22:05 Magazyn Ekspresu Reporterów 23:05 Kalifornia w ogniu - dok., USA, 2023 00:10 Sierpniowe niebo. 63 dni chwały - dram., Pol., 2013 01:40 Marsylski łącznik - fab., Franc., 2015 04:00 Film dokumentalny 04:30 Notacje - Kazimierz Piotr Zaleski - dok., 2019	15:05 M jak miłość - serial obyczajowy, 2024 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 Jeden z dziesięciu - telet. 19:30 Barwy szczęścia - serial obycz., 2024 20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” 20:55 M jak miłość - serial, 2024 21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany 22:30 Furioza - serial, 2021 23:25 Minari - dram., USA, 2020 01:20 Dżentelmeni - fab., USA, 2020 03:35 Rozbite marzenia, 1918-1939 - dokument fabularyz., Niemcy, 2017

TVN

05:40 Uwaga! - program interw.

05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy

06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy

07:45 Dzień Dobry TVN

11:30 B&B love - program rozrywkowy

12:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy

13:10 Ukryta prawda - program obyczajowy

14:15 Detektywi - program krym.

15:20 Doradca smaku - program kulinarny

15:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy

16:35 Ukryta prawda - program obyczajowy

17:40 Detektywi - program krym.

18:45 Sport: Pogoda

19:00 Fakty

19:40 Uwaga! - program interw.

20:00 Doradca smaku - program kulinarny

20:10 Na Wspólnej - serial obycz., Polska

20:50 B&B love - program rozrywkowy

21:30 Ślub od pierwszego wejrzenia - reality show

22:35 Kuba Wojewódzki - talk-show

23:40 Superwizjer - magazyn reporterów

00:15 Morderczynie - miniserial, Polska

01:15 Dowody zbrodni - serial krym., USA

02:20 Szpital - program obycz.

03:20 Uwaga! - program interw.

03:40 Nauka jazdy - reality show

04:15 Recepta na stary dom - program edukacyjny

04:45 Jak to jest zrobione

</

TVP Kultura

06:15

Muzyczne poranki

- teledyski

06:40

Tamte lata, tamte dni

- Maciej Wojtyśko - mag

07:20

Pieśń o rzece

- magazyn

08:00

Rozmowy z Wartburgiem

- dok., Polska, 2015

08:40

Informacje kulturalne

09:05

Przeprowadzki

- serial

10:05

Nagroda Literacka NIKE

- felieton

10:15

Wojna guzików

- kom. -dramat, Franc., 2011

12:15

Pierre Soulages - mistrz światła i czerni

- dok., Franc., 2023

13:20

Dobry tytuł

- mag. literacki

13:50

Nagroda Literacka NIKE

- felieton

14:00

James Tissot, portrecista neoklasycyzmu

- dok., Franc., 2020

15:00

Nagroda Literacka NIKE

- felieton

15:20

14 lipca

- komedia, Franc., 1933

17:00

Przeprowadzki

- serial paradokulentalny

18:10

W poszukiwaniu dobrego filmu

18:50

... i nie żałuj tego

- dok., Polska, 1995

20:00

O człowieku, który siedział tyłem

- spektakl teatralny, 2019

21:05

Nagroda Literacka NIKE

- felieton

21:15

Upadłe anioły

- fab., Hongkong, 1995

23:05

Ustrzelić mafię

- dok., Irlandia, USA, 2019

00:55

Gwiazdy

- biograficzny, sportowy, Polska, 2017

02:50

Bohdan Smoleń. W dniu sceny

- dok., Polska, 2022

04:00

Nagroda Literacka NIKE

04:15

Pokój szybkich randek

- film TVP, 2007

05:15

Teledyski

1

TV Puls

06:00 Nash Bridges – Evan podejrzany jest o kradzież sporej sumy pieniędzy. Tymczasem Nash i Joe dostają kolejne zadanie...

08:00 Kobra - oddział specjalny – Niepodziwianie Semir znika bez śladu. Alex i Jenny za wszelką cenę próbują odnaleźć policjanta...

09:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci – serial krym.

10:00 Za kłina z ka duchów – serial fabularny

11:00 Nie igra z aniołem – telenowela, Meksyk, 2008

13:00 Za kłina z ka duchów – serial fabularny

14:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci – serial krym.

15:00 Lombard. Życie pod zastaw – 50-letni Adam Ratajczyk mieszka w kamienicy, w której za cichym przyzwoleniem sąsiadów...

16:00 Kurierzy – serial paradokumentalny

18:00 Lombard. Życie pod zastaw – paradokument

20:00 Krwawy sport – akcja, USA, 1988

21:55 Podwójne uderzenie – akcja, 1991

00:05 Bez odwrotu – akcja, USA, 1986. Jason Sill trenuje, by pomóc ojca pokonać go przez nieczysto walczącego Rosjanina.

02:05 Dzielnica strachu – serial kryminalny

03:00 Lombard. Życie pod zastaw – paradokument fabularny

04:00 Menu na miarę – program kulinarny

05:00 Dzielnica strachu – serial kryminalny

TVN 7

05:05	Szkoła - Do licealnej klasy 1a, w której uczy się Majka Lipowska przychodzi nowa uczennica, jej dawna koleżanka, Kamila Darska. Dotychczasowa najlepsza przyjaciółka Mai, Hania Radowicz jest zazdrosna i czuje się odsunięta...
07:00	Szpital - program obycz.
08:00	Ukryta prawda - program obyczajowy
11:00	Detektywi - program krym.
12:00	W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny
12:45	Szpital - Karetka przywozi do szpitala 15-letnią Dagmarę Regulską, która razem ze swoim ojcem i starszym bratem paliła w domu halucynogenną szalwę.
13:45	Sekrety życia - serial paradokumentalny
	
14:50	Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy
16:50	Sekrety życia - paradok.
17:55	Szpital - program obycz.
18:55	Ukryta prawda - program obyczajowy
20:00	Hotel Paradise - reality show
21:00	Podwodna pułapka II: Labirynt śmierci - przyg. USA, Wlk. Bryt., 2019. Cztery nastolatki podczas nurkowania dowiadują się, że w tym miejscu polują śmiertelnie niebezpieczne żarłacz białe.
23:00	To: Rozdział II - horror, USA, 2019
02:35	Hotel Paradise - reality show
03:35	Druga strona medalu - talk-show

TV 4

06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej **08:00** Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. **09:00** Dlaczego ja? - serial paradokulentalny **11:00** Trudne sprawy - program obyczajowy **14:00** Policjantki i Policjanci - serial paradok. **15:00** Na ratunek 112 - serial obyczajowy **16:00** Policjantki i Policjanci - serial paradok. **18:00** Łowcy skarbów. Kto da więcej **19:00** Policjantki i Policjanci - serial paradok. **20:00** Uroczysko - serial krym. **20:30** Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny **21:30** Miłość za wszelką cenę **22:30** Pamiętniki z wakacji - serial obycz. **23:40** American Pie: Wakacje - kom., USA, 2005 **01:30** Love Island. Wyspa miłości - reality show **02:30** Gwiazdy Kabaretu **02:55** SuperLudzie **05:30** Telezakupy

TV Trwam

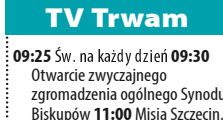
09:40 Słowo życia **09:45** Św. na każdy dzień **10:00** Inf. dnia **10:15** Jak my to widzimy **10:45** Żew natury **11:05** Mocni w Wierze **11:35** Słowo życia **11:40** Ma się rozumieć **11:50** Św. na każdy dzień **12:00** Anioł Pański **12:03** Inf. dnia **12:20** Niebieskooki Anioł **13:10** Szansa na dziecko - napro-technologie **13:30** Msza św. **14:30** Jść jest piękne **15:00** Od zmierzchu do świtu **15:50** Ma się rozumieć **16:00** Inf. dnia **16:10** Jestem mamą **16:40** Zdrowie z Bożej Apteki **16:55** Robi **17:10** Prosto o gosp. **17:30** Zostań Żołnierzem RP **17:55** Poczet Wlk. Polaków **18:00** Anioł Pański **18:05** Inf. dnia **18:15** Rozmowy niedok. **19:25** Św. na każdy dzień **19:30** Każdy maluch to potrafi **19:40** Modlitwa z udziałem dzieci **20:00** Inf. dnia **20:20** Różaniec **20:50** Myśląc Historia **21:00** Apel Jasnog. **21:20** Inf. dnia

TV Trwam

ŚRODA • 2 października	
TVP 1	TVP 2
04:50 Klan - telenowela TVP 05:20 Dziedzictwo - serial, Turcja 06:10 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Projekt: Nadzieja - Hospicjum - reportaż 08:00 Akacja 38 - serial 08:50 Ranczo - serial obycz. 09:45 Ojciec Mateusz - serial 10:45 Ojciec Mateusz - serial 11:35 Korona królów. Jagiellonowie - serial historyczny 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:35 Rok w ogrodzie Extra - magazyn 12:55 Kanada - sztuka przetrwania na dzikiej północy - dok., Austria, 2022 14:00 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 14:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 15:35 Gra słów. Krzyżówka	04:35 Na dobre i na złe - serial 05:30 M jak miłość - serial, 2022 06:25 Pożyczyci ni.pl - magazyn 06:55 Dla nieszczęśliwych - Barwy szczęścia - serial obycz., 2024 07:30 Pytanie na śniadanie 11:20 Tchnienie - na-tchnienie - Karolina Halałek - magazyn 11:50 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka - magazyn 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularny 15:05 M jak miłość - serial, 2024 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022
	
16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja 17:00 Teleexpress; Pogoda 17:20 Jaka to melodia? 17:55 Klan - telenowela TVP 18:25 Reporterzy - magazyn 18:45 Akacja 38 - serial 19:30 Program inform. 19.30 19:55 Pytanie dnia 20:10 Sport; Pogoda 20:25 Korona królów. Jagiellonowie 20:55 Mec: Aston Villa-Bayern Monachium 23:05 System - dram., Czechy, USA, 2015 01:35 Magazyn Ekspresu Reporterów 02:40 Trzy dni Kondora - fab., USA, 1975 04:35 Notacje - Andrzej Strzelecki. Chłopak ze „Starówki” - dok., 2019	18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 Jeden z dziesięciu - telet. obycz., 2024 19:25 Barwy szczęścia - serial obycz., 2024 20:35 Przepis dnia - program kulinarny 20:45 Na dobre i na złe - serial obyczajowy 21:55 Na sygnale - serial fabularny 23:00 Jesień w Nowym Jorku - obycz., USA, 2022. Piper Grant przeprowadza się do Nowego Jorku, aby tu zacząć wszystko od nowa. Krążąc po całym mieście pewnego razu poznaje... 00:40 Krok od Nieba - serial kryminalny - serial, Włochy, 2011 02:30 To nie jest film - dok., Kan., 2019

TVN	
05:40 Uwaga! - program interw. 05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn śniadaniowy 11:30 B&B love - program rozrywkowy 12:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 13:10 Ukryta prawda - program obyczajowy 14:15 Detektywi - program krym. 15:20 Doradca smaku - program kulinarny 15:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 16:35 Ukryta prawda - program obyczajowy 17:40 Detektywi - program krym. 18:45 Sport; Pogoda	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:30 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny 10:30 Dłaczego goja? - serial paradokmalny 11:30 Gliniarze - Młody mężczyzna znika bez śladu. Zaginięcie zgłasza jego ojciec, ale matka wyduje się lekceważyć sprawę, co natychmiast kieruje na nią uwagę detektywów. 14:35 Dłaczego goja? - serial paradokmalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:15 Pogoda 16:20 Interwencja - magazyn reporterów 16:30 Na ratunek 112 - serial obyczajowy 17:00 Gliniarze - serial paradokmalny 18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy
	
19:00 Fakty 19:40 Uwaga! - program interwencyjny 20:00 Doradca smaku - program kulinarny 20:10 Na Wspólnej - serial obycz., Polska 20:50 B&B love - program rozrywkowy 21:30 Top Model - reality show 23:05 Pati - serial obyczajowy 00:00 Heaven in Hell - obycz., Polska, 2023 02:40 Superwizjer - magazyn reporterów 03:15 Szpital - program obycz. 04:20 Uwaga! - program interwencyjny 04:40 Nauka jazdy - reality show 05:10 Recepta na stary dom - program edukacyjny	18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:20 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:25 Sport; Pogoda 19:35 Malanowski. Nowe rożnienie - serial kryminalny 20:10 Moja Mama i Twój Tata - reality show 21:50 Święty interes - kom., Polska, 2010 23:50 Hitman: Agent 47 - sens., USA, Wlk. Bryt., Niemcy, 2015 01:55 Locke - obycz., Wlk. Bryt., USA, 2014 03:40 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 04:45 Disco Gramy - program muzyczny 05:25 Teledakupy TV Okazje

TVP Kultura	
06:10 Muzyczne poranki 06:35 Tamte lata, tamte dni - Janusz Olejniczak - mag. 07:10 Dłzika muzyka - Włoszki z górnicego świata - mag. 07:50 Gorączka srebra - dok., Polska, 2016 08:25 Nagroda Literacka NIKE 08:30 Poczet świrów polskich - Dariusz Miliński - public. 09:05 Przeprowadzki - serial 10:05 Wydarzenia aktualne 10:30 14 lipca - kom., Franc., 1933 12:10 ... i nie żałuj tego - dok., Polska, 1995 13:15 Wydarzenia aktualne 13:55 Baśnie z piasku - Aladyn i cudowna lampa. Czardziej z Afryki - serial, Ukraina, 2017 14:25 Praktyczny pan - anim., Polska, 2020 14:45 Nagroda Literacka NIKE 14:50 Złoto dezerterów - kom., Polska, 1998 17:25 Przeprowadzki - serial	06:00 Nash Bridges - Nash Bridges dowiaduje się, że „Komórkowy morderca” zamie rza zabić swojego lekarza... 08:00 Kobra - oddział specjalny - W jednej z restauracji w Kolonii nieznany sprawca bierze zakładników... 09:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym. 10:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny 11:00 Nie igrajz aniołem - telenowela, Meksyk, 2008 13:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny 14:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial kryminalny 15:00 Lombard. Życie pod zastaw - Roman przygotowuje się do stand-upu, ale wciąż ma problem ze śmiesznym materiałem...
	
18:30 Informacje kulturalne 19:00 Reżyserzy - Ron Howard - dok., Wlk. Bryt., 2018 19:45 Nagroda Literacka NIKE 20:00 Jak zabić starszą panią - kom. krym., Wlk. Bryt., 1955 21:40 Amerykański Punk Rock - dok., Wlk. Bryt. 22:10 Nagroda Literacka NIKE 22:15 Legendy Rocka - Metalowcy - dok., Wlk. Bryt., 2019 22:45 Nagroda Literacka NIKE 22:50 Harry Angel - thriller, USA, Wlk. Bryt., 1987 00:55 Kino nocne - Piękność dnia - fab., Franc., 1967 02:50 Informacje kulturalne 03:20 Błktna nuta - dram., Franc., Niemcy, 1990 05:40 Teledyski	16:00 Kurierzy - serial paradok. 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument 20:00 Detektyw Marlowe - thriller, USA, Irlandia, 2022. Los Angeles, rok 1939. Cyniczny i posępny detektyw Philipp Marlowe razem bada sprawę czarującej, nie miłośniernie bogatej Clare Cavendish... 22:10 Mój dług - akcja, Polska, 2022 00:10 Zakładnik - akcja, USA, 2004 02:35 Dzielnica strachu - serial kryminalny 03:30 Menu na miarę - program kulinarny 04:05 Tak! Jest świat - prze gląd wydarzeń z całego globu. 05:00 Dzielnica strachu - serial

TVN 7	
05:05 Szkoła - Wojtek Tomczak pracuje na czarno, by zarobić na swoją rodzinę. Po odejściu ojca, jego matka nie potrafi znaleźć sobie pracy. 07:00 Szpital - program obycz. 08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:00 Detektywi - program krym. 12:00 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny 12:45 Szpital - Do szpitala przychodzi 45-letni Roman Urbanowski, który zgłasza się na SOR z powodu nieustępującej cęzki i bólu brzucha. Towarzyszy mu jego asystentka. 13:45 Sekrety życia - serial paradokmalny 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 16:50 Sekrety życia - serial paradokmalny	06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 08:00 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 09:00 Dłaczego ja? - serial paradokmalny 11:00 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:00 Policjantki i Policjanci - Na ratunek 112 - serial obycz. 16:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci - serial 20:00 Uroczysko - serial krym. 20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny 21:30 Miłość za wszelką cenę 22:30 Pamiętniki z wakacji - serial obycz. 23:30 13 godzin: Tajna misja w Benghazi - sens., USA, 2016 02:35 Interwencja - magazyn reporterów 02:55 Śmierć na 1000 sposobów 03:25 Disco Polo Life 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Teledakupy
	
17:55 Szpital - Doktor Piotr Wójtowicz zajmuje się 16-letkiem zaatakowanym pogrzebaczem. Pacjent wraz ze swoją dziewczyną fotografowali się w willi zamożnego małżeństwa i zostali przyłapani przez... 18:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 20:00 Hotel Paradise - reality show 21:00 Boska Florence - obycz., USA, Franc., 2016 23:20 Kocha, lubi, szanuje - kom., USA, 2011 01:50 Hotel Paradise - reality show 02:50 Prawdziwy horror - serial paradokmalny 03:50 Druga strona medalu - talk-show	09:25 Św. na każdy dzień 09:30 Otwarcie zwyczajnego zromadzenia ogólnego Synodu Biskupów 11:00 Misja Szczecin, Poznań - Argent. 11:25 Jestem mamą 11:40 Prosto o gosp. 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Spektakl teatralny: Pupil pupila. Komedia w jednym akcie 12:55 Ewangelia nasz biznesplan 13:30 Msza Św. 14:30 Krzywdy 15:00 Zawód: Prymas Polski 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Na zdrowie 16:30 Kierownik duchowy Sekretarki Bógzgo Miłosierdzia 17:00 Po stronie prawdy 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Opowieści Starego Testamentu 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnog. 21:20 Inf. dnia 21:40 Polski Punkt Widzenia

CZWARTEK • 3 października	
TVP 1	TVP 2
04:50 Klan - telenowela TVP 05:20 Dziedzictwo - serial, Turcja 06:05 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Dobre historie - Samodzielną mamą - magazyn 08:00 Akacja 38 - serial 08:50 Ranczo - serial obycz. 09:50 Komisarz Alex - serial krym. 10:45 Ojciec Mateusz - serial 11:35 Korona królów. Jagiellonowie 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:35 Magazyn Rolniczy 12:50 Na granicy zagłady: najcięższe zwierzęta Chin - dok., Niemcy, 2020 14:00 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 14:55 Jaka to melodia? 15:35 Gra słów. Krzyżówka 16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja 17:00 Teleexpress; Pogoda	04:35 Na dobre i na złe - serial obyczajowy 05:30 M jak miłość - serial obyczajowy, 2022 06:20 Operacja zdrowie - magazyn medyczny 06:55 Dla nieszczęśliwych - Barwy szczęścia - serial obycz., 2024 07:30 Pytanie na śniadanie 11:15 Lena na Kaukazie - Gruzja - Tbilisi. Kuchnia i bazyry - rep. 11:50 Dobry tytuł - magazyn literacki 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularny 15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp., 2022
	
17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 17:55 Klan - telenowela TVP 18:25 Reporterzy - magazyn 18:45 Akacja 38 - serial kostiumowy, 2016 19:30 Program informacyjny 19.30 19:55 Pytanie dnia 20:10 Sport; Pogoda 20:30 Korona królów. Jagiellonowie - serial historyczny TVP, 2024 21:05 Ojciec Mateusz - serial 22:05 Sprawa dla reportera 23:05 Błjace serce Warszawy - dok., Polska, 2023 00:10 Profilerka - serial krym., Polska, 2024 01:10 System - dram., Czechy, USA, 2015 03:35 Serial fabularny	16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 Jeden z dziesięciu - teleturniej 19:30 Barwy szczęścia - serial obycz., 2024 20:50 Tak to leciało - teleturniej muzyczny 21:50 Krućjata - Znak bliźniąt - serial krym., Polska, 2024 22:40 Informacje kulturalne 23:00 Hala odlotów - talk-show 23:55 Akt odwagi - woj., akcja, USA, 2012 01:45 Poczet świrów polskich - program publicystyczny 02:20 W trybach zbrodni - serial krym., Szwecja, 2019

TVN	
05:40 Uwaga! - program interw. 05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn śniadaniowy 11:30 B&B love - program rozrywkowy 12:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 13:10 Ukryta prawda - program obyczajowy 14:15 Detektywi - program krym. 15:20 Doradca smaku - program kulinarny 15:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 16:35 Ukryta prawda - program obyczajowy 17:40 Detektywi - program krym. 18:45 Sport; Pogoda 19:00 Fakty	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:30 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny 09:30 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:30 Dłaczego goja? - serial paradokmalny 11:30 Gliniarze - W warsztacie samochodowym dochodzi do wypadku, w wyniku którego jeden z mechaników zostaje ciężko ranny. Detektywi szybko orientują się, że to nie był wypadek. 14:35 Dłaczego goja? - serial paradokmalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:15 Pogoda 16:20 Interwencja - magazyn reporterów 16:30 Na ratunek 112 - serial obyczajowy 17:00 Gliniarze - serial paradokmalny
	
19:40 Uwaga! - program interw. 20:00 Doradca smaku - program kulinarny 20:10 Na Wspólnej - serial obycz., Polska 20:50 B&B love - program rozrywkowy 21:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 22:30 Podatek od miłości - kom., Polska, 2017 00:35 Detektyw - miniserial, USA 01:55 Dowody zbrodni - serial krym., USA 02:55 Szpital - program obycz. 03:55 Uwaga! - program interwencyjny 04:15 Nauka jazdy - reality show 04:45 Recepta na stary dom - program edukacyjny 05:10 Kto was tak urządził	18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:15 Lepsza Polska - program publicystyczny Doroty Gawryluk 19:25 Sport; Pogoda 19:35 Malanowski. Nowe rożnienie - serial kryminalny 20:10 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 21:15 Przyjaciółki - serial obycz. 22:20 Serce nie służy - kom., Polska, 2018 00:40 Małe kobietki - obycz., USA, 2019 03:30 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 04:40 Disco Gramy - program muzyczny 05:25 Teledakupy TV Okazje

TVP Kultura	
06:10 Muzyczne poranki 07:00 Tamte lata, tamte dni - Jerzy Kisielewski - mag. 07:35 Jak zostać husarzem? - dokument, Polska, 2015 08:10 Aleksandra Jachtoma - dok., Polska, 2018 08:35 Kłóty do sztuki - Jan Philip van Thienen „Dziewczynka w girlandzie” - magazyn 08:50 Nagroda Literacka NIKE - felieton 09:00 Przeprowadzki - serial, 2000 10:05 Złoto dezerterów - kom., Polska, 1998 11:15 Nagroda Literacka NIKE - felieton 12:25 Reżyserzy - Ron Howard - dok., Wlk. Bryt., 2018 13:25 Poczet świrów polskich 14:05 Chciałbym się ogolić - film TVP, 1966 14:35 Wielkie manewry - kom. - dram., Włochy, Franc., 1955	06:00 Nash Bridges - Przysięgli wstępuje do straży obywatelskiej, aby pomóc ofiary mordów... 08:00 Kobra - oddział specjalny - Podczas jednej z akcji Alexi Semir odkrywają ogromną liczbę narkotyków... 09:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym. 10:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny 11:00 Nie igrajz aniołem - telenowela, Meksyk, 2008 13:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny 14:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym. 15:00 Lombard. Życie pod zastaw - 26-letnia Emilka to piękna dziewczyna, która jest partnerką i utrzymanką 35-letniego Erwina Kłosa... 16:00 Kurierzy - serial paradokmalny
	
16:35 Przeprowadzki - serial 17:35 Jan Philip van Thienen „Dziewczynka w girlandzie” - magazyn 17:45 Nagroda Literacka NIKE 17:50 Aleksandra Jachtoma - dok., Polska, 2018 18:20 Muzyka zamknięta w drewnie - dok., Nor., 2021 20:00 Hala odlotów - talk-show 21:00 Pokolenie - dram., Polska, 1954 22:45 Matylda - serial kostium. 23:35 Nagroda Literacka NIKE 23:45 Nie oglądaj się teraz - horror, Wlk. Bryt., Wł., 1973 01:45 Kino nocne - Pogoda - obycz., Wł., Franc., 1963 03:40 Mały lalkarz - dok., Polska, 2010 04:40 Nagroda Literacka NIKE 04:50 Teledyski	06:00 Nash Bridges - Przysięgli wstępuje do straży obywatelskiej, aby pomóc ofiary mordów... 08:00 Kobra - oddział specjalny - Podczas jednej z akcji Alexi Semir odkrywają ogromną liczbę narkotyków... 09:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym. 10:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny 11:00 Nie igrajz aniołem - telenowela, Meksyk, 2008 13:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny 14:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial krym. 15:00 Lombard. Życie pod zastaw - 26-letnia Emilka to piękna dziewczyna, która jest partnerką i utrzymanką 35-letniego Erwina Kłosa... 16:00 Kurierzy - serial paradokmalny

TVN 7	
05:05 Szkoła - Mateuszowi Lipińskiemu z maturalnej klasy ktoś ukradł ukochany rower. Chłopak jest załamany, a jego dziewczyna cieszy się, bo ma nadzieję, że teraz Mateusz poświęci jej więcej czasu... 07:00 Szpital - program obycz. 08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:00 Detektywi - program krym. 12:00 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny 12:45 Szpital - Do szpitala trafia 70-letnia Wanda Oleś, która choruje przewlekłe na serce i płuca. Nagle jej stan się pogarsza. 13:45 Sekrety życia - serial paradokmalny 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy	06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 08:00 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 09:00 Dłaczego ja? - serial paradokmalny 11:00 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 15:00 Na ratunek 112 - serial obycz. 16:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci - serial 20:00 Uroczysko - serial krym. 20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny 21:30 Miłość za wszelką cenę 22:30 Pamiętniki z wakacji - serial obycz. 23:30 Na dzień piekła - sens., USA, 2010 01:35 STOP Drogówka 02:35 Interwencja - magazyn reporterów 02:55 Śmierć na 1000 sposobów 03:25 Disco Polo Life 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Teledakupy
	
16:50 Sekrety życia - paradok. 17:55 Szpital - program obycz. 18:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 20:00 Hotel Paradise - reality show 21:00 Maski - kom., USA, 1994 23:15 Od kłolski aż po grób - sens., USA, 2003. Mistrz złodziejskie go fachu i tajemniczy agent z Tajwanu je dnozący siły, aby pokonać bezwzględnie gołego porywacza i odzyskać cenne diamenty... 01:30 Hotel Paradise - reality show 02:30 Prawdziwy horror - serial 03:30 Druga strona medalu - talk-show 04:30 Druga strona medalu - talk-show	08:55 Św. na każdy dzień 09:00 Na zdrowie 09:20 Opowieści Starego Testamentu 09:45 Serce i oblicze Boga 10:40 Inf. dnia 10:15 Rozmowy niedok. 11:25 Myśląc Ojczyzna 11:35 Przyroda i ludzie 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 „W obronie państwa prawa” 12:50 O. Rafał, kto go nie zna? 13:20 Przegląd Tyg. „Niedziela” 13:30 Msza Św. 14:35 Pożegnanie bohatera. Sp. Kpt. Tadeusz Gajda ps. „Tarzan” 15:00 Po stronie prawdy 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Z wdęką nad wodę 16:35 Sól ziemi 17:00 Modlitwa w Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu 19:25 Akademia pro-life 19:30 Przyjaciele i bohaterowie 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Historia 21:00 Apel Jasnog. 21:20 Inf. dnia 21:40 Polski Punkt Widzenia 22:00 Qos serca

Krzyżówka klasyczna z hasłem

37

41

43

1

48

50

53

55

58

60

63

26

9

3

4

6

18

8

9

1

24

2

20

4

5

39

2

7

11

8

10

10

13

45

47

14

54

57

25

17

15

18

22

21

51

22

62

66

23

44

46

49

24

56

59

27

29

21

38

12

33

3

34

27

36

14

7

25

27

28

29

30

31

32

33

35

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 29, utworzą rozwiązanie - przysłowie:

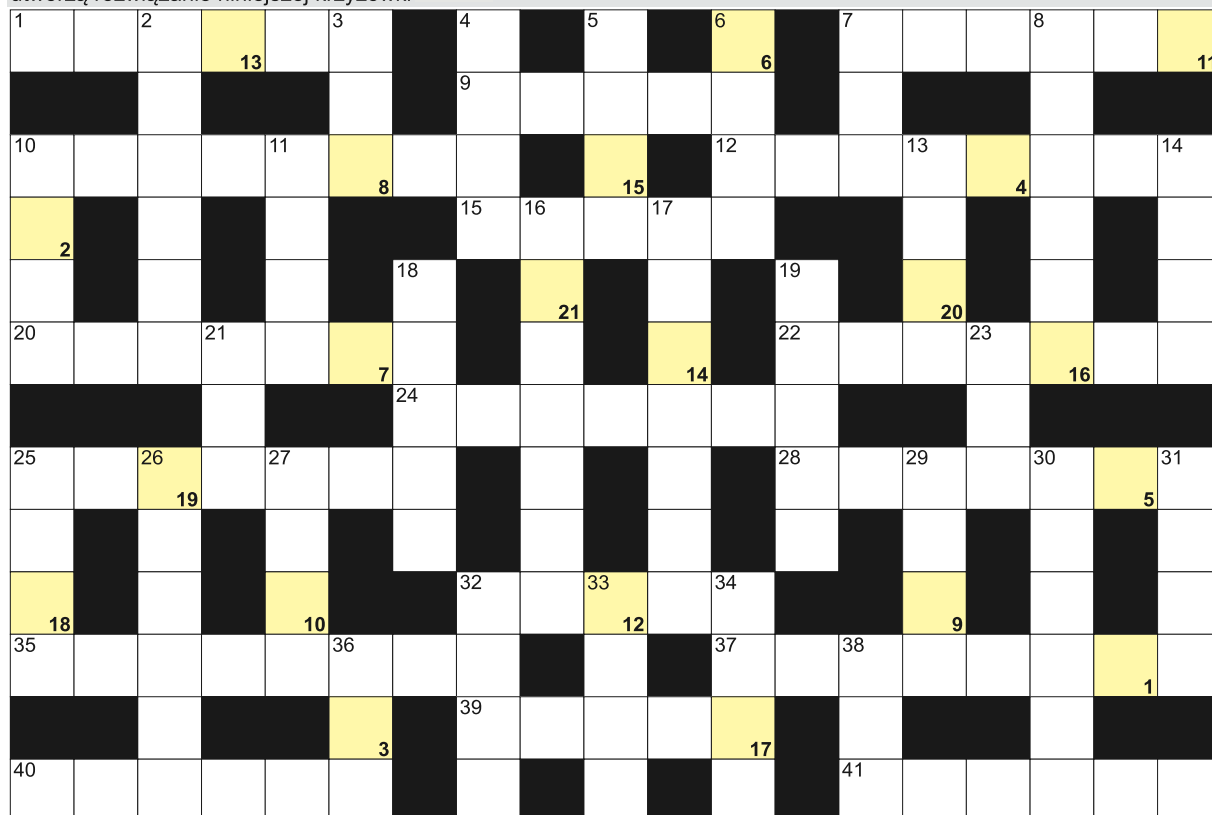
1	2	3	4	5	6	7		8	9	10		11	12	13	14	15	16		17	18	19		20	21
22	23	24	25	26	27	28	29																	

POZIOMO: 1) zawodnik reprezentacji kraju; 2) krzew owocowy; 3) człowiek interesu; 4) bosaki, drągi strażackie; 5) w żalobie po żonie; 6) rzeka w Zambii oraz Republice Konga; 7) materiał garncarski; 8) specjalista od nagłośnienia; 9) stolica Bhutanu; 10) górski jednoślad; 11) jedyny niezamarzający port Finlandii; 12) pojazd do czyszczenia lodowiska; 13) rosyjskie jezioro na Półwyspie Kolskim; 14) miasto spoczynku Dantego; 15) bywa przyczyną pożaru; 16) partner lalki Barbie; 17) pseudonim Dariusza Michalczewskiego; 18) podróżny w pociągu; 19) duże zakłady produkcyjne; 20) przy koszuli i swetrze; 21) Katolicki Uniwersytet Lubelski; 22) Dave, wokalista Depeche Mode; 23) Indianka z plemienia Inków; 24) przywódca rozbójników, watahy; 25) kolarska manierka; 26) pień zrąbanego drzewa ociosany z gałęzi; 27) katta, kuzyn małp; 28) rodzaj przyczepy samochodowej; 29) błona pokrywająca gałkę ocną; 30) miasto koronacji królów francuskich; 31) napęd tramwaju; 32) niejeden w fortepianie; 33) pierwiastek Lu; 34) Osiecka lub Chylińska; 35) sprzedaje towary za granicę; 36) stwardnienie na stopie, dłoni

PIONOWO: 1) stolica RPA; 5) kokosowe do ciasta; 16) największa wyspa Chorwacji; 20) Kubica lub De Niro; 22) Wyspy Żółwie; 24) zakład rzemieślniczy; 37) Gerald, były prezydent USA; 38) stolica Łotwy; 39) w piórniku obok gumki; 40) Jan ...-Błoński, reżyser filmowy; 41) szkoły kształcące duchownych; 42) pospolity polski ślimak; 43) sterlet, ryba; 44) mistrzowie gotowania; 45) wnęka w murze; 46) inaczej heksaedr; 47) wafelek do lodów; 48) język urzędowy Bhutanu; 49) naukowy badacz roztoczy; 50) stan zaniku lub braku wrażliwości; 51) fantastki, idealistki; 52) amerykańska liga futbolowa; 53) naśladowca, epigon; 54) perfumeryjna wydzielina kaszalota; 55) i Wodecki, i Hołdys; 56) brykający kolega Kubusia Puchatka; 57) żeńska forma imienia Eryk; 58) Fiodor Iwanowicz, słynny rosyjski bas; 59) lekarski zwany kosztylem; 60) spirytus skażony; 61) badacz UFO; 62) łożka między drzewami; 63) stolica Korei Południowej; 64) zarzucana przez rybaków; 65) lądownik księżycowy programu Constellation; 66) największe jezioro na Białorusi

KRZYŻÓWKA z HASŁEM

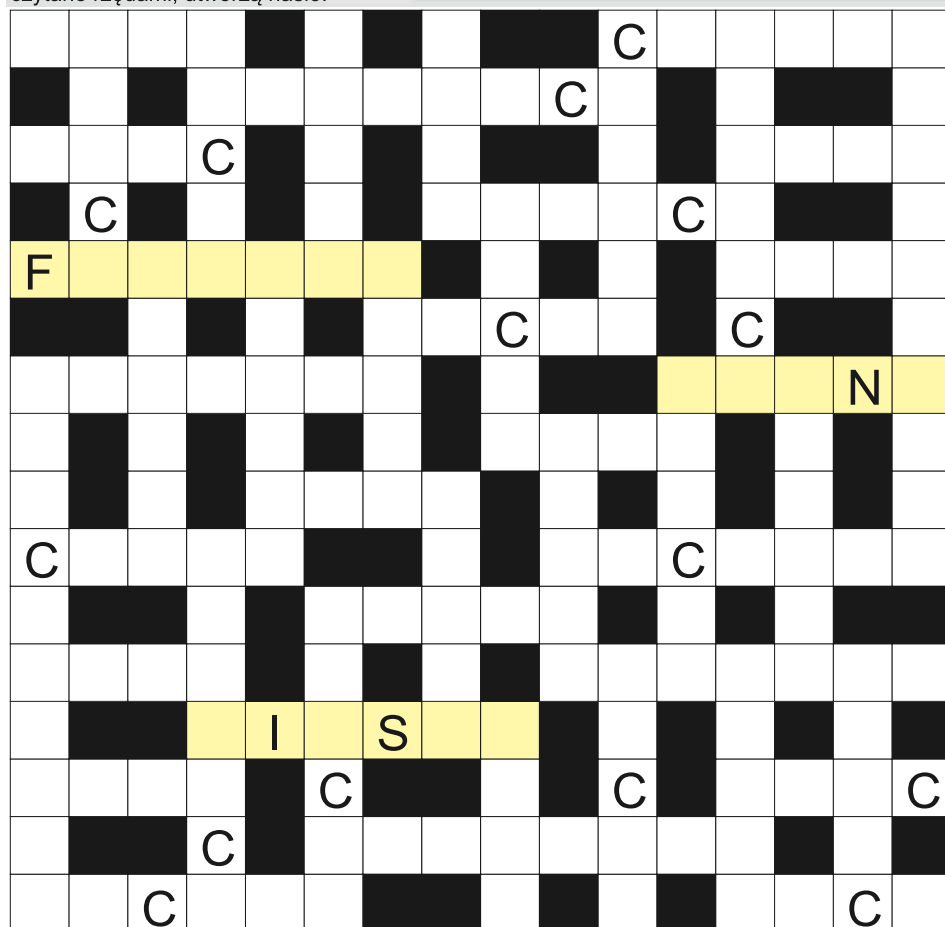
Litery z pól ponumerowanych od 1 do 21
utworzą rozwiązanie niniejszej krzyżówki

POZIOMO: 1) ryś iberyjski krócej; 7) ukochana Robin Hooda; 9) góry z Morskim Okiem; 10) mniejsza od truskawki; 12) mniejszy od laptopa; 15) rzeka w Poznaniu; 20) Dalton, grał Jamesa Bonda; 22) używany w lekkoatletyce do rzutów; 24) specjalista od roślin; 25) ryba nazywana chamsą; 28) stolica Warmii i Mazur; 32) ojczyzna Odyseusza; 35) rodzinne miasto Kuby Wojewódzkiego; 37) w niej herbata lub kawa; 39) wiosną na wierzbie; 40) śniadaniowy lub śniegowy; 41) miałki tytoń do kichania. **PIONOWO:** 2) czasowe zawieszenie broni; 3) Stanisław, napisał "Obłok Magellana"; 4) kolanowy z rzepką; 5) kierownica statku; 6) pierwiastek Sn; 7) kończy partię szachów; 8) wynik dzielenia; 10) ciemieniowy lub mięsa; 11) kwaśna przyprawa; 13) urodził się w nim Heraklit; 14) wigilijna ryba; 16) fioletowy minerał; 17) policjant udający cywila; 18) był nim św. Piotr Apostoł; 19) owoc dostarczający koprę; 21) Shatterhand, przyjaciel Winnetou; 23) Cs dla chemika; 25) potocznie napad na bank; 26) azjatycka taksówka rowerowa; 27) Pound, amerykański poeta; 29) stolica Korei Południowej; 30) tłuszczoła lub łączna; 31) niedorośl krzewinkowa inaczej; 32) polska kawa zbożowa; 33) cześci sztuki teatralnej; 34) mała Joanna; 36) obawa, niepokój; 38) zawodowo ścinał głowy.

JOLKA z HASŁEM

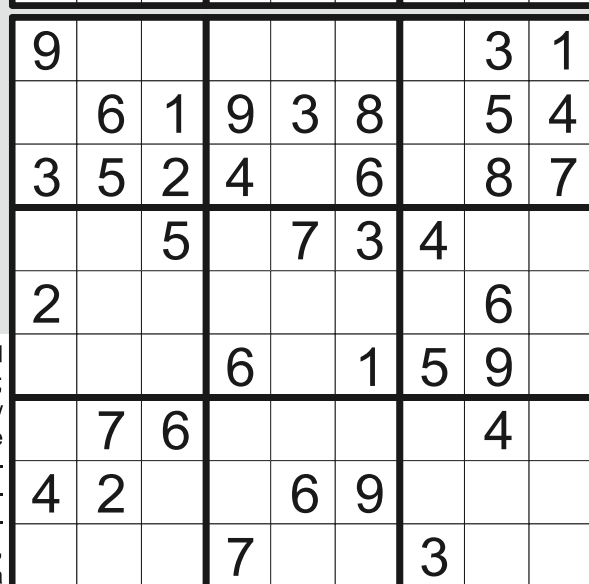
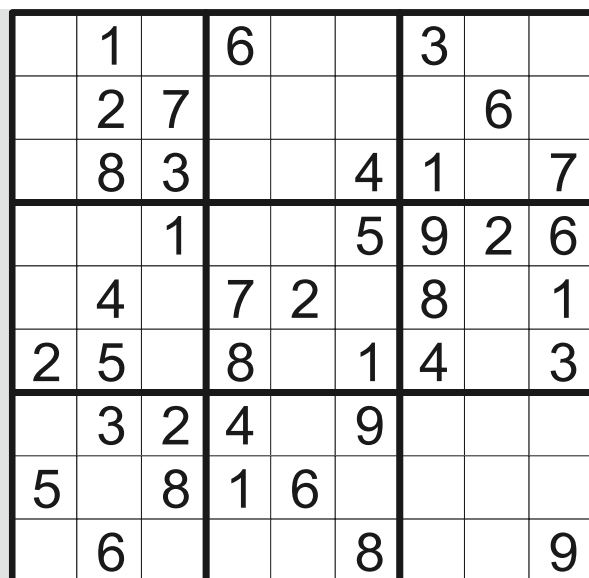
Wyrazy z kolorowych bloków
czytane rzędami, utworzą hasło:

Ujawniliśmy samogłoski "C". Miejsce wpisu haseł do odgadnięcia. Rozwiązaniem jest hasło z kolorowych bloków - czytanych od góry.

Niejedna w bucie; dla botanika Hesperis; Truman, napisał "Harfę traw"; ... i Clyde, gangsterska para; rzymski bóg miłości, kupidyń; wiedeński taniec Straussa; człowiek mówiący nieprawdę; pobiera rentę; w parze ze strzykawką; Leonid, były prezydent Ukrainy; trzyma spodnie; potocznie o osłe; papiery do kupienia na giełdzie; zawody piłkarskie krócej; trzecia zmiana inaczey; plansza reklamowa na płocie; nie sucho; telewizja ojca Rydzyska; jednodostka częstotliwości, Hz; Tokarczuk, polska pisarka; ochrona, eskorta potocznie; El, słynny malarz hiszpański; lany przez klucz w Andrzejki; element śmigła samolotu; synowie córki; ptak na amerykańskie Święto Dziękczynienia; okrętowy to kuk; stolica Timoru Wschodniego; Irena dla najbliższych; posągi z kamienia lub drewna; z sobotą i niedzielą; sądowa powieść Franza Kafki; kołderka dla niemowlęcia; jaszczurki jak węże; siódma planeta od Słońca; otworzył puszkę Pandory; nauka z pierwiastkami; stolica Togo; Izabela z "Lalki" Prusa; wieżowiec do chmur; maszyna do prasowania asfaltu; posiadane dobra, majątek; Adam, autor sonetów "Nad głębiami"

Sprawdź się w SUDOKU: wypelnij diagram 9x9 w taki sposób, aby w każdym wierszu, w każdej kolumnie i w każdym z dziewięciu pogrubionych kwadratów 3x3 znalazło się po jednej cyfrze od 1 do 9:

WYKREŚLANKA: poniżej ukryliśmy 20 nazw rzek Europy. Wykreśl wszystkie od góry do dołu, od lewej do prawej i na ukos: Wisła, Dunaj, Morawa, Fulda, Glomma, Hawela, Iżera, Loara, Weltawa, Łaba, Marna, Niemen, Mozeła, Ruhra, Rodan, Sekwana, Tamiza, Tyber, Wardar. Awdyq.

BIZNES

WARMII I MAZUR

SAMORZĄDY

Inwestowanie w służbę zdrowia i oświatę przez samorządy powiatowe ma kluczowe znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców oraz zrównoważonego rozwoju lokalnych społeczności. Samorządy powinny modernizować infrastrukturę, wspierać kadry oraz wprowadzać innowacyjne programy, co w efekcie przekłada się na lepszy stan zdrowia obywateli i wyższą jakość edukacji.

Maciej Romanowski
starosta elbląski

CZEGO POTRZEBUJĄ SAMORZĄDY?

SAMORZĄDOWCÓW Z WARMII, MAZUR I POWIŚLA PYTAMY O TO, CZEGO DZISIAJ NAJBARDZIEJ POTRZEBA SAMORZĄDOM, CO PRZESZKADZA SAMORZĄDOWCOM W PRACY NA RZECZ DOBRA MIESZKAŃCÓW, JAKICH NARZĘDZI IM BRAKUJE?

Marcin Kuchciński
marszałek województwa
warmińsko-mazurskiego

Samorządy odgrywają kluczową rolę w codziennym funkcjonowaniu społeczności lokalnych. Są najbliższą mieszkancom, znają ich potrzeby i potrafią na nie skutecznie reagować. Aby jednak w pełni wykorzystać ten potencjał, niezbędne jest poczucie stabilności i pewności działania. Stabilność finansowa, legislacyjna i organizacyjna stanowi fundament sprawnego zarządzania regionem.

Współpraca z rządem jest więc kluczowa, niestety w ostatnich latach nie zawsze przebiegała tak, jak byśmy tego oczekiwali. Częste zmiany przepisów, brak wystarczających konsultacji czy przesuwanie odpowiedzialności na samorządy bez adekwatnego wsparcia finansowego, to wyzwania, które znacząco utrudniały realizację zadań lokalnych. Dla efektywnego działania potrzebujemy więc z jednej strony jasno określonych, stabilnych zasad funkcjonowania, a z drugiej – większej elastyczności w podejmowaniu lokalnych decyzji.

Konieczna jest również partnerska współpraca między samorządem a administracją centralną, oparta na wzajemnym zaufaniu i wsparciu. Z perspektywy regionu ważne jest, aby rząd dostrzegał specyfikę poszczególnych województw, w tym ich wyzwania gospodarcze i demograficzne. Tylko wtedy możemy efektywnie wspierać rozwój naszych miast i wsi.

Wierzę, że przyszłość samorządów zależy od budowania długotrwałych relacji partnerskich, które umożliwią nam sprawniejsze zarządzanie i realizację projektów, na których najbardziej zależy naszym mieszkańcom.

Jacek Wolski
burmistrz Nowego Miasta Lubawskiego

Jako burmistrz Nowego Miasta Lubawskiego obserwuję, jak zmieniają się potrzeby i wyzwania, przed którymi stają dzisiejsze samorządy. Przede wszystkim potrzebna jest pewna informacja dotycząca nowego sposobu finansowania samorządów, ponieważ aktualnie trwają prace legislacyjne i nie wiadomo, czy budżet na 2025 rok będziemy konstruować w oparciu o nowe czy aktualnie obowiązujące przepisy. Aby sprostać potrzebom naszych mieszkańców i zapewnić stabilny rozwój na przyszłość, niezbędne są dalsze inwestycje w infrastrukturę. Jednak żeby skutecznie planować i realizować inwestycje, potrzebujemy szerokiego dostępu do funduszy zewnętrznych, m. in. z KPO. Jeżeli termin wydatkowania środków z KPO nie zostanie wydłużony, nie tylko samorządy będą miały problem z ich wykorzystaniem. Problemem miasta jest również niewystarczający zasób mieszkań komunalnych.

Od momentu objęcia urzędu burmistrza, stawiałem sobie za cel stworzenie efektywnego, profesjonalnego i zaangażowanego zespołu, który będzie pracować na rzecz rozwoju naszego miasta. Jednym z największych sukcesów początku mojej kadencji jest odpowiedni dobór kompetentnych osób na kluczowe stanowiska. Za dotychczasowy sukces uważam również pozyskanie środków na rozszerzenie zakresu inwestycji budowy drogi na ul. Rolnej, aby ta droga została doprowadzona do wszystkich domów, które się tam znajdują. Dzięki wnioskowaniu o dodatkowe środki udało się także rozszerzyć zakres kolejnego zadania - przebudowy ul. Jarzębowej i Klonowej o trzecią ulicę - Szopena. Warto też wspomnieć o pozyskaniu dofinansowania na panele fotowoltaiczne na dachu hali MOSiR, które mają zasilać cały obiekt.

Tomasz Andrukiewicz
prezydent Elku

Najważniejszą potrzebą jest obecnie zapewnienie stabilnych i adekwatnych środków finansowych. Budżety samorządowe są pod coraz większą presją, a rosnące koszty związane z wydatkami bieżącymi, utrzymaniem infrastruktury, utrzymaniem oświaty sprawiają, że trudniej jest planować i realizować długofalowe inwestycje. Subwencje oraz dotacje, które otrzymujemy, są niestety niewystarczające, by sprostać oczekiwaniom mieszkańców oraz utrzymać wysoki poziom usług publicznych. Dodatkowo zmieniające się przepisy prawne spowalniają proces decyzyjny i utrudniają realizację długoterminowych strategii rozwoju. Istnieje także potrzeba lepszej współpracy między samorządami a rządem. W wielu obszarach samorządy potrzebują większej autonomii w podejmowaniu decyzji, zwłaszcza w zakresie planowania budżetowego oraz kształtowania polityk lokalnych. Skuteczne działanie samorządu wymaga też uproszczenia procedur administracyjnych.

Pomimo trudności, z jakimi się mierzymy, Elk ma na swoim koncie wiele sukcesów. Zrealizowaliśmy liczne projekty infrastrukturalne, takie jak rozbudowa sieci drogowej, modernizacja miejskich obiektów, rewitalizacja przestrzeni miejskiej, rozwój lokalnej przedsiębiorczości, a także inicjatywy promujące turystykę, sport i kulturę.

Naszim priorytetem jest poprawa jakości życia mieszkańców. To się udaje dzięki wszechstronnemu rozwojowi miasta. Aktywność i zaangażowanie elczan pozwalają nam realizować projekty odpowiadające na rzeczywiste potrzeby lokalnej społeczności. Aby jednak kontynuować ten rozwój, potrzebujemy przede wszystkim stabilnego wsparcia finansowego oraz narzędzi umożliwiających efektywniejsze realizowanie naszych planów.

Krzysztof Baran
wójt Gminy Górowo Iławeckie

Mimo wielu sukcesów, samorządy w Polsce stoją przed poważnymi wyzwaniami. Gmina Górowo Iławeckie zmaga się z problemami demograficznymi. W ciągu ostatnich 10 lat liczba mieszkańców spadła o 10%. Depopulacja to zjawisko, które dotyka wiele obszarów wiejskich i mniejszych miast, prowadząc do zmniejszenia bazy podatkowej i trudności w utrzymaniu infrastruktury.

Kolejnym wyzwaniem jest niewystarczające finansowanie zadań zleconych przez administrację centralną. Samorządy często muszą realizować obowiązki bez adekwatnych środków, co ogranicza możliwości inwestycyjne i zmusza do rezygnacji z ważnych projektów. Ponadto, zmiany legislacyjne wprowadzane bez konsultacji z samorządami utrudniają planowanie długoterminowych działań i wprowadzają niepewność w zarządzaniu.

Co powinno ulec zmianie? Aby sprostać tym wyzwaniom, konieczne są pewne zmiany systemowe. Przede wszystkim, należy zwiększyć udział samorządów w podziale dochodów publicznych, co pozwoli na stabilne finansowanie lokalnych projektów i usług. Kluczowe są tu też zmiany w finansowaniu systemu oświaty, gdyż to dopłacanie z własnych budżetów do jej funkcjonowania obciąża obecnie najbardziej małe samosądy, pochłaniając środki, które powinny być wykorzystane na inwestycje. Ważne jest także wprowadzenie mechanizmów zachęcających młodych ludzi do pozostawiania w mniejszych miejscowościach, poprzez tworzenie miejsc pracy i inwestowanie w edukację oraz kulturę.

Konieczne jest również usprawnienie dialogu między rządem a samorządami. Decyzje legislacyjne powinny być podejmowane z uwzględnieniem opinii władz lokalnych, które najlepiej znają potrzeby swoich społeczności. Stabilność prawa i jasne regulacje pozwolą samorządom na efektywniejsze działanie i długofalowe planowanie.

Maciej Romanowski starosta elbląski

Dzisiaj samorządom najbardziej potrzebne są środki finansowe. Samorządy muszą stawić czoło licznym potrzebom społeczności lokalnych, takim jak opieka zdrowotna, wsparcie dla przedsiębiorców i osób bezrobotnych oraz zapewnienie na wysokim poziomie infrastruktury. Przeszkody, które mogą utrudniać pracę samorządowcom w działaniach na rzecz dobra mieszkańców mogą być różne i zależeć od konkretnej sytuacji w danej miejscowości. Potencjalnymi czynnikami, które mogą wpływać na pracę samorządowców są brak odpowiednich zasobów finansowych, zbyt skomplikowane procedury administracyjne i przepisy prawne, ale również trwająca wojna w Ukrainie, panująca wysoka inflacja czy kryzys energetyczny. Aby wspomóc pracę samorządowcom, mogą być potrzebne pewne narzędzia i inicjatywy, takie jak szkolenia i wsparcie merytoryczne, uproszczenie procedur administracyjnych, dostęp do większego wsparcia finansowego, zarówno ze środków własnych, jak i z funduszy rządowych i unijnych, edukacja i podnoszenie świadomości mieszkańców. Istotne jest, aby wspierać pracę samorządowców poprzez stwarzanie odpowiednich warunków i narzędzi, które umożliwią im efektywną pracę na rzecz dobra mieszkańców. Dla każdego sukcesem będzie coś innego. Niemniej jednak zawsze może to być realizacja dużych inwestycji infrastrukturalnych, poprawa usług publicznych, skuteczne zarządzanie usługami publicznymi, takimi jak transport publiczny, ochrona zdrowia, edukacja. Sukcesem może być także wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, możliwość tworzenia nowych miejsc pracy, wspieranie ochrony środowiska, promowanie energii odnawialnej, ale także dialog i partycypacja społeczna, prowadzenie otwartego dialogu z mieszkańcami. Oczywiście, to tylko kilka przykładów. Każdy samorządowiec będzie miał własne osiągnięcia i priorytety, które uważa za swoje największe sukcesy we własnej kadencji.

Marta Kamińska wójt Gminy Barciany

Problemy naszych samorządów są dobrze zdiagnozowane przez ośrodki eksperckie. Otwartym pozostaje pytanie, czy na szczeblu centralnym będzie wola do niezbędnych systemowych zmian. W problematycznym centrum znajdują się kwestie finansowe. Mówi o tym chociażby raport NIK z marca tego roku. Eksperti zauważają, że finansowa pozycja samorządów została znacząco osłabiona w wyniku reform podatkowych przeprowadzonych w latach 2019-2022. Wpływ na uszczuplenie samorządowych finansów miały np. obniżenie stawek podatkowych i wprowadzenie zwolnień dla młodych podatników. Na pewno niewłaściwą jest też sytuacja, kiedy „z góry” reguluje się samorządom, co i jak mogą robić, a w kwestii pieniędzy mówi się - radźcie sobie sami. Tu dobrym przykładem są taryfy na wodę i ścieki. My nie mamy prawa ich ustalania, co niejednokrotnie powoduje świadczenie usług poza rachunkiem ekonomicznym. Podobnie jest z siecią szkół - to my wiemy, jaka ich ilość jest właściwa, ale do ewentualnej likwidacji potrzebna jest pozytywna opinia kuratora. Oświata to odrębny problem, który wymaga szczególnej uwagi. Wystarczy wspomnieć, że niektóre samorządy do przekazywanej z poziomu centralnego subwencji muszą dokładać sumę, która stanowi 60 proc. ich budżetów. Warto również zauważyć, że takie gminy jak Barciany chociażby ze względu na geografie nie mają potencjału zwiększania liczby mieszkańców czy rozwoju przedsiębiorczości. A to oznacza ograniczenia w kwestii dochodów. Dlatego uważam, że takie samorządy potrzebują specjalnego wsparcia i traktowania. Przemawia za tym i nasza północna granica „zabetonowana” ze względu na sąsiada-agresora. Wyzwania przed jakimi stoi nasza gmina dobrze opisują liczby 18 i 43. Pierwsza to liczba dzieci, które u nas się urodziły od początku roku do połowy września, a druga - to mieszkańcy, którzy zmarli w tym samym okresie.

Artur Wrochna wicestarosta olsztyński

Najbardziej samorządowcom przeszkadza niestabilność finansów publicznych. Chodzi o niepewność co do tego, ile pieniędzy dostaniemy z budżetu państwa na powierzone nam zadania. Powiaty nie mają własnych dochodów, więc ich budżety w zasadniczej części opierają się na subwencjach i dotacjach przekazywanych corocznie przez rząd. A ich wysokością bywa różnie. Bo o ile państwo ceduje na samorządy kolejne zadania, to nie zawsze idą za tym nowe lub tylko wystarczające pieniądze. Brakuje więc nam środków na wydatki bieżące, przede wszystkim remonty dróg powiatowych, a mamy ich najwięcej w województwie - ok. 800 km. Dlatego jesteśmy w pełni uzależnieni od programów rządowych czy unijnych przeznaczonych na te cele. Udaje nam się jednak skutecznie po nie sięgać i wspólnie z gminami organizować tzw. wkład własny. W ten sposób, w ciągu ostatnich lat udało nam się zrealizować wiele inwestycji nie tylko drogowych. Ale ma to też i „ciemniejszą” stronę - im więcej inwestycji, tym później potrzeba więcej pieniędzy na ich utrzymanie. Kolejną sytuacją, która mocno obciąża powiaty, to sytuacja całej polskiej służby zdrowia. Kondycja szpitali powiatowych w Polsce generalnie jest: zła, bardzo zła albo katastrofalna. W naszych dwóch placówkach, szpitalach w Biskupcu i Dobrym Mieście możemy mówić o sytuacji „zła +” - relatywnie są w niezłej kondycji. Jednak perspektywy także dla nich nie są zbyt optymistyczne. Niemniej, mówiąc o sukcesach, mogę stwierdzić, że mimo tej trudnej sytuacji udaje nam się nie tylko wiązać koniec z końcem, ale i aktywnie działać. Remontujemy kolejne kilometry dróg, inwestujemy w oświatę i kulturę, na niezłym poziomie jest opieka społeczna w powiecie. Cały czas inwestujemy w szpital. Jednak zawsze chciałoby się więcej, ale do tego potrzebne są pieniądze i jeszcze raz pieniądze.

Jacek Wiśniowski burmistrz Lidzbarka Warmińskiego

Potrzebujemy zastrzyku finansowego, ponieważ w ostatnich latach zmniejszono nam dochody własne, głównie poprzez ograniczenie udziału w podatku dochodowym. W zamian wprowadzono Polski Ład, jednak wiemy, że same inwestycje nie wystarczą do realizacji bieżących zadań. Równowaga między dochodami własnymi a wydatkami bieżącymi została zachwiana, co stanowi dla nas obecnie największy problem. Liczymy na wsparcie finansowe jeszcze w tym roku, które wyrówna nasze dochody własne, m.in. przez zwiększenie udziału w PIT. Mamy nadzieję, że zapowiadane na przyszły rok subwencje z podatku dochodowego będą na tyle duże, abyśmy mogli realizować nasze zadania własne oraz wykorzystywać środki zewnętrzne. Samorządom brakuje stabilności przepisów prawnych. Równowaga między wynagrodzeniami podstawowych grup pracowników a specjalistami została zachwiana, co również jest wyzwaniem. Jeśli chodzi o kontakty z mieszkańcami, to nie widzę tu problemów - wiele zależy od tego, jak władze komunikują się z ludźmi. Społeczeństwo, mimo trudnych okresów związanych z pandemią i wojną w Ukrainie, pokazało, że potrafi się zjednoczyć. W obliczu trudności różnice stają się mniej istotne, a wspólnota jest naszą siłą. Narzędzia potrzebne do działania są dostępne, potrzebujemy jedynie stabilności prawa i wsparcia finansowego, aby realizować nasze zadania. Lidzbark Warmiński od dekady przechodzi intensywną transformację. Sukcesem jest to, że mimo trudności związanych z inflacją, wysokimi stopami procentowymi oraz destabilizacją gospodarki po wybuchu wojny w Ukrainie, udało nam się zrealizować wszystkie planowane inwestycje. Utrzymaliśmy także stały kontakt i współpracę ze społeczeństwem. To ogromny sukces, że w tych trudnych czasach potrafiliśmy nie tylko realizować inwestycje, ale też wspierać lokalnych przedsiębiorców. Większość inwestycji, finansowanych w 90% z dotacji zewnętrznych, była realizowana przez lokalne firmy, które wygrywały przetargi. To pomogło im nie tylko utrzymać działalność, ale też rozwijać się w tym nietłumym okresie.

Jacek Kosmala burmistrz Nidzicy

Samorządy przede wszystkim potrzebują stabilnego i przewidywalnego systemu finansowania, który umożliwi planowanie inwestycji, remontów i podwyżek dla pracowników na kilka lat do przodu. Po drugie, państwo powinno jednoznacznie uregulować, kto za co odpowiada. Cóż z tego, że mamy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, skoro obszary Natura 2000 czy chronionego krajobrazu uniemożliwiają nam działanie, ograniczając nas przez przepisy prawne. Podobne problemy występują w przypadku inwestycji w miastach, gdzie nadzór sprawuje konserwator zabytków. W centrum Nidzicy dominuje beton, chciałbym posadzić drzewa, ale nie mogę, ponieważ nie mam zgody konserwatora. Klimat się zmienia, a instalacje burzowe nie są w stanie odprowadzać nadmiaru wody. Jeśli chodzi o oświatę, zmieniający się rząd zawsze oznacza zmianę polityki - samorządy nie mają wpływu na Kartę Nauczyciela, ale muszą pokrywać jej koszty. Kolejnym problemem jest narzucanie nowych obowiązków bez zapewnienia finansowania, na przykład w zakresie USC czy zarządzania kryzysowego. Do tego dochodzi zły podział administracyjny - małe gminy i sołectwa często nie mają racji bytu, ktoś w końcu powinien się tym zająć. Należałoby od nowa napisać przepisy dotyczące samorządów, z jasno określonymi zasadami ich finansowania. W obecnym systemie nie jesteśmy w stanie przewidzieć niczego na przyszłość. Podział środków również wymaga reformy - powinien opierać się na jasnych zasadach, a nie na uznaniowości i szarpaninie. Mieszkańcy oczekują dróg, ale my nie jesteśmy w stanie im powiedzieć, czy i kiedy otrzymamy dofinansowanie, ani w jakiej wysokości. Konieczne jest wprowadzenie badań psychologicznych dla osób, które chcą uczestniczyć w życiu publicznym. Kierowcy ciężarówek przechodzą takie badania, a radni, posłowie czy senatorowie już nie, co często prowadzi do chaosu i braku spokojnej pracy. Samorządowcy czują się pomijani, gdy decyzje podejmowane są na szczeblu ministerialnym bez konsultacji z nimi. Co z tego, że przedstawiciele małych gmin biorą udział w spotkaniach, skoro ich głos pozostaje niesłyszalny w kręgu wzajemnej adoracji.

Perfekcyjni na każdym polu

Relacje z naszymi Klientami budujemy na lata
opierając się na wzajemnym szacunku i zaufaniu.

agroperfekt

agroperfekt

www.agroperfekt.pl

Jesteśmy autoryzowanym dilerem ciągników
marki Steyr.

W naszej ofercie mamy marki najlepszych
producentów maszyn rolniczych.

Posiadamy bardzo dobrze wyposażone
zaplecze serwisowe, obsługiwane przez
wykwalifikowanych pracowników technicznych

Oferujemy rozwiązania dla gospodarstw o różnej
specyfice i wielkości obsługiwanego arealu.

Pomagamy w przygotowaniu dokumentacji
i finansowaniu zakupu.

Sprawnie przygotujemy idealną ofertę dla Ciebie!

SPIIS TREŚCI

2-3 Czego potrzebują samorządy?

4 Perfekcyjni na każdym polu

6 Dochody budżetów gmin i miast

7 Dochody budżetów powiatów

8 Wydatki budżetów na administrację publiczną

9 Powiat Elbląski stawia na rozwój oświaty

10 Stopa bezrobocia

11 Jest pomysł rozbudowy Olsztyńskiego Parku Naukowo-Technologicznego

12-13 Szlak świętej Warmii – inny wymiar PPP

14-15 Mieszkania oddane do użytkowania

16-17 Edukacyjne Centrum Rehabilitacyjno-Medyczne

18 Podmioty gospodarki narodowej

19 Wydatki na oświatę i wychowanie

20 Przeciętne wynagrodzenie brutto

21 Odpoczynek na Warmii?

22 Wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę ppoż.

23 Zakończenie inwestycji „Budowa ścieżki pieszo-rowerowej...”

24 Wydatki na ochronę zdrowia

25 ZOZ w Nidzicy

26 Liczba centrów, domów kultury, klubów i świetlic

27 Braniewo – miasto pełne możliwości

Fot. Robert Kneschke - stock.adobe.com

28 Wydatki na transport i łączność

29 Czech Serwis

30-31 Środki z Unii Europejskiej

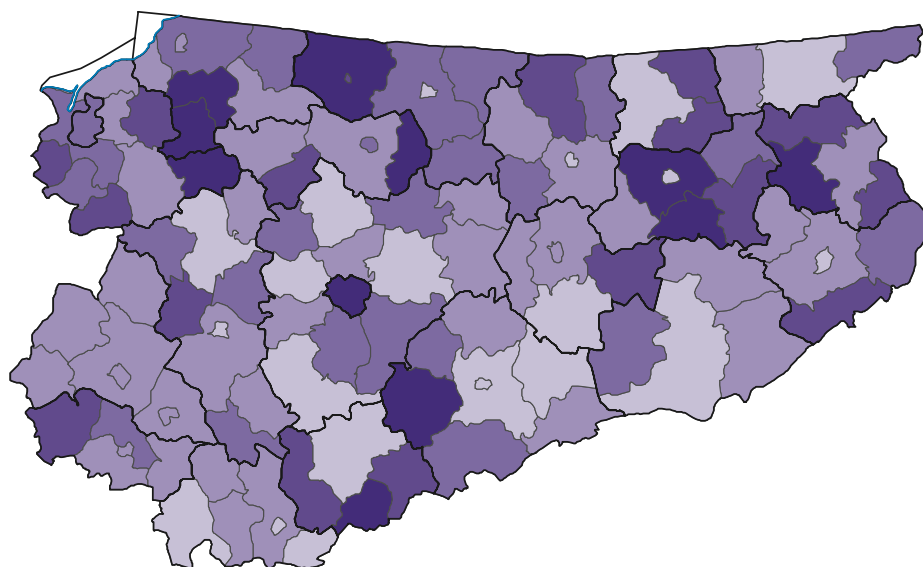
32 Bank Spółdzielczy w Szczytnie - biznes pakiet

Fot. BlazingDesigns - stock.adobe.com

Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu w przeliczeniu na mieszkańca w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.

W zł

9 001 – 12 496
8 001 – 9 000
7 001 – 8 000
6 001 – 7 000
4 844 – 6 000

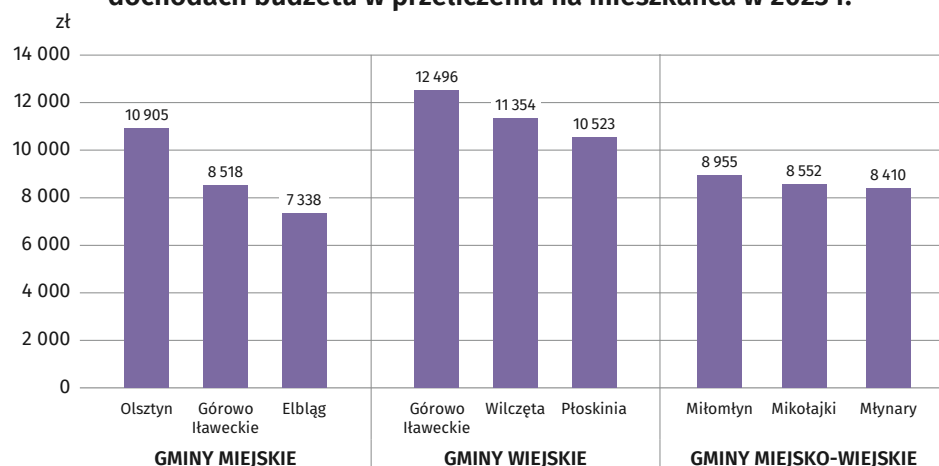
Łączne dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu w województwie w 2023 r. wyniosły 9 766,2 mln zł i były o 1,8% wyższe niż rok wcześniej. W przeliczeniu na mieszkańca wyniosły 7 168 zł i były niższe niż w kraju o 5,0%.

Dochody gmin osiągnęły wartość 7 105,2 mln zł i były niższe o 2,3% w porównaniu z 2022 r. W przeliczeniu na mieszkańca wyniosły 6 570 zł i były o 2,1% niższe niż w kraju.

W 2023 r. miasta na prawach powiatu uzyskały dochody w kwocie 2 661,0 mln zł. W porównaniu z 2022 r. były one wyższe o 14,8%.

W przeliczeniu na mieszkańca wyniosły 9 468 zł i były wyższe niż w kraju o 2,2%.

Gminy województwa warmińsko-mazurskiego o największych dochodach budżetu w przeliczeniu na mieszkańca w 2023 r.

Robert Szewczyk
prezydent Olsztyna

Przede wszystkim kończyliśmy dwie bardzo duże inwestycje, związane z rozbudową transportu szynowego oraz modernizacją i rozbudową hali Uranii. W pierwszym przypadku drugi etap rozbudowy tramwajowej sieci to ok. 8 kilometrów podwójnego torowiska. Trakcja została poprowadzona z obecnej pętli autobusowej w Pieczewie ulicami Wilczyńskiego, Krasickiego, Synów Pułku, Wyszyńskiego do al. Piłsudskiego i dalej do obecnej sieci na skrzyżowaniu z ul. Kościuszki. W drugim przypadku hala Urania przeszła gruntowną przebudowę.

Poza tym dostaliśmy większą - w porównaniu z 2022 rokiem o ok. 50 mln zł - subwencję ogólną.

Marcin Krzyżanowski
wójt Gminy Wilczęta

Gmina Wilczęta uplasowała się wysoko w rankingu gmin wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego pod względem dochodów budżetowych na jednego mieszkańca w 2023 roku. Głównym źródłem tych dochodów były wpływy z podatku rolnego od osób fizycznych, a także z podatków od nieruchomości, których wysokość związana jest z działalnością osób prawnych operujących na terenie gminy. Szczególnie istotnym czynnikiem, który znacząco wpłynął na ten wynik w 2023 roku, była korekta deklaracji podatkowych dotycząca infrastruktury kolejowej. Korekta ta obejmowała okres ostatnich pięciu lat, co sprawiło, że dochody gminy z tego tytułu wzrosły znacząco, wzmacniając budżet i umożliwiając realizację kluczowych inwestycji na rzecz mieszkańców.

Beata Mazur
burmistrz Miłomłyna

Tak wysoki wskaźnik dochodów naszego budżetu wynika z ostatnich inwestycji oraz środków, które pozyskaliśmy na te cele. W 2023 r. zrealizowaliśmy cztery duże projekty, dotyczące dróg gminnych i sieci wodno-kanalizacyjnych, na które otrzymaliśmy dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład. To kwota ponad 15 milionów złotych. Przebudowaliśmy ulicę Kolejową w Miłomłynie oraz drogi gminne do Skarpy oraz w Karnitach. Rozbudowaliśmy sieć wodno-kanalizacyjną w samym Miłomłynie oraz sieć wodociagową w mniejszych miejscowościach. Nie zatrzymujemy się w inwestycjach i w tym roku. Uzbieramy tereny pod przyszłe uzdrowisko, rozpoczynamy modernizację szkoły oraz ośrodka kultury. Poprawiamy również stan naszych dróg. Mam więc nadzieję, że nadal będziemy umacniać swój wizerunek jako samorząd stawiający na rozwój i inwestycje.

Jacek Kostka
burmistrz Górowa Iławeckiego

Z przymrużeniem oka można by powiedzieć, że jesteśmy ofiarą swojego sukcesu. Dochód na jednego mieszkańca bowiem oblicza się nie tylko na podstawie dochodów własnych gminy, tych, które wynikają np. z podatków, ale i pozyskanych środków zewnętrznych. Jesteśmy w czołówce skutecznych samorządów, jeśli chodzi o pozyskiwanie dotacji, co wcale nie oznacza, że jesteśmy zamożną gminą. Dotacje wiążą się z koniecznością posiadania wkładu własnego. Przed nami duże inwestycje, wyremontujemy 90 procent dróg, duże placówki edukacyjne i już wiem, że brakuje nam półtora miliona złotych. Co prawda dochody samorządów rosną, ale nie tak szybko jak wzrastają koszty np. podwyżek dla nauczycieli, co przecież jest bardzo ważne. Skąd je wziąć brakujące kwoty? Będzie trzeba zaciągnąć pożyczkę, gdyż nie można pozwolić, by zrezygnować z poważnych dotacji. Niestety, będzie on spłacany przez kolejnych burmistrzów, ale za to zostanie zrobione przepiękne, Stare Miasto.

Krzysztof Baran
wójt Gminy Górowo Iławeckie

Zajęcie wysokiego miejsca w rankingu wynika z dwóch kluczowych czynników. Gmina Górowo Iławeckie zmagą się z poważnymi wyzwaniami demograficznymi – w ciągu ostatnich 10 lat liczba mieszkańców spadła o 10%. W odpowiedzi realizujemy inwestycje mające na celu zachęcenie do osiedlania się i pozostawania w gminie. W 2023 roku zrealizowaliśmy ich ponad 28 o łącznej wartości blisko 55 mln zł. Najważniejszą z nich jest budowa Zakładu Przyrodoleczniczego w Nowej Wsi Iławeckiej – jako elementu powstającego uzdrowiska. Jest to największa inwestycja w historii gminy o wartości ponad 38 mln zł (32 mln zł z dofinansowania Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury). Dodatkowo wyposażyliśmy ten obiekt za ponad 7 mln zł, z czego 5 mln zł pochodziło z Rządowego Funduszu Polski Ład. Ważnym projektem była też budowa oczyszczalni ścieków w Pieszkowie o wartości blisko 11 mln zł, z ponad 8 mln zł dofinansowania z Programu Inwestycji Strategicznych.

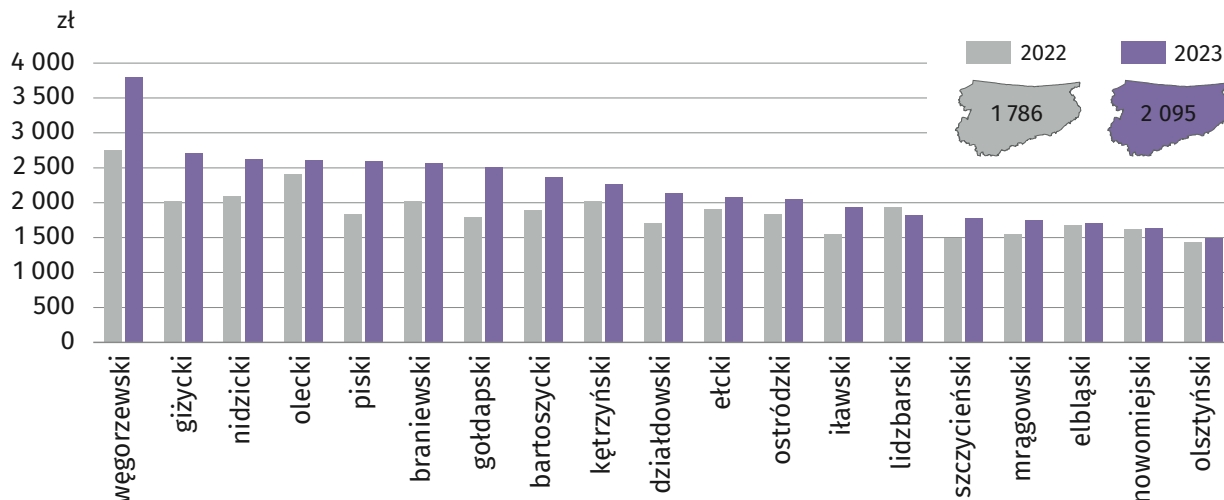
GMINY WOJ. WARMINSKO-MAZURSKIEGO		2022	2023
1	Górowo Iławeckie (2)	7 447	12 496
2	Wilczęta (2)	8 928	11 354
3	Olsztyn (1)	8 861	10 905
4	Płoskinia (2)	9 864	10 523
5	Giżycko (2)	7 555	9 858
6	Janowiec Kościelny (2)	8 725	9 512
7	Miłki (2)	7 929	9 416
8	Świątajno (2)	8 269	9 278
9	Godkowo (2)	8 442	9 219
10	Jedwabno (2)	8 611	9 207
11	Kiwity (2)	8 650	9 168
12	Miłomłyn (3)	7 604	8 955
...			
114	Morąg (3)	5 986	5 300
115	Szczytno (2)	6 004	5 015
116	Działdowo (1)	5 399	4 844
POLSKA WARMINSKO-MAZURSKIE		7 455	7 549
		7 002	7 168

GMINY MIEJSKIE		2022	2023
1	Olsztyn (1)	8 861	10 905
2	Górowo Iławeckie (1)	7 945	8 518
3	Elbląg (1)	7 215	7 338
4	Lidzbark Warmiński (1)	6 582	7 041
5	Lubawa (1)	6 212	6 950
6	Mragowo (1)	5 739	6 757
7	Braniewo (1)	5 738	6 725
8	Nowe Miasto Lubawskie (1)	7 150	6 411
9	Iława (1)	5 551	6 101
10	Bartoszyce (1)	5 275	5 785
11	Szczytno (1)	5 217	5 691
12	Ostróda (1)	5 290	5 677
13	Kętrzyn (1)	5 555	5 497
14	Etka (1)	5 505	5 473
15	Giżycko (1)	5 381	5 428
16	Działdowo (1)	5 399	4 844

GMINY WIEJSKIE		2022	2023
1	Górowo Iławeckie (2)	7 447	12 496
2	Wilczęta (2)	8 928	11 354
3	Płoskinia (2)	9 864	10 523
4	Giżycko (2)	7 555	9 858
5	Janowiec Kościelny (2)	8 725	9 512
6	Miłki (2)	7 929	9 416
7	Świątajno (2)	8 269	9 278
8	Godkowo (2)	8 442	9 219
9	Jedwabno (2)	8 611	9 207
10	Kiwity (2)	8 650	9 168
11	Budry (2)	9 894	8 891
12	Biskupiec (2)	7 159	8 815
...			
64	Piecki (2)	7 499	5 769
65	Iłowo-Osada (2)	8 068	5 542
66	Szczytno (2)	6 004	5 015

GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE		2022	2023
1	Miłomłyn (3)	7 604	8 955
2	Mikołajki (3)	9 788	8 552
3	Młynary (3)	8 693	8 410
4	Pasym (3)	8 239	7 668
5	Biszynek (3)	7 184	7 629
6	Reszel (3)	6 625	7 596
7	Sępólno (3)	7 263	7 571
8	Ruciane-Nida (3)	7 592	7 382
9	Jeziorany (3)	8 987	7 289
10	Wielbark (3)	7 465	7 240
11	Pastęki (3)	6 336	6 867
12	Zalewo (3)	7 414	6 852
...			
32	Lidzbark (3)	6 360	5 333
33	Dobre Miasto (3)	5 925	5 332
34	Morąg (3)	5 986	5 300

Dochody budżetów powiatów* województwa warmińsko-mazurskiego w przeliczeniu na mieszkańca

Dochody budżetów powiatów w województwie w 2023 r. wyniosły 2 265,8 mln zł i były o 16,7% wyższe niż rok wcześniej. W przeliczeniu na mieszkańca dochody wyniosły 2 095 zł i były o 17,4% wyższe niż w kraju. Najwyższe dochody w przeliczeniu na mieszkańca osiągnięto w powiecie węgorzewskim.

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

* bez miast na prawach powiatu

POWIATY	2021	2022	2023
1 Powiat węgorzewski	2 522	2 747	3 810
2 Powiat giżycki	1 881	2 028	2 718
3 Powiat nidzicki	2 257	2 098	2 633
4 Powiat olecki	2 062	2 411	2 611
5 Powiat piski	1 652	1 830	2 604
6 Powiat braniewski	1 865	2 025	2 566
7 Powiat gołdapski	1 512	1 789	2 513
8 Powiat bartoszycki	1 913	1 890	2 365
9 Powiat kętrzyński	1 726	2 018	2 264
10 Powiat działdowski	1 593	1 709	2 141
11 Powiat etcki	1 742	1 909	2 083
12 Powiat ostródzki	1 707	1 837	2 049
13 Powiat iławski	1 481	1 553	1 938
14 Powiat lidzbarski	1 661	1 942	1 824
15 Powiat szczycieński	1 575	1 496	1 789
16 Powiat mragowski	1 554	1 548	1 753
17 Powiat elbląski	1 711	1 678	1 718
18 Powiat nowomiejski	1 343	1 619	1 636
19 Powiat olsztyński	1 469	1 432	1 499
POLSKA WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1 413	1 535	1 785
	1 686	1 786	2 095

Alicja Rymszewicz
starosta
węgorzewski

Dochody budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca są wysokie, ponieważ prowadzimy jako Powiat Węgorzewski drugą co do wielkości placówkę DPS w naszym województwie. Dotacje i odpłatności za pobyt mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej to ok. 17,5 mln zł.

Paweł Przybyłek
starosta nidzicki

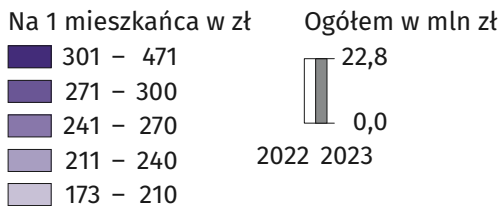
Każdego roku staramy się konstruować budżet tak, aby był budżetem proinwestycyjnym, zrównoważonym i rozwojowym. Staramy się uwzględniać prośby i potrzeby mieszkańców, burmistrzów i wójtów gmin z naszego powiatu oraz radnych powiatowych, a priorytetem jest pozyskanie jak największej środków zewnętrznych, które przeznaczamy na strategiczne inwestycje z punktu widzenia rozwoju powiatu i dobra naszych mieszkańców. Inwestycje, które realizujemy stały się możliwe dzięki wsparciu środków rządowych, unijnych oraz bardzo dobrej współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Warmińsko-Mazurskim Urzędem Wojewódzkim i samorządami gminnymi. Nasze działania kierujemy w stronę utrzymania zadłużenia powiatu na bezpiecznym poziomie, tak, by zachować ciągłość realizowanych zadań. Efekty pracy, która widać gołym okiem to sukces Zarządu, radnych Rady Powiatu, pracowników Starostwa Powiatowego w Nidzicy oraz pracowników powiatowych jednostek organizacyjnych.

Wydatki budżetów powiatów* na administrację publiczną w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.

W budżetach powiatów na administrację publiczną w 2023 r. przeznaczono 252,4 mln zł. Było to o 13,5% więcej niż w roku wcześniejszym. Wydatki na administrację publiczną stanowiły 11,0%.

W przeliczeniu na mieszkańca wyniosły 233 zł i były o 28 zł większe niż rok wcześniej. Najwięcej na administrację publiczną w przeliczeniu na mieszkańca wydano w powiecie nidzickim.

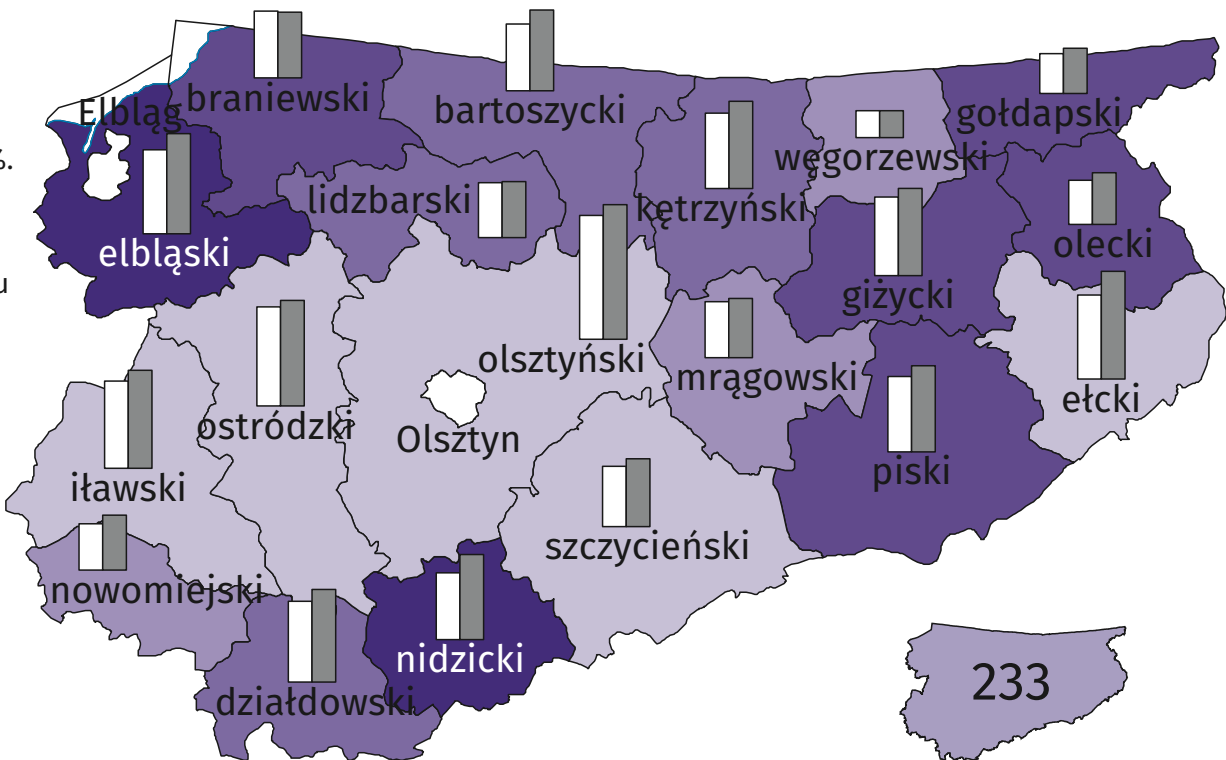
Paweł Przybytek
starosta nidzicki

Powiat Nidzicki potrafił wykorzystać szanse rozwojowe i skutecznie pozyskuje środki finansowe na realizację przedsięwzięć w różnych obszarach działalności, tj. edukacji, pomocy społecznej, ochrony zdrowia i inwestycji. Niezbitym tego dowodem są przebudowane drogi powiatowe, Starostwo Powiatowe w Nidzicy, które zostało dostosowane dla osób ze szczególnymi potrzebami, a także skupia wszystkie jednostki w jednym miejscu bez konieczności podróżowania i utraty czasu. Do Zespołu Opieki Zdrowotnej w Nidzicy trafia nowoczesny i niezbędny sprzęt, m. in. rezonans magnetyczny, wideokolonoskop, nowy aparat RTG i wiele, wiele innych.

Maciej Romanowski
starosta elbląski

W 2023 roku wydatki budżetów powiatów w województwie warmińsko-mazurskim na administrację publiczną znacznie wzrosły w porównaniu do lat ubiegłych. Powiaty przeznaczyły większe środki na modernizację infrastruktury biurowej oraz usprawnienie procesów administracyjnych. W ramach budżetów planowane są także inwestycje w cyfryzację usług publicznych, co ma na celu poprawę dostępności i efektywności działania administracji. Dodatkowo fundusze zostały skierowane na szkolenia dla pracowników administracji, aby zwiększyć ich kompetencje w zakresie obsługi obywateli. Wydatki te są kluczowe dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania administracji publicznej oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców regionu.

* bez miast na prawach powiatu
Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

POWIATY	NA MIESZKAŃCA W ZŁ	OGÓŁEM W ZŁ		
	2023	2021	2022	2023
1 Powiat nidzicki	471	5 254 526	11 230 664	14 375 048
2 Powiat elbląski	311	9 736 549	14 258 444	16 927 726
3 Powiat gołdapski	300	4 608 737	6 744 144	7 516 061
4 Powiat braniewski	296	6 379 391	11 191 760	11 127 588
5 Powiat piski	278	8 443 717	12 759 846	14 531 493
6 Powiat giżycki	276	8 379 294	13 284 927	14 851 152
7 Powiat olecki	273	4 952 579	7 544 902	8 761 464
8 Powiat bartoszycki	258	8 163 666	11 214 859	13 665 020
9 Powiat kętrzyński	258	9 246 615	12 846 960	14 800 154
10 Powiat działdowski	255	11 702 575	13 628 962	15 711 890
11 Powiat lidzbarski	247	6 274 591	9 247 417	9 469 391
12 Powiat nowomiejski	219	5 836 921	7 801 370	9 218 496
13 Powiat węgorzewski	219	3 999 148	4 477 392	4 589 626
14 Powiat mrągowski	212	6 572 977	9 568 997	10 112 436
15 Powiat etcki	206	9 532 422	14 266 751	18 220 375
16 Powiat iławski	182	10 105 298	14 700 260	16 412 751
17 Powiat ostródzki	179	12 117 044	16 578 380	17 749 627
18 Powiat olsztyński	175	15 502 414	20 930 536	22 761 731
19 Powiat szczycieński	173	7 471 059	10 140 979	11 534 919
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	233	154 279 523	222 417 549	252 336 949
WYDATKI OGÓŁEM (zł)				
WARMIŃSKO-MAZURSKIE		1 742 604 149	1 949 255 686	2 300 343 695
Udział wydatków na administrację publiczną w wydatkach ogółem (%)				
WARMIŃSKO-MAZURSKIE		0,3	0,4	0,4

POWIAT ELBLĄSKI STAWIA NA ROZWÓJ OŚWIATY

Zdjęcie: ZS Pasłęk

Zespół Szkół w Pasłęku

Zespół Szkół w Pasłęku to najstarsza szkoła ponadpodstawowa w Pasłęku, dla której organem prowadzącym jest Powiat Elbląski. W roku szkolnym 2024/2025 w szkole funkcjonują czteroletnie liceum ogólnokształcące, technikum oraz branżowa szkoła I stopnia nr 1. ZS w Pasłęku to nowoczesna baza dydaktyczno-sportowa.

Na kompleks składa się główny gmach szkoły z 29 gabinetami lekcyjnymi, z których większość wyposażona jest w najnowocześniejszy sprzęt audiowizualny oraz pomoce dydaktyczne. Budynek służy również jako m.in. siedziba Ośrodka Szkolenia Kierowców „Najki”, miejsce prowadzenia zajęć z cheerleadingu czy miejsce wykładów Pasłęckiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. W latach 2018-2023 przeprowadzono szereg inwestycji, remontów i zakupów, wśród nich najważniejszą od wielu lat inwestycję o nazwie „Termomodernizacja wraz z rozbudową i przebudową budynków Zespołu Szkół w Pasłęku” za kwotę 17 187 369,56 zł. Uczniowie z najwyższymi wynikami w nauce

mogą liczyć na stypendium Prezesa Rady Ministrów czy Starosty Elbląskiego. Szkoła oprócz projektów unijnych korzysta także z programów rządowych, w ramach których m.in. bierze udział w zagranicznych wycieczkach edukacyjnych.

Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych im. Stanisława Mikołajczyka w Pasłęku to szkoła z wieloletnimi tradycjami. Funkcjonuje już niemal pół wieku, a powstała jako Zespół Szkół Rolniczych. Przez ten czas placówka podlegała wielu reformom w zakresie kierunków kształcenia. Obecnie funkcjonuje jako technikum oraz branżowa szkoła I stopnia. Uczniowie kształcą się w różnych zawodach oraz w klasach mundurowych. ZSEiT w Pasłęku wyróżnia doskonała infrastruktura i zadbana posesja szkoły. Budynek szkoły ma bezpośrednie połączenie z internatem i całorocznym schroniskiem młodzieżowym. Posiada warsztaty i kompleks boisk sportowych Orlik, a obecnie trwa budowa nowoczesnej hali sportowo-widowiskowej. Szkoła jest zaangażowana w realizację projektów unijnych oraz bierze udział w programie Erasmus +. Kwota realizowanych projektów w ramach RPO Warmia i Mazury 2014-2020 wyniosła 2 272 325,67 zł, z czego dofinansowanie ze środków Powiatu Elbląskiego to 779 090,99 zł. Uzyskane środki umożliwiły ponad 200 uczniom odbycie staży w takich krajach jak Włochy, Niemcy, Hiszpania czy Portugalia.

Zdjęcie: Powiat Elbląski

Liceum Sztuk Plastycznych w Gronowie Górnym

Liceum Sztuk Plastycznych w Gronowie Górnym to nowoczesna szkoła artystyczna. Kameralny charakter placówki, nowoczesna infrastruktura i przyjazna atmosfera szkolnych budynków oraz dostępność doskonale wyposażonych pracowni artystycznych sprzyjają pogłębionej twórczej pracy w dziedzinach grafiki warsztatowej i cyfrowej, malarstwa, rysunku, rzeźby, fotografii i filmu, realizacji intermedialnych oraz projektowania multime-

dialnego. Program Erasmus + pozwala uczestniczyć w specjalistycznych szkoleniach i wyjazdach do różnych europejskich krajów (m. in. Łotwa, Portugalia). Nauka w LSP pozwala również na udział w prestiżowych programach grantowych i projektach często niedostępnych dla uczniów innych placówek. Uczniowie biorą udział w licznych konkursach ogólnopolskich i międzynarodowych, wygrywają indeksy uczelni artystycznych, zdo-

bywają stypendia Starosty Elbląskiego, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, współpracują z różnymi instytucjami i organizują własne wystawy. Zwieńczenie kształcenia w LSP wiąże się z wykonaniem pracy dyplomowej w wybranej dyscyplinie oraz obronie swojej twórczej koncepcji przed komisją. Dzięki takiej formie dyplomu absolwent zyskuje przydatne na rynku pracy praktyczne doświadczenie projektowe i realizacyjne.

Zdjęcie: ZSEiT

Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych w Pasłęku

POWIATY	LICZBA BEZROBOTNYCH	STOPA BEZROBOCIA
1 Powiat m.Olsztyn	1 726	2,1
2 Powiat iławski	1 411	4,2
3 Powiat m.Elbląg	2 426	6,3
4 Powiat olsztyński	2 645	6,4
5 Powiat nidzicki	655	6,8
6 Powiat gołdapski	597	7,9
7 Powiat mrągowski	1 324	8,4
8 Powiat ostródzki	2 816	8,5
9 Powiat szczycieński	1 916	8,8
10 Powiat giżycki	1 487	9,0
11 Powiat lidzbarski	1 243	10,3
12 Powiat nowomiejski	1 560	10,4
13 Powiat etcki	3 152	10,7
14 Powiat piski	1 813	12,1
15 Powiat węgorzewski	712	12,4
16 Powiat działdowski	2 760	12,5
17 Powiat elbląski	2 328	12,5
18 Powiat olecki	1 636	13,3
19 Powiat braniewski	1 555	14,4
20 Powiat kętrzyński	2 778	16,4
21 Powiat bartoszycki	2 777	17,3
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	39 317	

Marek Chojnowski
starosta etcki

W powiecie etckim mieszka około 90 tysięcy osób. Na koniec ubiegłego roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Etce mieliśmy zarejestrowane 3 152 osoby - to o 353 osoby mniej niż w styczniu 2023 roku. Stopa bezrobocia w naszym powiecie wyniosła 10,7%. To nieco więcej niż średnia wojewódzka, ale trzeba też spojrzeć na wielkość naszego powiatu, jego położenie i strukturę gospodarczą i społeczną. Staramy się z jednej strony aktywizować bezrobotnych, a z drugiej stwarzać przedsiębiorcom dogodnie warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, a co za tym idzie - zachęcać ich do tworzenia nowych miejsc pracy. Dużym impulsem do rozwoju gospodarki zawsze są inwestycje. Stosunkowo od niedawna cieszymy się z ekspresowej trasy Via Baltica. Teraz czekamy na zakończenie kolejnych inwestycji zarówno drogowych jak i kolejowych. A to z pewnością pozytywnie wpłynie na sytuację gospodarczą naszego powiatu.

Michał Kochanowski
starosta kętrzyński

Standardowo najwyższy poziom bezrobocia występuje na obszarach przygranicznych. Nie jest to dla nas zaskoczeniem. Ze swojej strony realizujemy mnóstwo zadań inwestycyjnych, pozyskujemy środki na aktywizację osób bezrobotnych, wszystko to, aby łagodzić skutki bezrobocia. Dzisiaj obszarem naszego działania jest także wspieranie budowy instalacji Orlen Południe w Kętrzynie, co stanowi historyczną szansę dla całego powiatu.

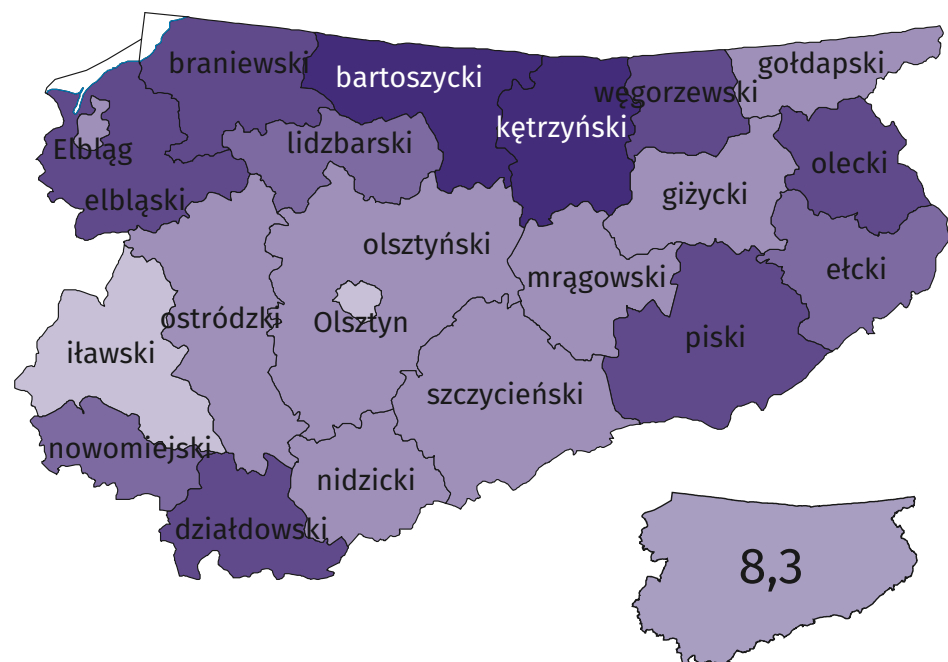
Robert Szewczyk
prezydent Olsztyna

To bez wątpienia budująca informacja, że w Olsztynie ten wskaźnik jest tak dobry. Jednocześnie wszyscy chcemy, by ta praca była jak najlepsza i jak najlepiej płatna. To pozwoliłoby zatrzymać młodych, zdolnych olsztyńian lub absolwentów naszych uczelni albo nakłonić do powrotu tych, którzy wyjechali za pracą z Olsztyna. Mam nadzieję, że powstanie na terenach w pobliżu Jeziora Trackiego parku przemysłowego - instytucji w zamierzeniach rozszerzającej działalność Olsztyńskiego Parku Naukowo-Technologicznego - będzie jednym z kierunków starań o to, by pracy w naszym mieście było nie tylko wystarczająco dużo, ale i by była ona dobra jakościowo.

Maciej Rygielski
wicestarosta
Powiatu Iławskiego

Niski poziom bezrobocia w powiecie iławskim jest od lat. Konsekwentny rozwój regionu powoduje, że powiat nasz może cieszyć się dobrze rozwiniętym przemysłem z różnych branż. Na płynność zatrudnienia wpływa właśnie ta różnorodność, w sytuacji gdy jakaś z gałęzi przemysłu ma chwilowe problemy, inna zapewnia zatrudnienie. Nie bez znaczenia jest także lokalizacja dużego węzła kolejowego w Iławie, ogromny szpital czy zakład karny. Czynników jest wiele, cieszy fakt, że dobra sytuacja na rynku pracy utrzymuje się od wielu lat. To powoduje, że powiat iławski jest dobrym miejscem do życia, na dodatek pięknym, w którym króluje najdłuższe jezioro w Polsce — Jeziorak.

Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w województwie warmińsko-mazurskim – stan na 31 grudnia 2023 r.

Na koniec 2023 r. w powiatowych urzędach pracy w województwie było zarejestrowanych 39,3 tys. osób bezrobotnych, tj. o 4,3% mniej niż przed rokiem. Stopa bezrobocia rejestrowanego była jedną z najwyższych w kraju i wyniosła 8,3%. W porównaniu z 2022 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 0,3 p. proc.

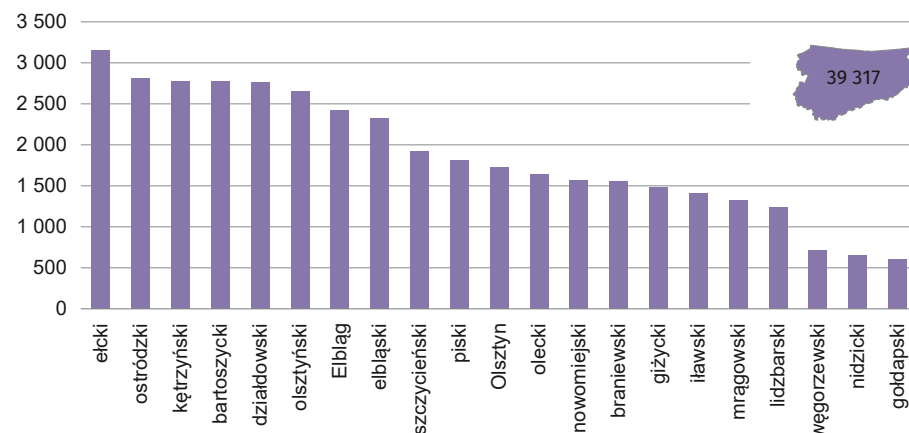
Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały bartoszycki i kętrzyński, a o najniższej – Olsztyn i powiat iławski. W porównaniu z 2022 r. spadek stopy bezrobocia wystąpił w większości powiatów.

Wyższa stopa niż przed rokiem wystąpiła w powiatach: oleckim, szczycieńskim, nidzickim i giżyckim. W Olsztynie stopa bezrobocia rejestrowanego pozostała na poziomie sprzed roku.

W %

- 15,1 – 17,3
- 12,1 – 15,0
- 9,1 – 12,0
- 6,1 – 9,0
- 2,1 – 6,0

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych według powiatów w województwie warmińsko-mazurskim – stan na 31 grudnia 2023 r.

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

JEST POMYSŁ ROZBUDOWY OLSZTYŃSKIEGO PARKU NAUKOWO-TECHNOLOGICZNEGO

TO OGROMNA SZANSA NA ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I STWORZENIE KOLEJNYCH MIEJSC PRACY W STOLICY REGIONU. SAMORZĄD OLSZTYNA STARA SIĘ O NADANIE OLSZTYŃSKIEMU PARKOWI PRZEMYSŁOWEMU, CZYLI NOWEJ CZĘŚCI OPNT, STATUSU PROJEKTU O STRATEGICZNYM ZNACZENIU.

Tereny na wschód od Jeziora Trackiego to jedno z niewielu dużych i niezagospodarowanych miejsc na terenie Olsztyna. Na obszarze ponad 65 hektarów mogą powstać obiekty przeznaczone m.in. na produkcję i usługi.

Zaawansowana technologia szansą stolicy Warmii i Mazur

— Rozwój gospodarczy jest niezwykle istotny — mówi prezydent Olsztyna, Robert Szewczyk. — Wątki przyrodnicze, położenie, to, że nie jesteśmy wielkim miastem, sprawia, że możemy rozwijać tu przemysł wysokiej technologii. To już dzieje się w Olsztyńskim Parku Naukowo-Technologicznym.

Charakterystyczny kompleks budynków położony w pobliżu Jeziora Skanda został uruchomiony nieco ponad dekadę temu. To właśnie w tym miejscu powstały obiekty służące rozwojowi innowacyjnych firm oraz miejsca, gdzie naukowcy mogą prowadzić badania. W firmach lokatorskich OPNT zatrudnionych ponad 700 osób. Dodatkowo w grudniu poprzedniego roku została otwarta sąsiadująca z parkiem nowa siedziba Instytutu Rozrodu Zwierząt

i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk. To jeszcze bardziej zbliża naukę i biznes i powoduje, że obie dziedziny mogą przenikać się oraz korzystać ze swych dokonań.

Park nowych możliwości nad Jeziorem Trackim

Aby rozwinąć działalność OPNT, samorząd Olsztyna planuje przygotować projekt jego rozbudowy. Miejscem, które zostałyby wykorzystane do tego celu są właśnie tereny między Jeziorem Trackim, linią kolejową a granicą Olsztyna. Już zostały zdiagnozowane te elementy, których teraz brakuje w ofercie Parku.

— Zadanie zakłada powstanie Centrum Technologicznego, Inkubatora Technologicznego oraz Centrum Ekologicznego 6R — wymienia dyrektorka OPNT, Maria Borzym. — Park Przemysłowy ma być miejscem, które będzie modelowym przykładem współpracy administracji z biznesem i nauką.

Centrum Technologiczne to m.in. hale do wynajęcia, które mogłyby pełnić funkcje laboratoriów, warsztatów czy centrów demonstracyjnych, a także przestrzeń pod biura. Inkubator Technologiczny

ma być halą produkcyjno-magazynową, będącą zapleczem dla przemysłu. Natomiast Centrum Ekologiczne 6R byłoby miejscem, w którym w praktyce byłyby wcielane w życie zasady 6R, pomagają chronić środowisko i zapobiegać jego degradacji.

— Chcielibyśmy, by nasze zadanie zyskało status projektu o znaczeniu strategicznym — mówi zastępczyni prezydenta Olsztyna Justyna Sarna-Pezowicz. — Już wystąpiliśmy do marszałka województwa o przeanalizowanie takiej możliwości. To pozwoliłoby

Samorząd wie, których elementów teraz brakuje w ofercie Olsztyńskiego Parku Naukowo Technologicznego. Te miałyby się znaleźć w Parku Przemysłowym.

Tereny nad Jeziorem Trackim, między ul. Lubelską, linią kolejową a granicą Olsztyna, to ostatni tak duży niezagospodarowany teren, który może być przeznaczony pod produkcję i usługi.

nam na łatwiejsze sięgnięcie po unijne dofinansowanie w celu wykonania tego zadania.

Szacunkowe koszty realizacji projektu to ok. 70 mln złotych.

Komunikacja i uzbrojenie terenu na wyciągnięcie ręki

Jednym z pierwszych kroków, przybliżających samorząd Olsztyna do realizacji przedsięwzięcia jest skomunikowanie i uzbrojenie terenu zaplanowanego pod Park Przemysłowy.

— To jednocześnie ułatwienie dla wielu mieszkańców szeroko rozumianego Zatorza — mówi

prezydent Robert Szewczyk. — Po wybudowaniu tej infrastruktury będzie ona bowiem dodatkowym połączeniem tych północnych osiedli miasta z pozostałą jego częścią. Ta inwestycja przysłuży się zarówno biznesowi, jak i mieszkańcom. Na ten cel mamy zapewnione zewnętrzne dofinansowanie w wysokości 90 mln zł.

Pod koniec września władze Olsztyna rozstrzygnęły przetarg na realizację tego przedsięwzięcia. Powstanie 32-metrowej długości i 14-metrowej szerokości tunel. Dodatkowo inwestycja obejmuje wybudowanie niemal 1,4-kilometrowej długości ulicy wraz z drogą dla pieszych i rowerów, która połączy ul. Zientary-Malewskiej z węzłem Wschód południowej obwodnicy Olsztyna. Zadaniem, które także zostanie zrealizowane przy okazji tej inwestycji będzie zaprojektowanie i wykonanie rozbudowy ul. Zientary-Malewskiej na odcinku od ul. Jeżynowej do przyszłego ronda, które powstanie między ul. Jesienną a ul. Tracką. To łącznie niemal 2 kilometry trasy.

Realizacja zadania ma potrwać 33 miesiące od momentu podpisania umowy. Została wybrana spółka Intop Warszawa, która wykonanie prac wyceniła na ok. 73,3 mln zł.

Mieszkańcy Zatorza poprzez tunel pod torami zyskają nowe połączenie z resztą miasta. Nowy trakt będzie wieść od ul. Zientary-Malewskiej do węzła Wschód południowej obwodnicy Olsztyna.

SZLAK ŚWIĘTEJ WARMII – INNY WYMIAR PPP

Od czterech już lat idea współpracy różnych środowisk przyświeca projektowi Szlak Świętej Warmii, dlatego na tym szlaku systematycznie spotykają się warmińscy samorządowcy oraz działający w regionie przedsiębiorcy, przedstawiciele NGO oraz ludzie kultury i sztuki. Ostatnią okazją do rozmów o tym, jak powinno wyglądać lokalne, warmińskie wydanie partnerstwa publiczno-prywatnego służące rozwojowi regionu, było II Warmińskie Forum Gospodarcze Szlaku Świętej Warmii. Odbyło się ono 10 września w Lidzbarku Warmińskim.

Baptista de Sousa, prezes Konfederacji Przedsiębiorców Galicji, oraz Zuzanna Gołębiewska, dyrektorka Polsko-Hiszpańskiej Izby Gospodarczej. A przez Świętą Warmię przebiegają dwie z licznych dróg tego szlaku: Camino Polaco, wiodąca przez Świętą Lipkę, Reszel, Lutry, Barczewo, Olsztyn do Gietrzwałdu oraz Droga Pomorska, polski odcinek trasy Via Baltica biegnącej wybrzeżem Bałtyku, w tym przez warmińskie Braniewo i Frombork. Nie bez przyczyny w logo szlaku obok warmińskiego Baranka Bożego znalazła się również żółta muszla św. Jakuba – symbolu pielgrzymowania.

Spotkanie na lidzbarskim forum było też okazją do uroczystego wręczenia pierwszych certyfikatów Turystycznych Kunsztyków Warmińskich – wyróżnień przyznawanych przez Stowarzyszenie Szlak Świętej Warmii właścicielom najlepszych obiektów noclegowych oraz placówek gastronomicznych. Kilka

W dyskusji pt. „Turystyka rowerowa na Szlaku Świętej Warmii – rowerowe inicjatywy obywatelskie, strategia dla rowerów” udział wzięli: Marcin Galibarczyk Dyrektor Departamentu Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego, Ewa Wojciechowska z Zarządu Dróg Wojewódzkich, Paweł Klonowski – Szlak Rowerowy Łynostrada, Przemek Lenart – Warmia Bike, Monika Sztorc – RoweroWarmia, Mirosław Arczak – Rowerowa Warmia oraz Jutzyna Żyśk – Rowerowe Podróże.

Warmińskie forum to z założenia miejsce wielowątkowej dyskusji dotyczącej rozwoju gospodarczego regionu, przede wszystkim w oparciu o turystykę. Biorą w niej udział zaproszeni przez organizatorów eksperci, dzielący się swoją wiedzą i doświadczeniem z uczestnikami spotkań. A ci to przede wszystkim przedstawiciele 33 samorządów zrzeszonych w Stowarzyszeniu Miast, Gmin i Powiatów Szlak Świętej Warmii, ale także przedstawiciele lokalnych środowisk gospodarczych. W gronie ponad 200 gości tegorocznego II Forum była też liczna grupa reprezentantów innych środowisk, któ-

re włączyły i włączają się w działania zmierzające do odpominania Warmii na mapach turystycznych i gospodarczych.

Jedną z ciekawszych odsłon tego spotkania był panel poświęcony możliwości przeniesienia na Warmię hiszpańskich doświadczeń związanych ze Szlakiem Świętego Jakuba, którym co roku do Santiago de Compostela podróżują miliony pielgrzymów-turystów. Podczas debaty zatytułowanej „Camino de Santiago – jak to się robi?” mówili Ildefonso de la Campa, prezydent Europejskiej Federacji Dróg św. Jakuba z Composteli, Juan Manuel Vieites

Ildefonso de la Campa, prezydent Europejskiej Federacji Dróg św. Jakuba z Composteli

Laureaci pierwszych Warnijskich Kunsztyków Turystycznych

miesiące wcześniej podczas Warmińskiego Kiermasu Tradycji, Dialogu i Zabawy w Baldach wręczonych zostało kolejnych dwanaście certyfikatów Kunsztyków Warnijskich przyznanych lokalnym artystom, rzemieślnikom i przedsiębiorcom – twórcom rzeczy wyjątkowo kunsztownych.

– W ten sposób promujemy nasz region oraz to, co jest w nim najciekawsze, oraz tych, którzy za tym stoją – mówi Andrzej Abako, przewodniczący Stowarzyszenia Szlak Świętej Warmii, starosta olsztyński. – Tworzymy także płaszczyznę współpracy dla biznesu, którą roboczo nazywamy warnińskim kredensem. Gromadzimy

w nim najciekawsze produkty żywnościowe, wyroby rękodzieła czy też lokalnego rzemiosła i staramy się, aby takie kredensy z eleganckimi, wysmakowanymi i z pewnością niecodziennymi wyrobami-pamiątkami pojawiły się w naszych restauracjach, hotelach, pensjonatach, akucharze by sięgali do nich po

lokalne produkty, przygotowując regionalne specjalty.

Ma to swoje ekonomiczne uzasadnienie, co wykazywali między innymi uczestnicy dyskusji pt. „Warmia jest KUL! Czyli turystyka KULinarna i KULTuralna” – ostatniego panelu II Warmińskiego Forum Gospodarczego Szlaku Świętej Warmii.

Nagrodzone w tym roku kunsztyki z pracowni Agnieszki Gortat

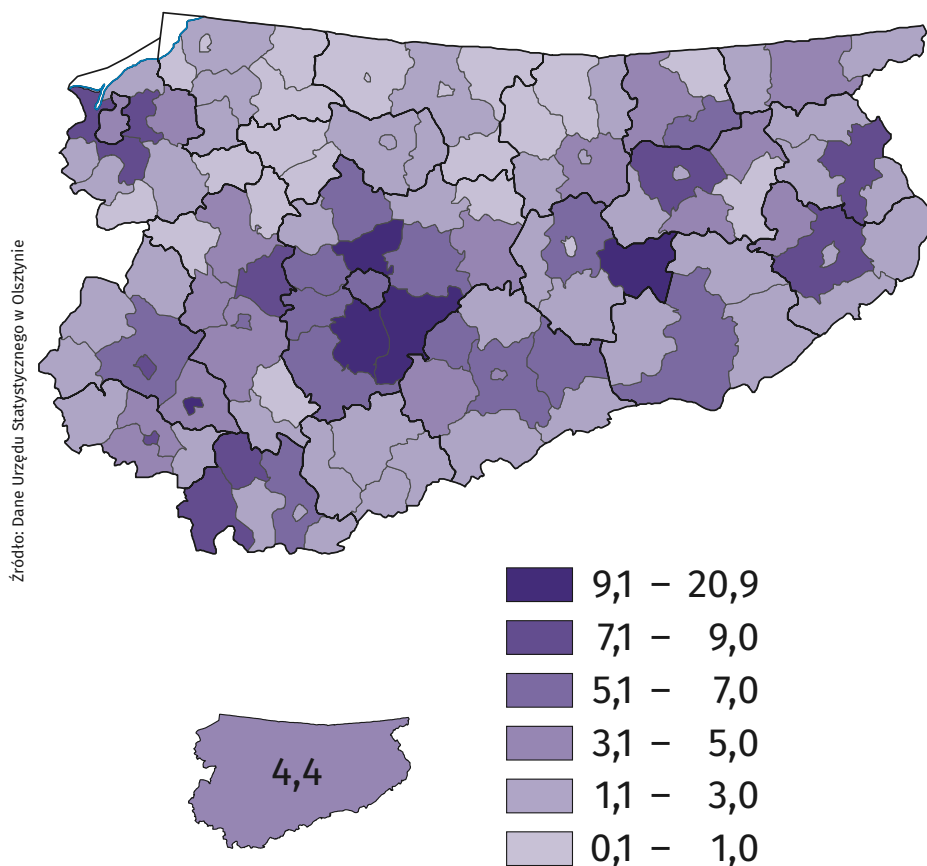

**GDZIE SZUKAĆ
WARNIJSKICH KUNSZTYKÓW?**

Szczegóły na
www.stowarzyszenie.szlakswietejwarmii.pl

Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności według gmin w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.

Jednym z mierników intensywności budownictwa mieszkaniowego jest liczba mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 ludności.

W 2023 r. wskaźnik ten wyniósł w województwie 4,4 (w kraju 5,9) i był niższy niż w 2022 r. (5,6).

Najwięcej mieszkań w województwie w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oddano w gminie wiejskiej Stawiguda (20,9), natomiast najniższy wskaźnik charakteryzował gminę miejską Bartoszyce (0,1).

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Dariusz Kiński
burmistrz Pisz

W 2023 r. dobrze działał także na piskim rynku mieszkaniowym. Ilość nowych mieszkań w Pisz oddanych do użytku plasuje nas w pierwszej trójce w rankingu wojewódzkim wg "Biznes Warmii i Mazur. Samorządy" na podstawie danych GUS. Pokazuje to, że rynek mieszkaniowy w Pisz ma się całkiem dobrze pomimo niedawnych problemów związanych z inflacją oraz wojną, która przecież nadal toczy się za naszą wschodnią granicą.

Gmina Pisz jest otwarta na współpracę z inwestorami, sprzyjamy deweloperom. Na sprzedanych przez nas działkach powstaje sporo budynków wielorodzinnych. Pomagamy także w procesie uzyskania warunków zabudowy. Gmina rozwija się, powstaje wiele nowych firm, co jest także szansą na nowe miejsca pracy i napływ do Pisz ludności z okolicznych miejscowości. Ma to z pewnością wpływ na większe zapotrzebowanie na rynku mieszkaniowym. Miejmy nadzieję, że sytuacja z roku na rok będzie coraz lepsza. Liczę, że nasza piękna gmina przyciągnie nowych mieszkańców.

Dawid Kopaczewski
burmistrz Iławy

Cieszę się z tych danych, ponieważ pokazują one, że Iława dalej się rozwija. Specjaliści informują, że w Polsce wciąż jest deficyt mieszkań, a jak wiadomo są one, obok pracy, kluczowe dla wielu młodych ludzi przy podejmowaniu decyzji o założeniu rodziny, czy posiadaniu dzieci. A to z kolei jest kluczowe dla rozwoju miast i Polski. Dlatego cieszę się z rozwoju budownictwa mieszkaniowego. Chciałbym jednak, by nam samorządom łatwiej było budować budynki komunalne, bo tych też brakuje. Niskie bezrobocie natomiast pokazuje, że nasi mieszkańcy wykazują się dużą przedsiębiorczością. Od wielu lat powstaje u nas wiele jednoosobowych działalności gospodarczych. Ponadto przedsiębiorcy poszerzają swoją działalność tworząc nowe miejsca pracy. Cieszę się z tego i jako samorząd, jeśli tylko możemy, wspieramy lokalnych pracodawców. Ale wiem też, że niskie bezrobocie jest wyzwaniem dla nich, gdyż na rynku brakuje pracowników, a to z kolei może wstrzymywać rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Tym samym staję się to dla nas wyzwaniem.

Michał Kontraktowicz
wójt Gminy Stawiguda

Gdy wiele gmin, nie tylko na Warmii i Mazurach, ale także w Polsce, walczy z problemem demograficznym, nasza gmina należy do tych nielicznych, w których liczba mieszkańców stale rośnie, a według dostępnych prognoz ten trend ma się utrzymywać. Trudno temu się dziwić, bo to naprawdę wyjątkowe miejsce, w otoczeniu pięknej przyrody, wśród gęstych lasów, czystych jezior i rzek. Od wielu lat konsekwentnie realizujemy założenia zrównoważonego rozwoju. Dokładamy wszelkich starań, by wzrost liczby mieszkańców nie oznaczał obniżenie standardu życia. Rozwijamy infrastrukturę drogową, sieć ścieżek pieszo-rowerowych, rozbudowujemy i modernizujemy sieć wodno-kanalizacyjną. Równie ważna jest rozbudowa bazy opiekuńczo-edukacyjnej, zapewnienie dostępu do opieki zdrowotnej i innych usług publicznych. Za wzrostem liczby mieszkań oddanych do użytku idzie więc także ogromna skala innych inwestycji, bez których w naszej gminie nie mieszkałoby się tak dobrze.

Teresa Chrostowska
wójt Gminy Purda

Bardzo ciężko pracujemy, żeby w naszej gminie żyło się jak najlepiej i mamy dużo satysfakcji, gdy widzimy, że nasz wysiłek przynosi efekty. Nie brakuje nam energii i entuzjazmu i chociaż nie zakładamy, że znajdziemy się w gronie najlepszych, otrzymujemy wiele dowodów sympatii ze strony mieszkańców. Aż chce się dla gminy pracować.

W gminie Purda nie ma przemysłu, ale za to jest znakomite połączenie z miastem, gdzie pracuje większość mieszkańców gminy. Samorząd gminny przeznacza duże nakłady finansowe na drogi, remonty oraz budowy. Właśnie ogłaszamy przetarg na budowę żłobka w Klewkach. Z każdym miesiącem polepsza się jakość życia w gminie i zaczyna być po prostu ładnie i wygodnie. Tym bardziej, że obwodnice południowa Olsztyna i Klebarka Małego bardzo przybliżyły nas do miasta i skrócił się czas dojazdów mieszkańców do pracy.

Gmina Purda ma bardzo atrakcyjne ceny działek. Jeśli ktoś marzy o własnym domu z ogródkiem, przeniesienie się do naszej gminy to bardzo dobre rozwiązanie. I oczywiście widzimy, ile osób podejmuje tę decyzję. Przybywa nam mieszkańców i to w szybkim tempie. Mamy wiele powodów, dla których warto mieszkać w gminie Purda.

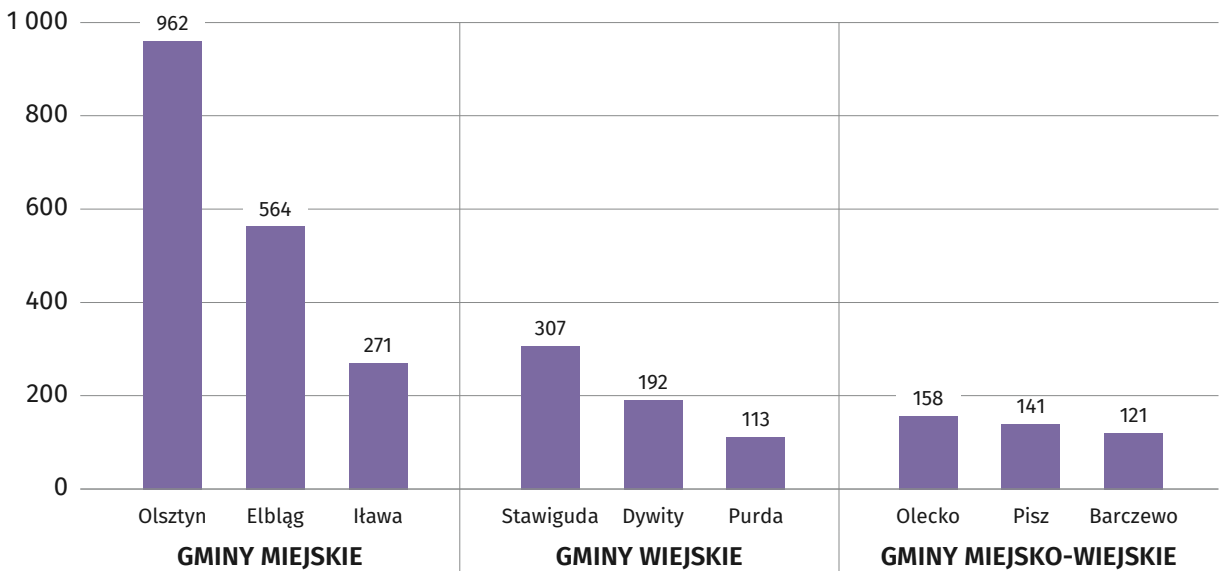
GMINY WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO		2023
1	Stawiguda (2)	21
2	Lubawa (1)	14
3	Dywity (2)	14
4	Purda (2)	13
5	Mikołajki (3)	11
6	Elbląg (2)	9
7	Giżycko (2)	9
8	Nowe Miasto Lubawskie (1)	9
9	Łtawa (1)	8
10	Lidzbark (3)	8
11	Ełk (2)	8
12	Łukta (2)	8
...		
114	Bisztynek (3)	0
115	Korsze (3)	0
116	Bartoszyce (1)	0
POLSKA WARMIŃSKO-MAZURSKIE		6 4

GMINY MIEJSKIE		2022	2023
1	Olsztyn (1)	1 391	962
2	Elbląg (1)	566	564
3	Łtawa (1)	222	271
4	Ostróda (1)	207	199
5	Lubawa (1)	161	153
6	Ełk (1)	456	116
7	Szczytno (1)	214	95
8	Nowe Miasto Lubawskie (1)	63	90
9	Giżycko (1)	221	56
10	Lidzbark Warmiński (1)	10	39
11	Kętrzyn (1)	10	27
12	Działdowo (1)	137	23
13	Mragowo (1)	65	16
14	Braniewo (1)	60	13
15	Bartoszyce (1)	6	3
16	Górowo Iławeckie (1)	4	3

GMINY WIEJSKIE		2022	2023
1	Stawiguda (2)	449	307
2	Dywity (2)	278	192
3	Purda (2)	66	113
4	Ełk (2)	130	102
5	Szczytno (2)	121	84
6	Łtawa (2)	92	83
7	Giżycko (2)	191	79
8	Ostróda (2)	237	79
9	Elbląg (2)	42	69
10	Działdowo (2)	132	63
11	Mragowo (2)	48	53
12	Lubawa (2)	44	51
...			
64	Małdyty (2)	9	2
65	Lelkowo (2)	-	1
66	Budry (2)	1	1

GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE		2022	2023
1	Olecko (3)	153	158
2	Pisz (3)	105	141
3	Barczewo (3)	109	121
4	Lidzbark (3)	23	110
5	Dobre Miasto (3)	43	82
6	Mikołajki (3)	76	81
7	Biskupiec (3)	79	76
8	Morąg (3)	96	75
9	Olsztynek (3)	95	72
10	Gołdap (3)	57	67
11	Węgorzewo (3)	60	67
12	Nidzica (3)	77	51
...			
32	Frombork (3)	3	3
33	Korsze (3)	3	2
34	Bisztynek (3)	1	1

Gminy o największej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Grzegorz Matłoka
burmistrz Barczewa

Z radością odebrałem informację o zajęciu przez Gminę Barczewo miejsca w pierwszej trójce najlepszych samorządów Warmii i Mazur w kategorii mieszkań oddanych do użytku. To wyróżnienie jest efektem ciężkiej pracy całego zespołu, a także owocem współpracy z mieszkańcami oraz lokalnymi przedsiębiorcami. Naszym celem była nie tylko poprawa jakości życia mieszkańców, ale również stymulowanie rozwoju regionu poprzez budownictwo mieszkaniowe. Dzięki zaangażowaniu i determinacji udało nam się stworzyć przestrzeń, w której ludzie chcą żyć, pracować i zakładać rodziny. Dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do tego sukcesu.

Łukasz Łukaszewski
przewodniczący Rady Miasta Olsztyna

W zestawieniu GUS w skali województwa wynika, że w Olsztynie znalazł się w czołówce pod względem liczby oddanych mieszkań. To świadczy o prężności rynku mieszkaniowego w Olsztynie. To też pokazuje zapotrzebowanie mieszkańców na nowe mieszkania. Ze swojej strony też zamierzamy poprawić sytuację. Mamy ambitne plany dotyczące budowy tanich mieszkań w Olsztynie. Jestem przekonany, że prezydent będzie go realizował, a nasz zasób mieszkaniowy znacznie się zwiększy w najbliższych latach. Z mojej strony deklaruje pełne wsparcie tej idei i gwarantuję, że przy każdym głosowaniu nad zagospodarowaniem działki pod mieszkalnictwo społeczne ręka mi nie zadrży. Przez lata byliśmy liderami w pozyskiwaniu środków unijnych i krajowych. Myślę, że w perspektywie rekordowej kwoty zapisanej w budżecie Polski na mieszkalnictwo możemy się postarać o budowę co najmniej kilkuset mieszkań w najbliższych latach

A wszystko to w kontekście właśnie kończącej się inwestycji OTBS przy ul. Truskawkowej. Już niedługo do użytku zostaną oddane 44 mieszkania wykończone pod klucz, w których zamieszkają mieszkańcy Olsztyna.

Michał Missan
prezydent Elbląga

Elbląg jest drugim co do wielkości miastem w województwie warmińsko-mazurskim. Ze względu na swoją lokalizację jest również ważnym ośrodkiem gospodarczym i turystycznym w północnej Polsce. Od wielu lat obserwujemy ogromne zainteresowanie inwestorów z branży mieszkaniowej. Bliskość Trójmiasta jest tutaj też bardzo ważnym czynnikiem. Szybciej z Elbląga dojedziemy do Gdańska, niż z Gdańska do Gdyni. Ta doskonała komunikacja oraz to, że Elbląg zapewnia świetną ofertę, edukacyjną, rekreacyjną i kulturalną sprawia, że nasze miasto jest świetnym miejscem do życia również dla osób pracujących w województwie pomorskim. Dla deweloperów Elbląg jest obecnie bardzo pożądanym miejscem pod kątem kolejnych inwestycji. Ponadto w dokończeniu rządowej inwestycji jaką jest budowa kanału wodnego przez Mierzęję Wiślaną upatrujemy kolejnych szans na rozwój miasta, portu, a co za tym idzie – przyciągnięciu nowych inwestorów.

Magdalena Iwanek
pełniąca funkcję wójta Gminy Dywity

Od dobrych kilku lat w Gminie Dywity prężnie rozwijają się inwestycje związane z zabudową wielorodzinną, a w ostatnim czasie również z zabudową szeregową. Osiedle Sterowców, osiedle Kormoran w Dywitach, Harmonia Park w Różnowie, czy Osiedle Nowoczesne Dywity w Ługwałdzie szybko pną się w górę i jak widać po sprzedaży mieszkań i powstawaniu kolejnych budynków, są atrakcyjną alternatywą dla młodych mieszkańców Olsztyna, ale nie tylko. Gdy do tego dodamy bliskość Olsztyna, rozwiniętą sieć komunikacji publicznej, sporo inwestycji w infrastrukturę społeczną, nowe ścieżki pieszo-rowerowe, atrakcyjne wydarzenia i imprezy oraz sześciu wachlarz usług, które oferujemy naszym młodym, ale i dorosłym mieszkańcom, to okazuje się, że gmina Dywity jest dobrym miejscem do zamieszkania i do prowadzenia biznesu. W naszej gminie rok do roku rośnie liczba mieszkańców. Obecnie mieszka już u nas ponad 13,5 tysięcy osób.

EDUKACYJNE CENTRUM REHABILITACYJNO-MEDYCZNE W GRÓDKACH OFICJALNIE OTWARTE!

20 września br. zostało uroczystie otwarte Edukacyjne Centrum Rehabilitacyjno-Medyczne w Gródkach. Budowa centrum ulokowanego w dawnych budynkach Zespołu Szkół w Gródkach to jedna z największych tegorocznych inwestycji Powiatu Działdowskiego.

Koszt inwestycji wyniósł 8 031 815, 90 zł brutto, w tym dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych to 4 250 000,00 zł brutto, zaś środki własne Powiatu Działdowskiego to 3 781 815,90 zł brutto. Wykonawcą inwestycji było Przedsiębiorstwo Robót Budowlanych ASBUD Sp. z o.o. z Grodziczna.

W uroczystości, której gospodarzem był starosta działdowski Paweł Cieśliński, wzięli udział m. in. posłowie na Sejm RP: Robert Gontarz, Elżbieta Gelert, Stanisław Gorczyca, Kazimierz Plocke, senator RP Gustaw Marek Brzezina, przewodniczący Sejmiku Warmińsko-Mazurskiego Bogdan Bartnicki; radny Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego Zbigniew Domżański, dyrektor Wydziału Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie Katarzyna

Doła-Szcześniak, przewodniczący Rady Powiatu Działdowskiego Michał Struzik oraz radni powiatowi i przedstawiciele zarządu powiatu: wicestarosta Krzysztof Aurast, etatowy członek zarządu powiatu Janusz Kaczmarek, Aneta Borkowska i Grzegorz Kaszubski, burmistrz Miasta Działdowo Grzegorz Mrowiński, burmistrz Lidzbarka Andrzej Piątkowski, wójt gminy Płońnica Michał Breski, wójt gminy Rybno Tomasz Węgrzynowski, wójt gminy Iłowo-Osada Sebastian Cichocki, prokurator rejonowy w Działdowie Helena Magdalena Podgórska, dyrektorka SPZOZ w Działdowie Ireneusz Weryk, Mirosława Sokół oraz Anna Kalinowska, prezydent WSG w Byd-

goszczy prof. Krzysztof Sikora, Prezes DAR S.A. Roman Dawidowski, Wiceprezes DAR S.A. Anna Kraśniewska, przedstawiciele służb i instytucji, przedstawiciele wykonawcy, pracownicy Starostwa Powiatowego w Działdowie, dyrektorzy jednostek organizacyjnych powiatu, pracownicy oraz absolwenci byłego Zespołu Szkół Rolniczych w Gródkach.

Historia Szkoły w Gródkach sięga 1 września 1946 r., kiedy rozpoczęła swoją działalność jednoklasowa jednoklasowa Żeńska Szkoła Rolniczo-Gospodarcza przemianowana w kolejnych latach na Państwowe Liceum Rolnicze i Liceum Rolnicze. W 1951 r. liceum

przekształcone zostało w Państwowe Technikum Rolnicze. W placówce były otwierane nowe typy szkół przy istniejącym technikum, a ponadto powiększono bazę mieszkaniową i gospodarczą. W latach sześćdziesiątych rozpoczęto budowę internatu oraz nowoczesnego budynku szkolnego.

1 września 1977 r. placówka została przekształcona w Zespół Szkół Rolniczych, w którego skład weszły: Zasadnicza Szkoła Mechanizacji Rolnictwa, Zasadnicza Szkoła Hodowlana, Technikum Hodowlane – trzyletnie, Technikum Hodowlane – pięcioletnie, Technikum Rolnicze, Policealne Studium Zawodowe, Zaoczne Technikum Rolnicze, Zaoczne Studium

**POLSKI
ŁAD**

terapii oraz stworzenie i wyposażenie hybrydowo-symulacyjnych pracowni do profesjonalnego kształcenia przyszłych pielęgniarzek, położnych i ratowników medycznych.

Dzięki wykorzystaniu profesjonalnych i kompleksowych usług centrum zapewni formy wsparcia, takie jak: psychoterapia indywidualna i grupowa, specjalistyczna opieka pielęgniarska, treningi poznawcze i usprawniające percepcję, treningi umiejętności społecznych, treningi asertywności i komunikacji, treningi inteligencji emocjonalnej, zajęcia z zakresu psychoedukacji.

pomieszczeń, wymianę wszystkich instalacji, montaż wentylacji mechanicznej, wymianę stolarki drzwiowej, dostosowanie wnętrza do potrzeb użytkowników i prowadzenia zajęć oraz wykonanie nowego szybu windowego, zapewniającego likwidację barier architektonicznych.

Inicjatywę utworzenia Edukacyjnego centrum rehabilitacyjno-medycznego w Gródkach docenili zaproszeni goście. — Otwarcie tego centrum to dowód na strategiczne myślenie i skuteczność działań powiatu działdowskiego. Potrzeba kształcenia kadr medycznych jest ogromna — podkreślił Senator Gustaw Marek Brzezina.

— Centrum w Gródkach to przykład, że Powiat Działdowski nie szuka wymówek, lecz działa i patrzy w przyszłość — dodał poseł Robert Gontarz.

Inwestycja ma na celu wsparcie włączenia społecznego i zawodowego poprzez dostarczanie kompleksowych usług wspierających. Projekt ma przynieść pozytywne efekty na skalę ponadlokalną, dzięki zastosowaniu innowacyjnych rozwiązań.

W niedalekim czasie wyremontowany zostanie budynek po byłym internacie ZS w Gródkach, w którym znajdować się będzie baza noclegowa dla studentów oraz Dom Godności Senioralnej Akademia Zdrowia.

łagodzenia skutków kryzysu pandemicznego, ze szczególnym uwzględnieniem nauki specjalistycznej rehabilitacji dla osób z różnymi dysfunkcjami, również pocovidowymi, kompleksowej opieki aktywizacyjnej z zachowaniem psycho- i socjo-

Ekonomiki i Zarządzania Przedsiębiorstwami Rolniczo-Usługowymi. Ilość szkół funkcjonujących w placówce sukcesywnie rosła. Po reformie samorządowej zespół szkół zaczął powoli tracić na znaczeniu. Jedną z prób ratowania był pomysł dyrektora Erwina Smolińskiego na przekształcenie placówki w Zespół Szkół Rolniczych-Centrum Kształcenia Praktycznego. Niestety, zabieg ten nie przyniósł oczekiwanych rezultatów. Placówkę przemianowano na Zespół Szkół. Placówka formalnie istniała do 24 kwietnia 2019.

Pomysł na utworzenie Edukacyjnego centrum rehabilitacyjno-medycznego w Gródkach narodził się w 2022 roku i miał na celu stworzenie systemu i zaplecza technicznego stanowiącego bazę edukacyjną dla osób nabywających kwalifikacje z zakresu pielęgniarstwa, położnictwa, specjalistycznej re-

habilitacji, w tym kardiologicznej, a w niedalekiej przyszłości także z zakresu ratownictwa medycznego. Ponadto centrum łączyć będzie obszary edukacji w ramach pozaszkolnych form kształcenia formalnego, aktywizacji społeczno-zawodowej, integracji społecznej i kształcenia ustawicznego.

Edukacyjne centrum rehabilitacyjno-medyczne w Gródkach ma za zadanie prowadzenie edukacji zabezpieczającej system

9392401br-B-K

Tomasz
Andrukiewicz
prezydent
Ełku

Ełk od lat troszczy się o dynamiczny rozwój gospodarczy, co znajduje m.in. odzwierciedlenie w danych statystycznych za 2023 rok. Wysoki wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 10.000 mieszkańców to wynik konsekwentnych działań na rzecz wsparcia lokalnej przedsiębiorczości. Nasz samorząd inwestuje w infrastrukturę, podnosi poziom obsługi inwestorów, inicjujemy działania zwiększające kompetencje przedsiębiorców, ułatwiające zakładanie nowych firm oraz rozwój już istniejących. To wszystko przyciąga zarówno lokalnych, jak i zewnętrznych inwestorów. Sukces nie byłby możliwy bez zaangażowania mieszkańców, którzy swoją przedsiębiorczością przyczyniają się do rozwoju Ełku i całego regionu. Wysoki wskaźnik podmiotów w REGON świadczy o atrakcyjności miasta jako miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej. Naszym celem na kolejne lata jest dalsze wzmacnianie warunków do rozwoju biznesu, aby Ełk pozostawał jednym z liderów w regionie i województwie.

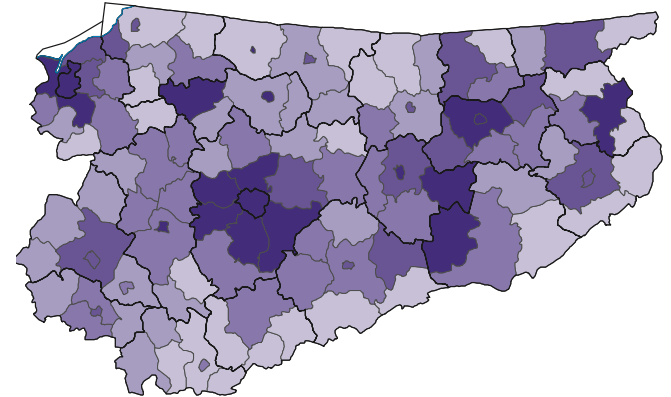
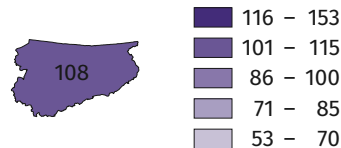
Dariusz Kiński
burmistrz Pisz

Cieszy mnie miejsce w pierwszej trójce gmin miejsko-wiejskich województwa pod względem nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rankingu wojewódzkim wg Biznes Warmii i Mazur. Samorządy na podstawie danych GUS. Oznacza to, że firmy dostrzegają w naszym mieście duży potencjał do rozwoju. Gmina Pisz stara się tworzyć dogodne warunki dla biznesu i przekonać przedsiębiorców, że to właśnie u nas warto otworzyć firmę. Jesteśmy otwarci na współpracę z inwestorami, polecamy ich uwadze nasze tereny inwestycyjne. Stale modernizujemy infrastrukturę techniczną, w szczególności drogową. Gmina Pisz propaguje wiedzę przydatną przedsiębiorcom. Wielokrotnie gościliśmy przedstawicieli Mobilnego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich, którzy informowali, jak pozyskać fundusze na założenie lub rozwój działalności. Przed nami spora szansa związana z rozwojem turystyki i produktu turystycznego, jakim jest projektowany szlak pn. „Pisa-Narew – szlak aktywnej turystyki wodnej.” Daje on pole do rozwoju małej przedsiębiorczości związanej z turystyką kajakową, małą gastronomią i innymi usługami. Dzięki realizacji projektu może pobudzić się ruch turystyczny, a tym samym mogą powstać nowe podmioty gospodarcze.

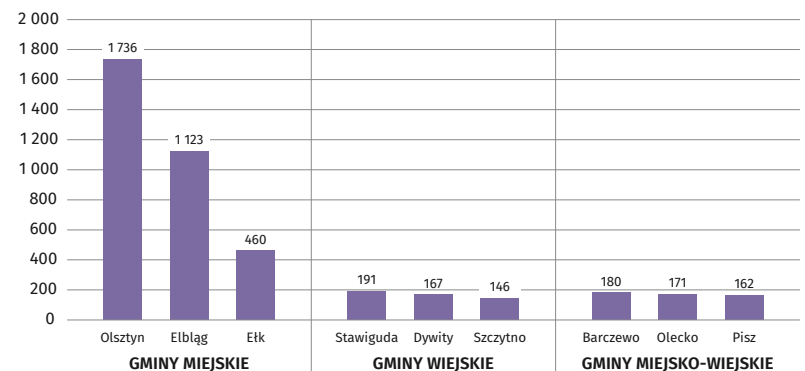
GMINY WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO	2023 PODMIOTY NA 1000 LUDNOŚCI
1 Olsztyn (1)	153
2 Stawiguda (2)	150
3 Dywity (2)	147
4 Mikotajki (3)	141
5 Jonkowo (2)	140
6 Giżycko (1)	139
7 Mrągowo (1)	134
8 Giętrząwa (2)	133
9 Elbląg (2)	129
10 Lidzbark Warmiński (1)	128
11 Elbląg (1)	125
12 Olecko (3)	125
114 Kalinowo (2)	57
115 Barciany (2)	56
116 Górowo Iławeckie (2)	53
POLSKA WARMIŃSKO-MAZURSKIE	137 108

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności według gmin w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.

O poziomie przedsiębiorczości na danym obszarze świadczy wskaźnik przedsiębiorczości, który może być liczony liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 ludności zamieszkującej dany obszar. W 2023 r. na 1000 mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego przypadało 108 podmiotów gospodarki narodowej (w 2022 r. – 105). W kraju wskaźnik ten był wyższy i wyniósł 137 (w 2022 r. – 132). Biorąc pod uwagę wskaźnik przedsiębiorczości, największą aktywnością gospodarczą w województwie wykazali się mieszkańcy Olsztyna (153 podmioty na 1000 ludności) oraz gmin Stawiguda (150) i Dywity (147). Najniższy natomiast wskaźnik przedsiębiorczości charakteryzował gminę wiejską Górowo Iławeckie (53).

Gminy o największej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.

Magdalena Iwanek
pełniąca funkcję wójta
Gminy Dywity

Zauważalny jest duży ruch, jeśli chodzi o rozwój gospodarczy i lokowanie nowych firm oraz podmiotów biznesowych, produkcyjnych i handlowych w gminie Dywity. Powstały 3 duże obiekty sieci dyskontów (Biedronka, Lidl i Aldi). Przy Osiedlu Sterowców funkcjonuje sieć stacji paliw Moya. Na Strefie Przedsiębiorczości w Dywitach powstają nowe podmioty, w tym gigantycznych rozmiarów hale i siedziba firmy Marbo. Nowe hale magazynowe i logistyczne powstają też w Ługwałdzie. Poza tym, mamy kreatywnych i przedsiębiorczych mieszkańców, którzy biorą sprawy we własne ręce i decydują się na prowadzenie biznesów. W gminie Dywity mamy zarejestrowanych obecnie ponad 1100 podmiotów gospodarczych. Dominujące rodzaje prowadzonych biznesów to budownictwo, handel, transport drogowy, czy działalność naukowa, techniczna i zarządzanie nieruchomościami. Jako samorząd staramy się stwarzać jak najlepsze warunki do prowadzenia działalności gospodarczej.

Michał Kontraktowicz
wójt Gminy Stawiguda

Wzrost liczby firm zarejestrowanych na terenie naszej gminy jest wielkim powodem do zadowolenia. To przedsiębiorcy, bez względu na to, czy zatrudniają sto, dziesięć czy choćby jedną osobę, budują gospodarkę, zarówno w ujęciu gminnym, jak i regionalnym czy ogólnopolskim. W Urzędzie Gminy Stawiguda dbamy o to, by każdy z przedsiębiorców otrzymywał wsparcie. Nasi pracownicy doradzają, wspierają. Jestem przekonany, że ten dobry klimat i życzliwość są równie ważne, jak niezwykle istotna z punktu widzenia prowadzenia biznesu, lokalizacja naszej gminy. Dodatkowo stale dokładamy starań, by komunikacja na terenie naszej gminy była wygodniejsza. Inwestujemy w budowę i modernizację dróg, mamy lądowisko, z którego mogą korzystać przedsiębiorcy i ich kontrahenci. Jednocześnie przykładamy wielką wagę, by powstające na terenie naszej gminy przedsiębiorstwa nie były uciążliwe dla mieszkańców i nie stanowiły zagrożenia dla tego, co najcenniejsze, czyli bogactwa naszej przyrody. Doceniają to także przedsiębiorcy, którzy u nas nie tylko pracują, ale także wypoczywają, a wielu właśnie u nas znajduje swoje miejsce do życia.

GMINY MIEJSKIE	2022	2023
1 Olsztyn (1)	1 814	1 736
2 Elbląg (1)	1 051	1 123
3 Ełk (1)	462	460
4 Iława (1)	261	275
5 Giżycko (1)	228	231
6 Ostróda (1)	233	225
7 Szczytno (1)	158	225
8 Kętrzyn (1)	176	163
9 Mrągowo (1)	163	163
10 Bartoszyce (1)	126	145
11 Działdowo (1)	134	121
12 Braniewo (1)	111	115
13 Lidzbark Warmiński (1)	94	109
14 Nowe Miasto Lubawskie (1)	73	90
15 Lubawa (1)	80	84
16 Górowo Iławeckie (1)	26	28

GMINY WIEJSKIE	2022	2023
1 Stawiguda (2)	178	191
2 Dywity (2)	163	167
3 Szczytno (2)	110	146
4 Ostróda (2)	124	136
5 Ełk (2)	95	115
6 Iława (2)	133	110
7 Giżycko (2)	64	99
8 Purda (2)	66	93
9 Elbląg (2)	99	90
10 Jonkowo (2)	74	87
11 Działdowo (2)	64	77
12 Nowe Miasto Lubawskie (2)	69	72
...		
14 Godkowo (2)	16	13
15 Kolno (2)	11	13
16 Pozezdrze (2)	17	12

Łukasz Łukaszewski
przewodniczący Rady Miasta Olsztyna

To świadczy o przedsiębiorczości mieszkańców stolicy Warmii i Mazur. Ze swojej strony takie działania wspierają władze Olsztyna. Dzieje się tak poprzez tworzenie odpowiednich do tego warunków. Władze Olsztyna wspierają przedsiębiorczość w mieście tworząc odpowiednią do tego infrastrukturę. Nacalnym przykładem takich działań jest zagospodarowanie terenów przemysłowych we wschodniej części Olsztyna. Na ten cel przeznaczonych zostanie około 90 mln zł. Środki zostaną przeznaczone na rozbudowę infrastruktury komunikacyjnej terenów przemysłowych. Teren znajduje się w bezpośredniej bliskości węzła drogowego obwodnicy Olsztyna w ciągu drogi krajowej S16 oraz zmodernizowanej dwupasmowej ul. Towarowej. Przy granicy terenu przebiega linia kolejowa. Kolejne działania to poprawa infrastruktury drogowej.

Grzegorz Matłoka
burmistrz Barczewa

Z ogromną przyjemnością przyjąłem wiadomość, że Samorząd Gminy Barczewo znalazł się w pierwszej trójce najlepszych gmin Warmii i Mazur w kategorii podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 000 ludności. To ogromne wyróżnienie, które potwierdza nasze zaangażowanie w rozwój lokalnej gospodarki oraz wspieranie przedsiębiorczości. Dzięki wspólnej pracy, innowacyjnym inicjatywom oraz przyjaznej atmosferze dla inwestorów, Barczewo staje się coraz bardziej atrakcyjnym miejscem dla biznesu. Dziękuję wszystkim przedsiębiorcom, którzy swoją działalnością przyczyniają się do wzrostu naszej gminy.

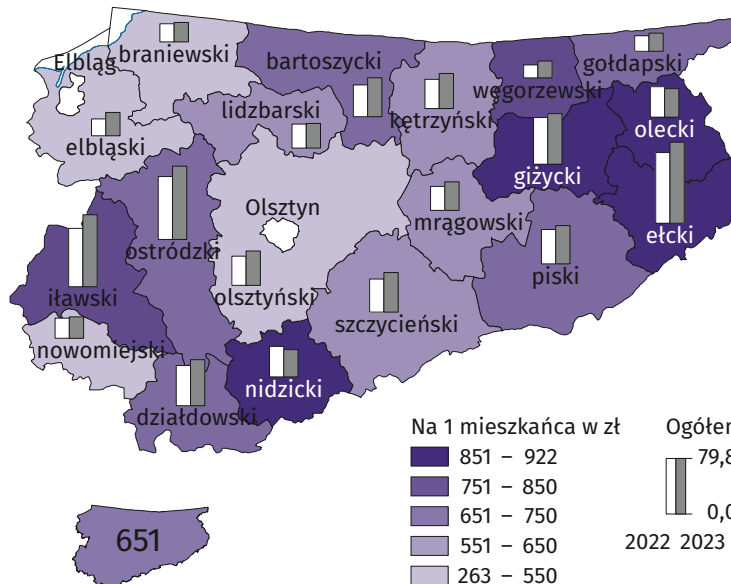

Sławomir Wojciechowski
wójt Gminy Szczytno

Staramy się tworzyć sprzyjające warunki dla nowych przedsiębiorców. Jesteśmy otwarci na współpracę z nowymi inwestorami. Cały czas rozbudowujemy infrastrukturę techniczną. W ubiegłym roku podpisaliśmy umowę na realizację zadania "Uzbrojenie terenów przemysłowych w miejscowości Szymany". Koszt uzbrojenia niemal 100-hektarowej działki przy lotnisku w Szymanach to prawie 64 mln zł. To największe gospodarcze, proinwestycyjne przedsięwzięcie po 1989 roku w naszym powiecie. Powstaje tam ośrodek gospodarczy gotowy na przyjęcie firm, które chcą zainwestować w naszym powiecie. Działki będą w pełni uzbrojone, gotowe na przyjęcie każdej działalności gospodarczej. To ogromna szansa na rozwój gminy, powiatu, ale też naszego województwa. To też nadzieja na pracę dla młodych ludzi, którzy nie będą chcieli uciekać stąd za lepszym życiem.

GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE		2022	2023
1	Barczewo (3)	174	180
2	Olecko (3)	174	171
3	Pisz (3)	172	162
4	Morąg (3)	165	146
5	Pastęki (3)	156	142
6	Biskupiec (3)	122	138
7	Gołdap (3)	129	129
8	Nidzica (3)	112	125
9	Dobre Miasto (3)	111	122
10	Olsztyn (3)	112	95
11	Węgorzewo (3)	80	92
12	Mikołajki (3)	110	81
...			
14	Pieniężno (3)	19	26
15	Kisielice (3)	29	23
16	Frombork (3)	25	19

Wydatki budżetów powiatów* na oświatę i wychowanie w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.

Wydatki budżetów powiatów na oświatę i wychowanie w województwie w 2023 r. osiągnęły poziom 704,5 mln zł i w porównaniu z 2022 r. wzrosły o 13,7%. Stanowiły one największą część wydatków (30,6%).

W przeliczeniu na mieszkańca wyniosły 651 zł (o 81 zł więcej niż w 2022 r.). W dwóch powiatach, giżyckim i etckim, wydatki na oświatę i wychowanie przekroczyły kwotę 900 zł.

* bez miast na prawach powiatu

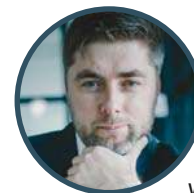
Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

POWIATY	NA MIESZKAŃCA W ZŁ	OGÓŁEM W ZŁ		
	2023	2021	2022	2023
1 Powiat giżycki	922	34 258 635	45 816 506	49 660 439
2 Powiat etcki	901	66 581 266	69 827 233	79 797 540
3 Powiat nidzicki	882	21 481 850	29 889 959	26 946 281
4 Powiat olecki	878	26 806 835	30 450 244	28 195 501
5 Powiat węgorzewski	798	12 185 658	12 873 565	16 748 729
6 Powiat iławski	782	51 782 441	57 472 534	70 324 142
7 Powiat działdowski	731	32 219 280	39 434 269	45 109 838
8 Powiat bartoszycki	722	28 664 319	30 901 920	38 201 497
9 Powiat ostródzki	721	59 182 155	61 904 097	71 673 816
10 Powiat piski	719	26 941 611	33 579 051	37 593 577
11 Powiat gołdapski	702	15 302 944	15 412 819	17 560 887
12 Powiat lidzbarski	626	19 599 437	23 465 488	24 028 909
13 Powiat kętrzyński	604	29 354 601	29 188 864	34 697 607
14 Powiat mrągowski	592	22 212 531	23 958 574	28 228 076
15 Powiat szczycieński	581	31 529 688	32 366 730	38 787 079
16 Powiat braniewski	507	17 529 800	17 765 486	19 104 017
17 Powiat nowomiejski	503	16 783 506	20 164 834	21 172 039
18 Powiat elbląski	415	15 485 957	16 394 607	22 593 636
19 Powiat olsztyński	263	28 173 863	28 924 732	34 063 035
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	651	556 076 377	619 791 513	704 486 643
WYDATKI OGÓŁEM (zł)				
WARMIŃSKO-MAZURSKIE		1 742 604 149	1 949 255 686	2 300 343 695
Udział wydatków na oświatę i wychowanie w wydatkach ogółem (%)				
WARMIŃSKO-MAZURSKIE		1,2	1,5	1,2

Marek Chojnowski
starosta etcki

Od lat priorytetem Powiatu Etckiego jest oświata, a w ostatnim czasie zwłaszcza szkolnictwo zawodowe. Zdajemy sobie sprawę, że dobrze przygotowany młody człowiek, który podczas nauki zdobył zarówno wiedzę, jak i doświadczenie, to idealny kandydat do pracy. Z drugiej strony taka wiedza i doświadczenie zapewni absolwentom naszych szkół możliwość dobrego startu na rynku pracy. Końcowe efekty wydatków na oświatę widoczne są dopiero po kilku latach, kiedy ci absolwenci wchodzi na rynek pracy. Ale już na etapie ich kształcenia rodzi się współpraca między pracodawcami z regionu a szkołami. Taka współpraca daje korzyści obu stronom, tworzy więzi i inspiruje do działania. Dzięki temu my, jako samorząd, możemy być na bieżąco z trendami na rynku pracy i możemy dobrze przygotować młodych ludzi do dorosłego życia.

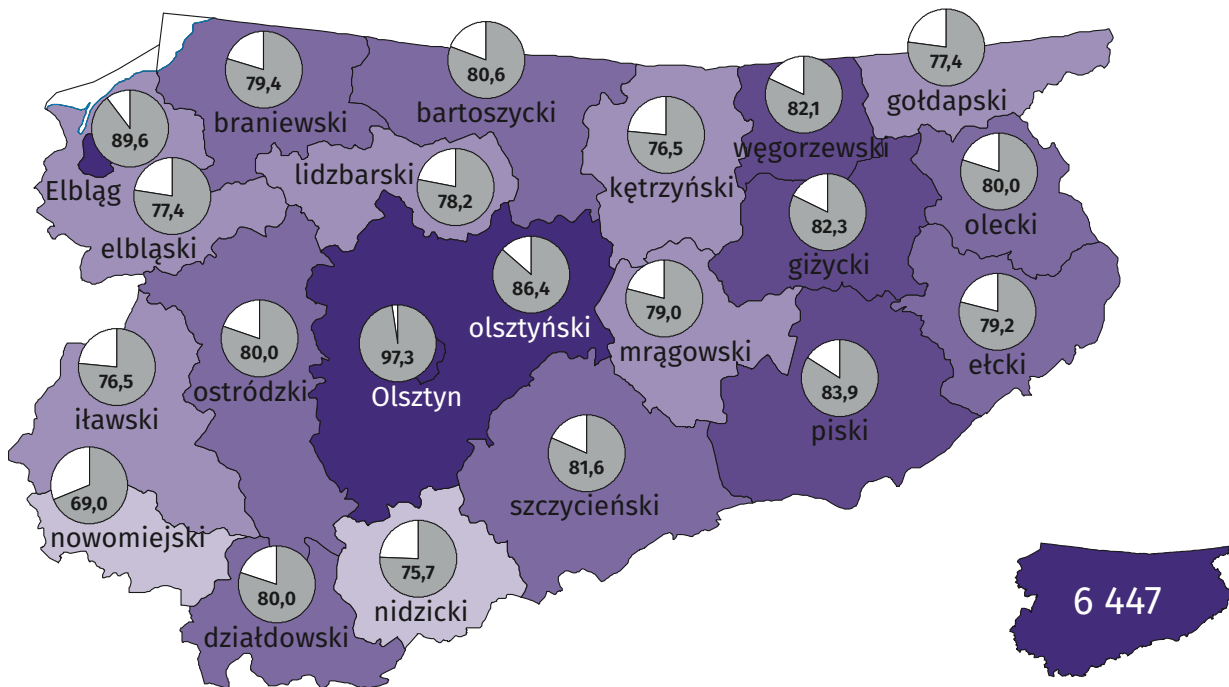

Paweł Przybytek
starosta nidzicki

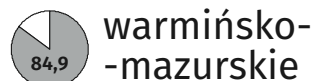
Wydatki na edukację to jedno z największych wyzwań, przed którym stoją dziś samorządy w Polsce. Aby dać uczniom szansę na rozwój, niezbędne są inwestycje w infrastrukturę czy coraz bardziej wymagające zaplecze informatyczne. Dzięki pozyskiwaniu środków zewnętrznym modernizujemy szkolne pracownie poprzez zakup nowoczesnego sprzętu służącego skutecznemu kształceniu młodzieży, posiadamy nowoczesny i piękny kompleks sportowy przy ulicy Wyborskiej w Nidzicy oraz stale uatrakcyjniamy ofertę edukacyjną naszych placówek oświatowych - utworzyliśmy m. in. klasy wojskowe w Zespole Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Nidzicy i w Zespole Szkół Rolniczych i Ogólnokształcących w Jagarzewie oraz klasę CYBER.MIL w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Nidzicy.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto* według powiatów w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.

W relacji do średniej krajowej (Polska=100)

W zł

- 6 401 – 7 387
- 6 201 – 6 400
- 6 001 – 6 200
- 5 801 – 6 000
- 5 242 – 5 800

Robert Szewczyk
prezydent Olsztyna

W 2023 roku najwyższe wynagrodzenia otrzymywali pracujący w Olsztynie i w Elblągu. Według tych samych danych Olsztyn ma najniższy wskaźnik bezrobocia.

To oznacza, że Olsztyn jest doskonałym miejscem do życia, co potwierdzają różnorakie analizy przeprowadzone w oparciu o obiektywne dane. Świetny transport zbiorowy, coraz lepszy stan dróg, chodników, rozwijająca się infrastruktura sportowa, mnogość miejsc na wyciągnięcie ręki do rekreacji, duża liczba wydarzeń kulturalno-rozrywkowych. Jednak cały czas pracujemy nad tym, by unowocześniać miasto. By olsztynianie byli dumni z miejsca, w którym żyją.

Artur Wrochna
wicestarosta
olsztyński

Ten wskaźnik pokazuje prężność gospodarczą naszego powiatu. To także świadczy o przedsiębiorczości naszych mieszkańców. W pierwszym przypadku wynika to z faktu, że coraz więcej firm różnego rodzaju chce inwestować w powiecie olsztyńskim. Nasi przedsiębiorcy w prowadzonej działalności osiągają wiele sukcesów. Nie byłoby to możliwe bez odpowiedniego docenienia zatrudnianych osób poprzez właśnie odpowiednie wynagradzanie pracowników. A to przekłada się na jeszcze większe zaangażowanie tych ostatnich. Jako powiat jesteśmy bardzo aktywni na tym polu. Stwarzamy bardzo dobre warunki do prowadzenia działalności gospodarczej i aktywnie wspieramy rozwój przedsiębiorczości.

W 2023 r. w województwie warmińsko-mazurskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 6 447,09 zł i było niższe od przeciętnego wynagrodzenia w kraju o ponad 15,1%. Najwyższe wynagrodzenia otrzymywali pracujący w Olsztynie i w Elblągu. W porównaniu z 2022 r. wynagrodzenia wzrosły we wszystkich powiatach, najbardziej w węgorzewskim, a najmniej w kętrzyńskim.

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

* bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób

POWIATY	OGÓŁEM				PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W RELACJI DO ŚREDNIEJ KRAJOWEJ (POLSKA=100)			
	2020 zł	2021 zł	2022 zł	2023 zł	2020 %	2021 %	2022 %	2023 %
1 Powiat m. Olsztyn	5 439	5 903	6 506	7 387	98	98	97	97
2 Powiat m. Elbląg	4 953	5 424	5 900	6 802	90	90	88	90
3 Powiat olsztyński	4 824	5 206	5 865	6 562	87	87	87	86
4 Powiat piski	4 633	4 968	5 581	6 369	84	83	83	84
5 Powiat giżycki	4 515	4 901	5 498	6 247	82	82	82	82
6 Powiat węgorzewski	4 315	4 767	5 339	6 239	78	79	80	82
7 Powiat szczycieński	4 523	4 946	5 503	6 198	82	82	82	82
8 Powiat bartoszycki	4 589	4 954	5 411	6 122	83	83	81	81
9 Powiat olecki	4 439	4 920	5 398	6 079	80	82	80	80
10 Powiat ostródzki	4 441	4 851	5 404	6 075	80	81	81	80
11 Powiat działdowski	4 146	4 658	5 274	6 074	75	78	79	80
12 Powiat braniewski	4 460	4 876	5 368	6 028	81	81	80	79
13 Powiat etcki	4 365	4 765	5 238	6 017	79	79	78	79
14 Powiat mrągowski	4 311	4 715	5 299	5 997	78	79	79	79
15 Powiat lidzbarski	4 356	4 701	5 156	5 938	79	78	77	78
16 Powiat gołdapski	4 228	4 684	5 137	5 876	77	78	77	77
17 Powiat elbląski	4 268	4 691	5 206	5 875	77	78	78	77
18 Powiat iławski	4 220	4 557	5 081	5 814	76	76	76	77
19 Powiat kętrzyński	4 561	4 881	5 244	5 813	83	81	78	77
20 Powiat nidzicki	4 208	4 658	5 130	5 748	76	78	77	76
21 Powiat nowomiejski	3 972	4 342	4 669	5 242	72	72	70	69
POLSKA	5 523	6 001	6 706	7 595	100	100	100	100
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	4 709	5 127	5 675	6 447	85	85	85	85

ODPOCZYNEK NA WARMII? ŚWIĘTY SPOKÓJ WPISANY W CENĘ

10 września w Lidzbarku Warmińskim miało miejsce II Warmińskie Forum Gospodarcze Szlaku Świętej Warmii. Jeden z paneli poświęcony był gminie Giętrzwald. Jego tytuł: „Giętrzwald, gmina pełna cudów! Jak stworzyć zrównoważony produkt turystyczny i mądrze połączyć sacrum z profanum?” Panel poprowadziła Joanna Jaguszewska, inspektor ds. komunikacji, promocji i sportu Urzędu Gminy w Giętrzwaldzie. W dyskusji udział wzięli również Sylwia Powierża, dyrektorka Biura Rektora Sanktuarium Maryjnego w Giętrzwaldzie, Anna Kaczmarek, właścicielka agroturystyki Sielski Spokój oraz Michał Oziębała, udziałowiec ośrodka wypoczynkowego Warmia Resort.

Jaki klient odwiedza gminę Giętrzwald? Czy można go w jakimś stopniu scharakteryzować? Przyjeżdża na kilka godzin, dzień, dwa, a może więcej?

Michał Oziębała: To klient dobrze sytuowany, wymagający. Przyjeżdża nie tylko z innych regionów Polski, ale również i z zagranicy. Połowa z nich nie rozróżnia tego, gdzie jest Warmia, a gdzie są Mazury, ale wie, że nie chce trafić do głośnych ośrodków. Cenią spokój i ciszę. Przyjeżdżają całe rodziny. Doceniają to, że mogą mieszkać u nas w osobnych, komfortowych domach, które jednocześnie tworzą zwartą strukturę zapewniającą niezbędne wygody. Cenią też samą infrastrukturę: drogi, chodniki, sklepy. Korzystają ze szlaków pieszo-rowerowych i

okolicznych punktów gastronomicznych. Przyjeżdżają od kwietnia do października, ale coraz częściej wybierają miesiące zimowe, przede wszystkim w okresie świątecznym.

Anna Kaczmarek: Nasz klient szuka spokoju i odosobnienia, a przede wszystkim kontaktu z naturą. Choć przyjeżdża do miejsca znanego w Polsce z sanktuarium maryjnego, to nie jest dla niego wyznacznik. Zdarzają się jednak i tacy, którzy wybierają nas ze względu na sanktuarium. Niektórzy nie wiedzą nawet, że znaleźli się na Warmii, z jakże odmienią historią od Mazur. Gości mamy głównie w okresie maj-wrzesień. Są także klienci, którzy wybierają zimowy pakiet świąteczny i wracają do nas każdego roku.

Sylwia Powierża: Pielgrzym, który nas odwiedza, wie, gdzie przyjeżdża, i już słyszał wcześniej co nieco o sanktuarium. Wiara jest dla niego pewnym wyznacznikiem, zresztą przyjeżdża często z konkretną intencją. To klient nisko- i średniobudżetowy. Odwiedza sanktuarium na kilka godzin, będąc przejazdem lub zatrzymuje się na dłużej, na rekolekcje. Zdarzają się i rodziny z dziećmi. Trafiają do nas także osoby z chorobą alkoholową, które korzystają z terapii. Pielgrzym, czy szerzej nasz gość, zorientowany jest na sanktuarium i za bardzo nie interesują go okolice. Nie chce bodźców zewnętrznych. Jest tak zorganizowany, że wszystko, czego potrzebuje, otrzymuje na miejscu. Potrzebuje ciszy i spokoju. Rocznie mamy około 800 tys. odwiedzających, a w la-

tach jubileuszowych nawet milion. Najwięcej pątników przybywa od maja do października.

Joanna Jaguszewska: Klienci naszej gminy szukają wyciszenia i spokoju. Można by rzec świętego spokoju. Dlatego nie nagabujemy osób znanych, celebrytów i aktorów z aparatem. Jeżeli przyjeżdżają, to chcą być incognito. Nie zdradzamy miejsca ich pobytu i nie oczekujemy publicznego chwaleń się swoim urlopem. Szanujemy ich potrzebę anonimowości. W tym przypadku bardziej odpowiedni jest marketing szeptany. Jeżeli chodzi o pielgrzymów, należy wykażać się ogromnym zrozumieniem idei intencji, z którą przyjeżdżają. Uszanować obecność sanktuarium jako kolebki wiary, które służy do celów religijnych oraz terapeutycznych, jak w przypadku osób uzależnionych.

Czy w promocji swojej działalności wykorzystują państwo Warmię? Jak to słowo ma zalety w porównaniu do bardziej znanych turystycznie Mazur? W przypadku Warmii Resortu, mam pytanie: dlaczego ta inwestycja powstała właśnie tutaj, na Warmii? Skąd taki wybór?

Maciej Oziębała: Dlaczego tutaj? Dla mnie to opowieść o osobistych wizytach, a War-

mia to taka mała Toskania. Istnieje we mnie chęć krzewienia wiedzy o wyjątkowej historii tego miejsca. Warmia klientom kojarzy się z naturą, przyrodą, spokojem, wypoczynkiem, czymś niemal magicznym. Może to uproszczenie, ale dla mnie Mazury kojarzą się z imprezą, a Warmia z wypoczynkiem. Warmia Resort zrodziła się z potrzeby utworzenia miejsca o wysokim standardzie, do którego można schronić się przed zgiełkiem miasta. Miejsca, w którym można doznać prawdziwego wyciszenia i kontaktu z przyrodą.

Anna Kaczmarek: Chciałabym tylko dodać, iż Warmia jest również przez nas używana do promocji w kontekście spokoju, natury, wypoczynku. Gości oczywiście informujemy o specyfice i historii miejsca.

Sylwia Powierża: Jeżeli chodzi o nas, specyfika naszego miejsca nie wymaga typowej promocji. Z założenia sanktuarium ma pozostać kameralne, wyciszające, spokojne. Miejsce jest autentyczne samo w sobie z przesłaniem objawień i to wystarczy. Taka jest wola władz kościelnych i pozostaje nam ją uszanować i zaakceptować.

Joanna Jaguszewska: Szlak Świętej Warmii daje nam możliwość krzewienia wiedzy o historycznym regionie i jego kulturze, ale również, używając terminologii marketingowej, wykreowania nowego produktu o nazwie

„Warmia”. Miejsce to ma być kojarzone z atrakcjami przyrodniczymi, bogactwem kulturowym oraz tak bardzo dziś deficytowymi ciszą i spokojem. Można być rzec: świętym spokojem. Klient, wybierając Warmię, nie szuka za płotem parku rozrywki czy zakrapianej imprezy do białego rana. Nasza gmina jest przestrzenią, gdzie można wypocząć, ale i miejscem, skąd można wyruszyć na zwiedzanie bliższych i dalszych miejscowości, łącznie z nadmorskimi. W tworzeniu marki turystycznej z nazwą „Warmia” w tle kluczową rolę odegra Centrum Dziedzictwa, Historii i Kultury Warmii, które ma powstać w Giętrzwaldzie. Widzimy potrzebę identyfikacji Warmii niezależnie od Mazur. Warmia ma swoją specyfikę, bogatą kulturę i historię, którą w Centrum chcemy pokazywać.

Jakie najważniejsze potrzeby mają przedsiębiorcy z branży na dziś, a jakie marzenia na przyszłość?

Sylwia Powierża: Zapewne parkingi pozwolą na sprawniejsze i bezpieczniejsze poruszanie się pielgrzymów. A marzenie? Marzenie mam takie, aby w przyszłości to miejsce zachowało swój duchowy charakter i atmosferę wyciszenia.

Maciej Oziębała: Dla mnie istotny jest światłowod, który wydłuży sezon i pozwoli

na przyjazd w celu pracy czy nauki.

Anna Kaczmarek: Moim marzeniem jest duża plaża gminna z infrastrukturą dla plażowiczów. Dobrze zorganizowana i dostępna.

Joanna Jaguszewska: Gmina w ramach swoich zadań organizuje, wyposaża lub wspiera powstawanie miejsc rekreacyjnych nad jeziorami, np. Szabruk, Naterki, Woryty. Wytyczonych zostało ponad 100 km szlaków pieszo-rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą (przystanki rowerowe). Stale też pozyskujemy środki na infrastrukturę drogową, modernizację domów kultury i szkół.

Patronatem honorowym forum objęli Wojewoda Warmińsko-Mazurski Radosław Król oraz Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego Marcin Kuchciński.

Jan Kasproicz, wójt gminy Giętrzwald: Trzeba pamiętać, że gmina Giętrzwald jest przede wszystkim miejscem zamieszkania blisko siedmiu tysięcy mieszkańców i to ich potrzeby są najważniejsze. Działania podejmowane przez gminę nie mogą zachwiać równowagi pomiędzy wspieraniem turystyki a zapewnieniem spokojnego i komfortowego zamieszkania. To jest kompromis, którego utrzymanie jest gwarantem nienaruszalności delikatnej tkanki społecznej. Działaniami tzw. miękkimi wspomagającymi branżę są to natomiast: udział w targach turystycznych dzięki współpracy w ramach Stowarzyszenia Szlaku Świętej Warmii, publikacje w czasopiśmie turystycznych kolportowanych przez touroperatorów, tworzenie materiałów filmowych promujących najróżniejsze aspekty naszej gminy, współpraca z telewizją regionalną i telewizją na Śląsku, rozgłośniami radiowymi. Współorganizacja wizyt studyjnych dziennikarzy. Działania te nie są skierowane do mieszkańców, ani nawet do miejscowych przedsiębiorców. Odbiorcą tych działań jest potencjalny turysta z innych regionów Polski. Aby powstał dobry, zrównoważony produkt turystyczny, potrzebne jest wzajemne zrozumienie i daleko posunięta współpraca, spójna wizja i kierunek działania.

Tomasz Kosobudzki
starosta olecki

To wyróżnienie jest dowodem na naszą wspólną pracę i zaangażowanie w zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom naszego powiatu. W 2023 r. wydatkowaliśmy ponad 6,87 mln zł m.in. na funkcjonowanie Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Olecku, prowadzenie ośrodka wsparcia uchodźców z Ukrainy, zarządzanie kryzysowe, sprzęt dla policji i samochód ratowniczo-gaśniczy do straży. Słowa podziękowania kieruję do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, który wspiera nasze działania i wszystkich instytucji zaangażowanych w zapewnienie bezpieczeństwa publicznego. To dzięki staraniom pracowników służb mundurowych czujemy się bezpieczni w naszych domach, szkołach i miejscach pracy. Dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do tego sukcesu.

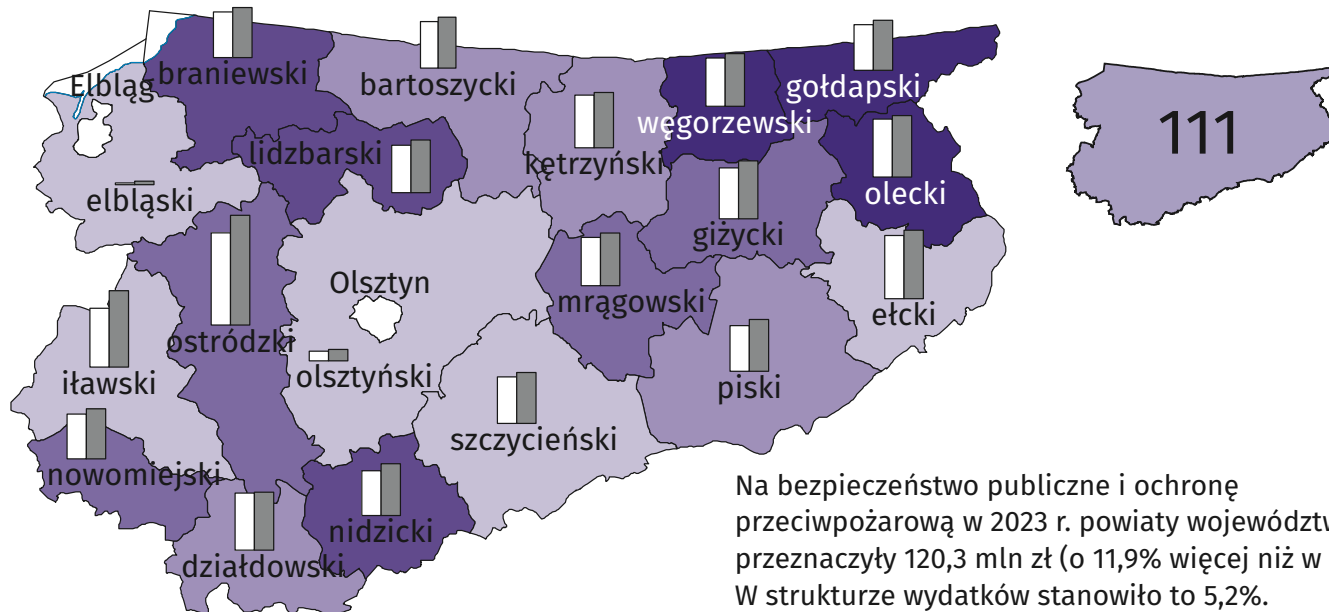
Krzysztof Tomasz
Kazaniecki
starosta gołdapski

Poczucie bezpieczeństwa należy do podstawowych potrzeb każdego człowieka i ma decydujący wpływ na funkcjonowanie każdej społeczności, dlatego tak ważne jest odpowiednie wydatkowanie środków finansowych zapewniających poprawę bezpieczeństwa mieszkańców naszego powiatu. W 2023 r. powiat realizował zadania polegające na przeprowadzeniu szeregu spotkań i warsztatów edukacyjno-prewencyjnych, których celem było podniesienie świadomości społecznej wynikającej z otaczających nas zagrożeń. Ponadto środki finansowe wygospodarowane w budżecie powiatu umożliwiły m. in. dofinansowanie zakupu samochodu pożarniczego dla Państwowej Straży Pożarnej z terenu województwa warmińsko-mazurskiego oraz samochodu osobowego dla Komendy Policji, udzielenie wsparcia dla Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej.

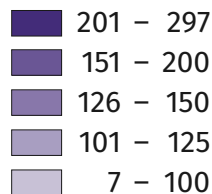
Alicja Rymaszewicz
starosta
węgorzewski

Wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową są na wysokim poziomie, ponieważ otrzymywaliśmy dotację od wojewody na utrzymanie uchodźców z Ukrainy w należącym do Powiatu Węgorzewskiego internacie przy Zespole Szkół Ogólnokształcących.

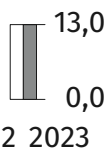
Wydatki budżetów powiatów* na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.

Na 1 mieszkańca w zł

Ogółem w mln zł

Na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową w 2023 r. powiaty województwa przeznaczyły 120,3 mln zł (o 11,9% więcej niż w 2022 r.). W strukturze wydatków stanowiło to 5,2%.

W przeliczeniu na mieszkańca wydatki te wyniosły 111 zł i w porównaniu z rokiem wcześniejszym były większe o 12 zł. Najwięcej na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową w przeliczeniu na mieszkańca wydatkowano w powiatach: węgorzewskim, gołdapskim i oleckim.

* bez miast na prawach powiatu

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

POWIATY	NA MIESZKAŃCA W ZŁ	OGÓŁEM W ZŁ		
	2023	2021	2022	2023
1 Powiat węgorzewski	297	4 798 974	5 695 744	6 238 407
2 Powiat gołdapski	236	5 009 941	5 398 753	5 900 893
3 Powiat olecki	227	5 039 999	6 870 661	7 277 524
4 Powiat nidzicki	200	4 964 133	5 307 044	6 104 032
5 Powiat lidzbarski	162	4 727 519	5 584 411	6 194 672
6 Powiat braniewski	157	4 991 857	5 406 215	5 918 833
7 Powiat nowomiejski	140	4 956 011	5 283 547	5 883 014
8 Powiat mrągowski	131	5 142 251	5 699 441	6 243 303
9 Powiat ostródzki	131	9 271 433	10 872 301	13 015 624
10 Powiat giżycki	128	5 873 850	6 066 962	6 875 511
11 Powiat piski	116	5 278 426	5 415 589	6 083 055
12 Powiat kętrzyński	115	5 428 384	6 310 465	6 607 059
13 Powiat bartoszycki	113	5 315 204	5 529 599	5 998 528
14 Powiat działdowski	112	5 930 811	6 762 251	6 893 394
15 Powiat ławski	100	5 535 177	6 964 717	8 993 083
16 Powiat etcki	92	6 673 869	7 497 583	8 120 008
17 Powiat szczycieński	91	5 114 598	5 547 014	6 069 889
18 Powiat olsztyński	11	997 941	1 167 489	1 439 373
19 Powiat elbląski	7	354 454	141 733	407 624
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	111	95 404 833	107 521 520	120 263 824
WYDATKI OGÓŁEM (zł)				
WARMIŃSKO-MAZURSKIE		1 742 604 149	1 949 255 686	2 300 343 695
Udział wydatków na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową w wydatkach ogółem (%)				
WARMIŃSKO-MAZURSKIE		0,3	0,4	0,3

ZAKOŃCZENIE INWESTYCJI „BUDOWA ŚCIEŻKI PIESZO-ROWEROWEJ NA ODCINKU RESZEL – ŚWIĘTA LIPKA”

Z radością informujemy o zakończeniu budowy nowoczesnej ścieżki pieszo-rowerowej na odcinku Reszel – Święta Lipka, o długości 4628 m. Inwestycja, która miała na celu zwiększenie atrakcyjności turystycznej oraz poprawę bezpieczeństwa i komfortu ruchu pieszych oraz rowerzystów, zostanie oficjalnie otwarta 29 września 2024 roku.

Ścieżka została podzielona na dwa odcinki

Odcinek o nawierzchni bitumicznej — biegnący wzdłuż dróg wojewódzkich nr 590 i 594 — o długości około 3916 m i szerokości 4,50 m.

Odcinek z kruszywa naturalnego — zlokalizowany na obszarze leśnym — o długości 712 m i szerokości 4,50 m.

Wzdłuż trasy zaprojektowano dwa nowoczesne miejsca wypoczynkowe, wyposażone w stojaki na rowery, ławki, kosze na śmieci oraz tablice informacyjno-edukacyjne. Całość oświetlają latarnie zasilane odnawialnymi źródłami energii (OZE), co podkreśla ekologiczny charakter inwestycji. Przebieg ścieżki nawiązuje do historycznego traktu pielgrzymkowego z Reszla do Świętej Lipki, co dodatkowo wzmacnia jej walory kulturowe i historyczne.

Ścieżka stanowi nie tylko udogodnienie dla mieszkańców regionu, ale również ważny element promujący aktywną turystykę wśród odwiedzających. Teren objęty projektem jest niezwykle atrakcyjny pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, co z pewnością przyciągnie turystów zarówno pieszych, jak i rowerowych.

Koszt inwestycji wyniósł 8 108 695,26 zł, z czego 7 297 825,73 zł stanowiło dofinansowanie ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład. Dzięki tak znacznemu wsparciu udało się zrealizować projekt, który niewątpliwie wpłynie na

rozwój turystyki i poprawę jakości życia lokalnej społeczności.

Zachęcamy wszystkich do skorzystania z nowo powstałej ścieżki i odkrywania piękna naszego regionu!

PODZIĘKOWANIE

Składam szczególne podziękowania byłemu Burmistrzowi Reszla, Markowi Janiszewskiemu, za nieoceniony wkład w realizację tej inwestycji.

Jego zaangażowanie i determinacja przyczyniły się do rozpoczęcia projektu, który z pewnością przysłuży się zarówno mieszkańcom, jak i turystom odwiedzającym nasz region.

Dzięki jego staraniom ścieżka pieszo-rowerowa stanie się nieodłącznym elementem krajobrazu oraz cenną atrakcją na mapie lokalnych szlaków turystycznych.

Burmistrz Reszla
Andrzej Lewandowski

BURMISTRZ RESZLA ANDRZEJ LEWANDOWSKI PODPISAŁ UMOWĘ NA BUDOWĘ SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACJI SANITARNEJ I DESZCZOWEJ NA TERENIE MIASTA I GMINY RESZEL

23 września 2024 roku w Urzędzie Gminy w Reszlu miało miejsce uroczyste podpisanie umowy na realizację zadania pn. „Budowa sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej na terenie miasta i gminy Reszel”. Umowę podpisali Burmistrz Reszla Andrzej Lewandowski oraz Krzysztof Szniip, właściciel firmy odpowiedzialnej za wykonanie zadania.

sanitarnej na działkach nr 93, 22/6 i 23/6, obręb 27 Wólka Ryńska, gmina Reszel.

- Budowa sieci kanalizacji deszczowej na działkach nr 147/20, 147/34, 147/40, 146/24, 146/20, 146/19, 146/18 i 144/5, obręb 3, wzdłuż ulic Słonecznej-Słowiańskiej w mieście Reszel.
- Budowa oraz przebudowa sieci wodociągowej na istniejącej trasie, na działkach nr 158 i 148/43 w obrębie 3 w Reszlu oraz na działkach nr 90, 91, 93 i 98/1 w obrębie 27 Wólka Ryńska, gmina Reszel.
- Budowa sieci wodociągowej na działkach nr 252, 253/2, 253/1 i 256/2 w obrębie 2 w mieście Reszel, przy ul. Gdańskiej.

Łączna wartość tego projektu wynosi 1 437 226,61 zł brutto, a czas realizacji prac został określony na 14 miesięcy od momentu podpisania umowy.

Wykonawcą zadania jest firma Krzysztofa Szniipa, która posiada bogate doświadczenie w realizacji podobnych projektów na terenie naszej gminy. Prace rozpoczną się już wkrótce, a ich zakończenie planowane jest na koniec roku 2025.

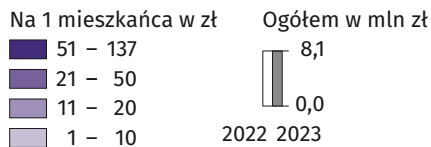
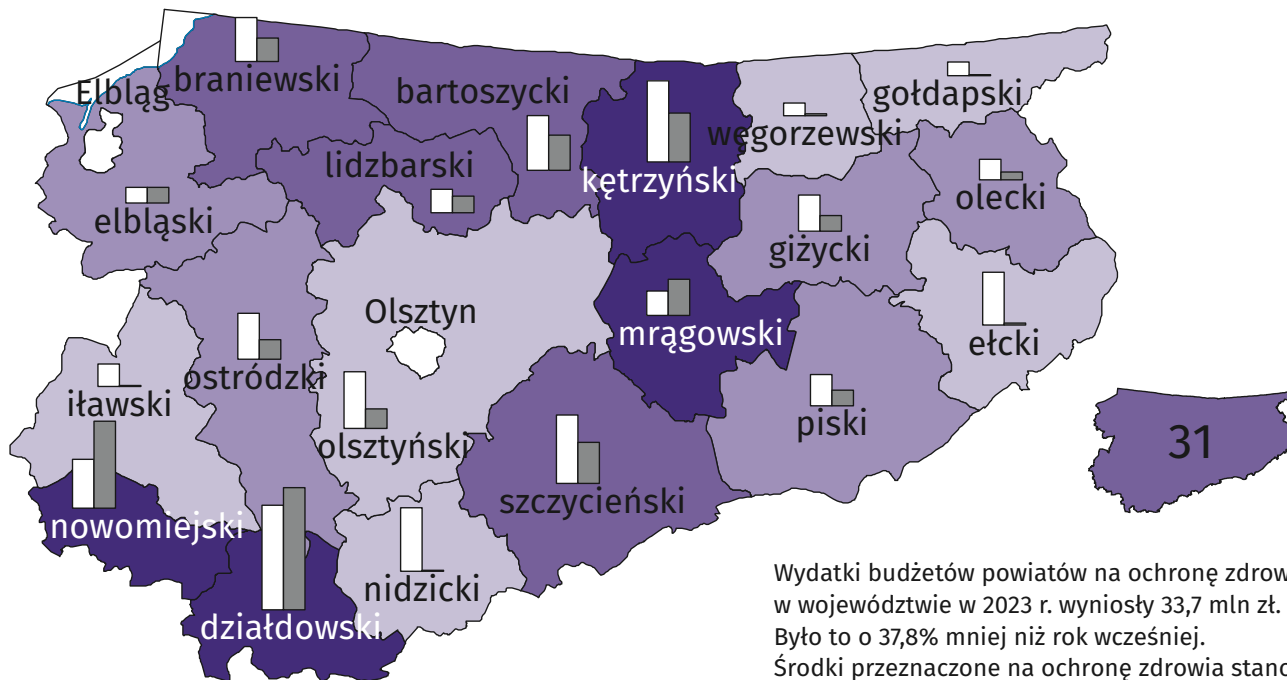
Zakres inwestycji

Projekt inwestycji przewiduje następujące prace budowlane:

- Budowa sieci wodociągowej na działkach nr 3102/1, 102/3, 3102/2, 14, 127, 15 w obrębie Śpiglówka, gmina Reszel.
- Budowa sieci wodociągowej oraz kanalizacji

Wydatki budżetów powiatów* na ochronę zdrowia w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.

* bez miast na prawach powiatu

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Wydatki budżetów powiatów na ochronę zdrowia w województwie w 2023 r. wyniosły 33,7 mln zł. Było to o 37,8% mniej niż rok wcześniej. Środki przeznaczone na ochronę zdrowia stanowią 1,5% wydatków.

W przeliczeniu na mieszkańca wyniosły 31 zł i były o 19 zł mniejsze w porównaniu z 2022 r. Najwięcej na ochronę zdrowia na mieszkańca (powyżej 100 zł) przeznaczono w dwóch powiatach – nowomiejskim i działdowskim.

Paweł Cieśliński
starosta działdowski

Szpital w Działdowie jest największym szpitalem powiatowym w województwie warmińsko-mazurskim. Niedoścignienie procedur medycznych generuje deficyty, jednak dokładamy wszelkich starań, by szpital działał sprawnie. Skupiamy się na modernizacji infrastruktury – udało nam się rozbudować oddział psychiatryczny, a obecnie modernizujemy SOR. Mamy też nowoczesną diagnostykę obrazową i gotową dokumentację na modernizację oddziału ginekologiczno-położniczego oraz OIOM-u. Ostatnie przeszacowania budżetów dają nadzieję na poprawę sytuacji finansowej. Powiat działdowski co roku pokrywa straty, dzięki czemu zaczynamy każdy rok bez zadłużenia. Liczę, że nadchodzący rok przyniesie jeszcze lepsze wyniki i stabilizację finansową szpitala.

Michał Kochanowski
starosta kętrzyński

Prowadzenie szpitali powiatowych to jedno z głównych zadań samorządu powiatowego w zakresie ochrony zdrowia. Mamy świadomość, że jest jeszcze wiele do zrobienia, ale każdego roku przeznaczamy z budżetu powiatu ogromne sumy na wsparcie naszego szpitala. Niedawno udało się zakończyć budowę nowego bloku operacyjnego, a przed nami remont chirurgii ogólnej. Równolegle inwestujemy w nowoczesny sprzęt medyczny, który zwiększa poziom bezpieczeństwa ochrony życia i zdrowia naszych pacjentów. Szpital to nasz priorytet.

Edward Żuralski
starosta nowomiejski

Powiat Nowomiejski w budżecie na rok 2024 zabezpieczy środki w wysokości 6 000 000,00 zł na dokapitalizowanie Szpitala Powiatowego Sp. z o.o w Nowym Mieście Lubawskim. Bez dokapitalizowania szpitalowi groził brak wypłacalności w stosunku do pracowników i wierzycieli. Zabezpieczone i przekazywane środki zapewniają ciągłość działań szpitala, ponieważ wycena świadczeń medycznych nie pokrywa rzeczywistych kosztów ponoszonych przez placówkę ochrony zdrowia. Do 19.09.2024 r. zostały podjęte decyzje o przekazaniu środków w wysokości 5 600 000,00 z podziałem na transze.

POWIATY	NA MIESZKAŃCA W ZŁ	OGÓŁEM W ZŁ		
	2023	2021	2022	2023
1 Powiat nowomiejski	137	2 779 546	3 190 229	5 752 866
2 Powiat działdowski	131	6 066 068	6 923 953	8 065 462
3 Powiat kętrzyński	56	4 299 802	5 385 903	3 231 450
4 Powiat mrągowski	51	1 654 288	1 598 049	2 418 908
5 Powiat bartoszycki	44	3 375 568	3 627 100	2 313 850
6 Powiat braniewski	41	4 311 356	2 907 745	1 547 999
7 Powiat szczycieński	41	8 923 360	4 487 915	2 709 124
8 Powiat lidzbarski	29	1 693 446	1 525 555	1 112 281
9 Powiat elbląski	19	2 240 417	1 032 288	1 032 378
10 Powiat giżycki	19	4 410 811	2 405 070	1 025 900
11 Powiat piski	19	6 775 681	2 050 003	1 012 977
12 Powiat olecki	16	1 698 087	1 356 932	504 731
13 Powiat ostródzki	13	3 310 333	2 975 685	1 256 174
14 Powiat olsztyński	10	4 391 664	3 718 791	1 286 501
15 Powiat węgorzewski	5	868 587	829 914	101 711
16 Powiat ełcki	2	3 267 865	3 511 595	182 270
17 Powiat iławski	1	1 465 472	1 476 082	58 000
18 Powiat nidzicki	1	5 902 413	4 192 948	36 287
19 Powiat gołdapski	1	732 735	907 711	20 201
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	31	68 167 498	54 103 469	33 669 068
		WYDATKI OGÓŁEM (zł)		
WARMIŃSKO-MAZURSKIE		1 742 604 149	1 949 255 686	2 300 343 695
		Udział wydatków na ochronę zdrowia w wydatkach ogółem (%)		
WARMIŃSKO-MAZURSKIE		0,3	0,4	0,4

28 PAŹDZIERNIKA – ZESPÓŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ W NIDZICY OBCHODZI SWOJE 113 URODZINY!

Przypomnijmy, jak to było

Pierwszy budynek szpitala powstał 11 czerwca 1871 roku. Nowy obiekt z czerwonej cegły miał dwie kondygnacje. W siedmiu salach mogło pomieścić się 36 chorych. W roku 1872 obok głównego budynku szpitala wybudowano jednokondygnacyjny budynek dla pielęgniarek, który od roku 1877 służył jako oddział zakaźny, co pozwalało na leczenie szpitalne 40-45 chorych. Pacjentami zajmowały się dwie siostry z Domu Diakonis.

Z czasem okazało się, że dotychczasowy szpital jest za mały w stosunku do potrzeb. Dlatego postanowiono wybudować nowy. Teren pod budowę powiat zyskał, dokupując wolne grunty graniczące z posesją

szpitala. 4 czerwca 1908 roku podpisano protokół, w którym potwierdzono, że z pomocą Zakonu Joannitów w Nidzicy powstanie nowy szpital. Całkowity koszt budowy i wyposażenia szpitala wyniósł 470000 marek.

Rozpoczęta w kwietniu 1910 roku budowa, zakończona została 28 października 1911 roku, kiedy to w obecności księcia Fryderyka von Hohenzollerna przedstawicieli powiatu i Zakonu Joannitów otwarto nowy gmach.

Dziś

Na przestrzeni lat szpital rozwijał się i rozbudowywał. Wybudowaliśmy nowe skrzydło szpitala, otworzyliśmy pierwszy w Województwie Warmińsko-Mazurskim Oddział Geriatryczny, pracownię Tomografii Komputerowej, pracownię Rezonansu Magnetycznego, walczyliśmy z COVID-19. Wypełniamy swoją misję najlepiej jak potrafimy wkładając w to całe serce.

Nasz Szpital jeszcze nigdy nie był tak nowoczesny! Nieustannie i dynamicznie rozwijamy się, tworząc lepsze, nowoczesniejsze i bardziej przyjazne warunki hospitalizacji, by świadczyć usługi naszym Pacjentom na jak najwyższym poziomie.

ZESPÓŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ W NIDZICY

ZATRUDNI LEKARZY:

- INTERNISTÓW • CHIRURGÓW
- GINEKOLOGÓW

Oferujemy atrakcyjne warunki finansowe i dowolne formy

zatrudnienia oraz możliwość rozwoju zawodowego, profesjonalne szkolenia rozwijające kompetencje i przyjazną atmosferę.

Zapraszamy do współpracy!

Oferty prosimy kierować na adres:

**Zespół Opieki Zdrowotnej w Nidzicy, ul. Mickiewicza 23, 13-100 Nidzica
lub szpital@zoz.nidzica.pl, tel. 89 625 0535, Dyrektor ZOZ w Nidzicy – Anna Szypulska.**

Grzegorz Mrowiński
burmistrz Działdowa

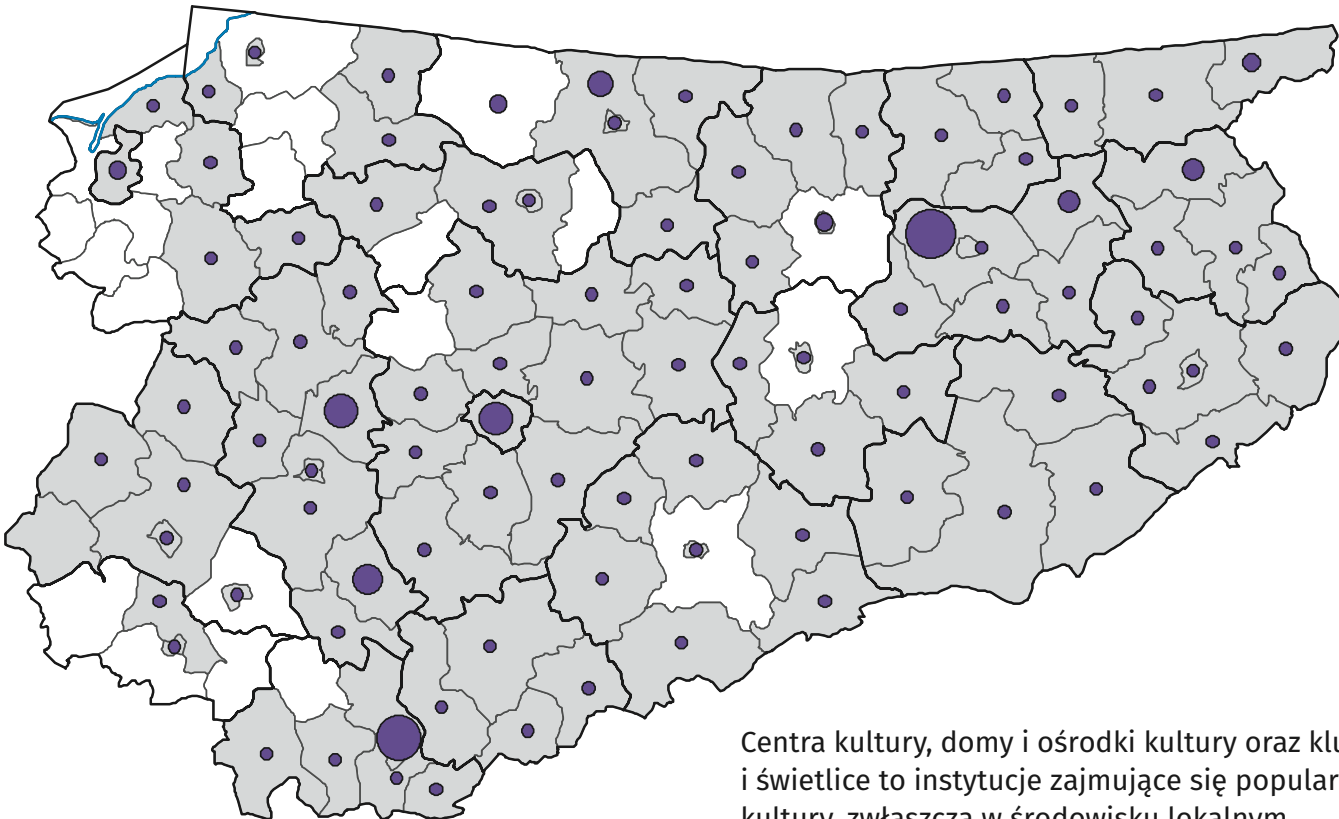
Duża dostępność miejsc świadczących bezpłatne usługi kulturalne oraz opiekuńczo-wychowawcze pełni niezwykle ważną rolę dla lokalnej społeczności. Widzimy, jak podnosi to poziom aktywności obywatelskiej, rozwoju i współdziałania mieszkańców Działdowa. W Gminie–Miasto Działdowo szczególnie zwracamy uwagę na zapewnienie tego typu usług wszystkim grupom wiekowym, uwzględniając jednocześnie ich rozmaite potrzeby. Znakomicie działa na tym polu nasza Miejska Biblioteka Publiczna, która organizuje kluby hobbystyczne, kursy, wydarzenia skierowane do wszystkich mieszkańców. Kluby Seniora zapewniają możliwość pobytu dziennego osobom starszym, a ponieważ posiadają właściwe wyposażenie oraz zaplecze techniczne, bez ograniczeń korzystają z nich również osoby niepełnosprawne. W ostatnich latach jako Gmina wykonaliśmy kilka ważnych inwestycji, które podniosły poziom usług centrów kultury, m. in. przywrócenie kina w Miejskim Domu Kultury oraz rewitalizacja gotyckiej części zamku krzyżackiego, w który mieści się wystawa Muzeum Pogranicza. Świetlice środowiskowe są z kolei prowadzone przez organizacje pozarządowe, które jako samorząd również staramy się wspierać finansowo i współpracować z nimi.

Marek Jasudowicz
wójt Gminy Giżycko

Mieszkańcy oczekują od gminy realizacji wielu różnorodnych inwestycji poprawiających komfort życia. Dlatego budujemy drogi, chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne itp. Nie tylko infrastruktura drogowa wpływa na poczucie zadowolenie społecznego. Ważne są również dobre relacje i integracja mieszkańców wsi. Dlatego od lat staramy się zapewniać bogatą ofertę zajęć w świetlicach wiejskich, pozyskujemy środki zewnętrzne na remonty i budowę nowych świetlic. W tym roku rozpoczęliśmy budowę świetlicy wiejskiej w Gajewie i ubiegamy się o pozyskanie dofinansowania na kolejne dwie. Rozwój tej infrastruktury wpływa pozytywnie na zwiększenie aktywności mieszkańców i zawiązywanie Kół Gospodyń Wiejskich. Rośnie ilość imprez organizowanych przez społeczność lokalną. Organizowane są liczne wydarzenia integracyjne: pikniki, festyny, lokalne dożynki, które często kończą się zabawą taneczną, m.in. Bogaczewiada, Fest Ryba, Dzień Sąsiada i Święto Ziemniaka. Pozytywna aktywność mieszkańców jest ogromną wartością, dlatego w dalszym ciągu zabiegamy o rozwój infrastruktury dającej warunki do realizacji inicjatyw społecznych i integracji mieszkańców.

Liczba centrów, domów kultury, klubów i świetlic w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Centra kultury, domy i ośrodki kultury oraz kluby i świetlice to instytucje zajmujące się popularyzacją kultury, zwłaszcza w środowisku lokalnym. W 2023 r. na terenie województwa działalność prowadziło 151 tego typu placówek, łącznie w 96 gminach (82,6% ogółu gmin), w tym najwięcej w gminach wiejskich Giżycko i Działdowo.

Udział placówek kultury w ogólnej liczbie placówek w kraju wyniósł 3,8% i uplasował województwo na 14 pozycji w Polsce przed świętokrzyskim i lubuskim. Najwięcej placówek działało w województwie małopolskim i podkarpackim.

GMINY	2021	2022	2023
1 Giżycko (2)	17	15	16
2 Działdowo (2)	13	13	13
3 Łukta (2)	7	7	7
4 Olsztyn (1)	6	6	7
5 Grunwald (2)	3	1	6
6 Bartoszyce (2)	5	3	4
7 Kruklanki (2)	3	3	3
8 Kowale Oleckie (2)	3	3	3
9 Górowo Iławeckie (1)	2	2	2
10 Kętrzyn (1)	2	2	2
11 Dubeninki (2)	3	2	2
12 Elbląg (1)	2	2	2
...			
114 Kurzętnik (2)	0	0	0
115 Świątki (2)	0	0	0
116 Szczytno (2)	0	0	0
POLSKA	3 944	3 958	3 961
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	151	143	151

BRANIEWO

– MIASTO PEŁNE MOŻLIWOŚCI

BRANIEWO NIEUSTANNIE UDOWADNIA, ŻE JEST NA DRODZE DO DYNAMICZNEGO ROZWOJU, A DZIAŁANIA LOKALNYCH WŁADZ STAJĄ SIĘ WIDOCZNE NA KAŻDYM KROKU. TO, CO WYDARZYŁO SIĘ W MIEŚCIE W OSTATNIM CZASIE, JEST DOSKONAŁYM PRZYKŁADEM NA TO, JAK PRĘŻNIE FUNKCJONUJE MIEJSCOWY SAMORZĄD.

Braniewo jako dumna Pierwsza Stolica Warmii nieustannie dba o swoje dziedzictwo kulturowe. Jedną z idei przyświecających władzom miasta jest odbudowa dawnego Ratusza.

Zapytaliśmy burmistrza Braniewa Tomasza Sielickiego o jego wizytę w Warszawie, gdzie spotkał się z Bożeną Żelazowską, wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego oraz generalną konserwatorem zabytków.

— Rozmawialiśmy na temat braniewskich zabytków, możliwości objęcia ich działaniami renowacyjnymi oraz pozyskania na ten cel środków zewnętrznych. W tym kontekście nie mogło zabraknąć kwestii odbudowy braniewskiego Ratusza. Tematem wiodącym naszego spotkania były badania archeologiczne zewnętrznej części fundamentów ratusza, a także wsparcie finansowe potrzebne do realizacji poszczególnych etapów przedsięwzięcia — poinformował.

W lutym 2023 roku zakończono wstępne prace archeologiczne na terenie byłego braniewskiego ratusza, czego efektem jest odgruzowanie terenu i odsłonięcie zachowanych elementów architektonicznych dawnej budowli.

Na tym nie koniec. Wraz z rozpoczęciem remontu dachu siedziby Urzędu Miasta, która od lat czekała na gruntowną naprawę, lokalne władze pokazują, jak ważne jest zachowanie historycznych budynków. Planowana konserwacja elewacji to dodatkowy krok w stronę estetyki przestrzeni miejskiej.

W Braniewie przybywa murali, które nie tylko cieszą oko i zdobią przestrzeń, ale również niosą ze sobą istotne przesłania edukacyjne. Wśród wyjątkowych malowideł znajdują się już ikoniczne obrazy, takie jak odnowione przedstawienie planu miasta z 1635 roku, a także nowy herb Braniewa. Na tym nie koniec — aktualnie trwają prace nad kolejnym murem, poświę-

conym Reginie Protmann — patronce Braniewa oraz założycielce Zgromadzenia św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy.

Mural ten ma na celu nie tylko upamiętnienie postaci Reginy Protmann, ale także przybliżenie mieszkańcom i turystom jej istotnego wkładu w historię regionu.

Nie można zapomnieć o innowacyjnych pomysłach, dzięki którym miasto zyskało więcej kolorów, a mieszkańców wprawia w dobry nastrój. To wszystko za sprawą nowych nasadzeń.

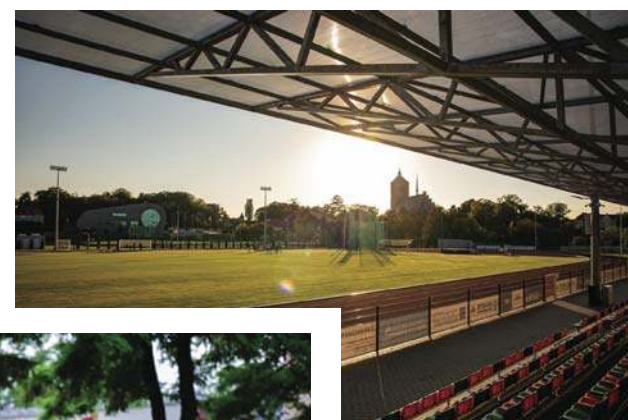
W ostatnim czasie zakończona została również realizacja projektu pn. „Zagospodarowanie terenu przy ulicy Długiej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe”. Całkowita wartość projektu wyniosła 5 115 475,76 złotych. Miasto pozyskało na nią dofinansowanie w wysokości 4.559.647,66 złotych

i pochodziły one z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Mamy nadzieję, że przez długie lata będziemy mogli cieszyć się

ta wspaniałą infrastrukturą i miejscem do odpoczynku i długich spacerów.

Braniewo jest miejscem idealnym nie tylko do zamieszkania, ale i inwestycji. Działania władz miejskich oraz współpraca z różnymi instytucjami pokazują, że mieszkańcy mogą czuć się

bezpiecznie, komfortowo i z optymizmem patrzeć w przyszłość. Braniewo to miasto, które rozwija się z myślą o swoich mieszkańcach!

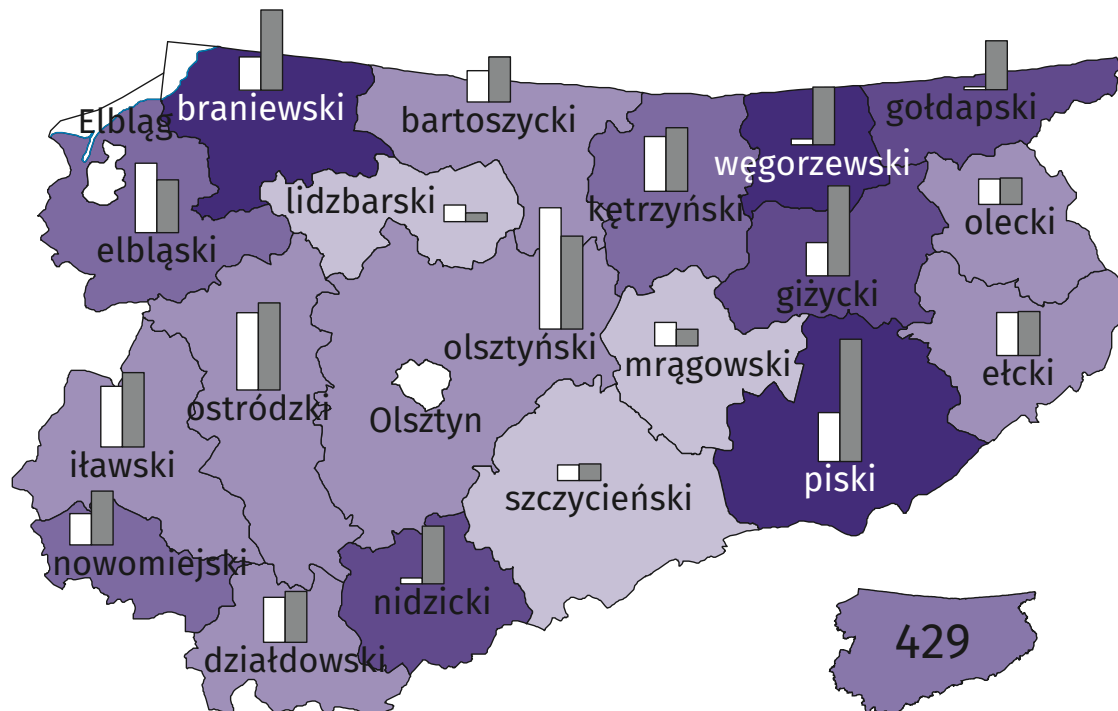

Wydatki budżetów powiatów* na transport i łączność w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.

W strukturze wydatków powiatowych drugie miejsce zajęły wydatki na transport i łączność (największy udział miały wydatki na oświatę i wychowanie). W 2023 r. powiaty województwa wydatkowały na ten cel 464,3 mln zł. Było to o 45,8% więcej niż rok wcześniej. Udział w strukturze wydatków wyniósł 20,2%.

W przeliczeniu na mieszkańca wydatki te wyniosły 429 zł i w porównaniu z 2022 r. były większe o 136 zł. Najwięcej na transport i łączność w przeliczeniu na mieszkańca wydano w powiatach: węgorzewskim, piskim i braniewskim.

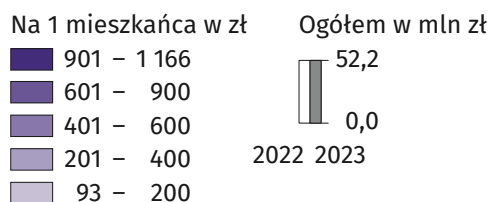
Alicja Rymszewicz
starosta
węgorzewski

Wydatki na transport i łączność są tak wysokie w przeliczeniu na 1 mieszkańca ze względu na fakt pozyskania przez Powiat Węgorzewski dofinansowań z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg oraz Programu Polski Ład na remonty i modernizację dróg powiatowych. Pozwoliło to odnowić prawie 10% z posiadanych ok. 250 km dróg powiatowych.

Jerzy Małecki
wicestarosta piski

Na terenie powiatu piskiego mamy blisko 465 km dróg powiatowych do utrzymania. W 2023 roku przeznaczyliśmy znaczące środki na rozwój infrastruktury drogowej. Łączna kwota wydatków na inwestycje i remonty drogowe wyniosła prawie 50 mln zł, z czego 5 881 699,09 zł pochodziło z budżetu powiatu, a 43 930 775,00 zł stanowiły środki zewnętrzne, głównie z funduszy rządowych i unijnych. To właśnie dzięki pozyskaniu znacznych środków udało się zrealizować, kilkanaście ważnych inwestycji, przypomnę choćby ulicę: Mazurską, Słoneczną, Spacerową w Piszu, drogę z chodnikiem i ścieżką rowerową w Karwiku, drogę Wierzby – Drygały - Skarżyn czy chodnik w Karwicy. Inwestycje te miały na celu nie tylko modernizację istniejącej infrastruktury, ale także poprawę warunków bezpieczeństwa i komfortu podróży, dostępności komunikacyjnej na terenie powiatu oraz zwiększenie atrakcyjności powiatu zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.

* bez miast na prawach powiatu

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

POWIATY	NA MIESZKAŃCA W ZŁ	OGÓŁEM W ZŁ		
	2023	2021	2022	2023
1 Powiat elbląski	1166	6 022 383	2 581 688	24 472 605
2 Powiat kętrzyński	998	21 078 805	20 923 000	52 213 838
3 Powiat olsztyński	906	12 664 004	14 165 219	34 100 807
4 Powiat piski	824	3 575 714	996 307	20 605 701
5 Powiat braniewski	808	9 417 606	2 455 678	24 675 709
6 Powiat olecki	717	11 775 784	14 398 892	38 603 731
7 Powiat ostródzki	542	4 404 593	13 261 315	22 822 925
8 Powiat nowomiejski	476	19 408 837	23 589 257	27 371 909
9 Powiat działdowski	417	37 945 174	29 617 783	22 699 787
10 Powiat iławski	371	25 556 068	32 825 623	36 845 421
11 Powiat giżycki	360	23 773 505	13 197 275	19 032 363
12 Powiat bartoszycki	353	18 359 821	19 353 579	21 805 312
13 Powiat etcki	351	14 330 449	25 928 765	31 616 594
14 Powiat mrągowski	349	6 380 862	11 026 371	11 216 623
15 Powiat lidzbarski	306	46 125 304	51 726 466	39 650 206
16 Powiat węgorzewski	213	8 944 646	18 604 906	18 813 331
17 Powiat szczycieński	146	3 515 280	9 910 450	6 971 571
18 Powiat nidzicki	107	10 719 564	6 709 284	7 150 323
19 Powiat gołdapski	93	10 629 663	7 134 546	3 582 105
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	429	294 628 061	318 406 404	464 250 860
WYDATKI OGÓŁEM (zł)				
WARMIŃSKO-MAZURSKIE		1 742 604 149	1 949 255 686	2 300 343 695
Udział wydatków na transport i łączność w wydatkach ogółem (%)				
WARMIŃSKO-MAZURSKIE		0,7	0,7	1,5

Nasza firma istnieje na rynku motoryzacyjnym od wielu lat. Dzięki temu posiadamy doświadczenie, które gwarantuje profesjonalne wykonanie usług oraz dobór najlepszych części do ich wykonania. Naszym atutem jest dobrze wykształcona kadra mechaników, specjalizująca się w obsłudze konkretnych marek samochodów. Zajmujemy się naprawą wszystkich marek, jednak specjalizujemy się w naprawie aut marki Skoda i grupy Volkswagen (Audi, Seat). Oprócz napraw typowo mechanicznych (elementy zawieszenia, systemy hamulcowe, skrzynie biegów, remonty silników) oferujemy również specjalistyczne naprawy elektromechaniczne i elektroniczne, opierające się głównie na profesjonalnym sprzęcie do diagnostyki elektroniki, ale przede wszystkim możemy poszczycić się odpowiednio przygotowaną do tego celu kadrą.

Do napraw powypadkowych aut osobowych posiadamy własne, profesjonalnie wyposażone lakiernię oraz blacharnię. Świadczymy pełną pomoc w załatwianiu formalności związanych z kontaktem z ubezpieczalnią i ich przedstawicielami. Rozliczamy szkody kosztorysowo, jak i bezgotówkowo z większością ubezpieczalni działających na polskim rynku. Posiadamy własną pomoc drogową, która może na terenie Olsztyna, bez żadnych opłat ze strony klienta, przywieźć auto z miejsca kolizji do serwisu. Na czas naprawy zapewniamy auto zastępcze.

Jesteśmy wielkimi miłośnikami motosportów. Pojawiamy się na trasach rajdowych i wyścigowych jako zawodnicy oraz jako obsługa aut podczas imprez sportowych. Zajmujemy się budową, przygotowywaniem i obsługą aut sportowych – robimy to z wielką pasją i poświęceniem. Zaangażowanie i pełen profesjonalizm wielokrotnie zostały docenione przez doświadczonych zawodników oraz wielu młodych amatorów, stawiających pierwsze kroki w motosporcie.

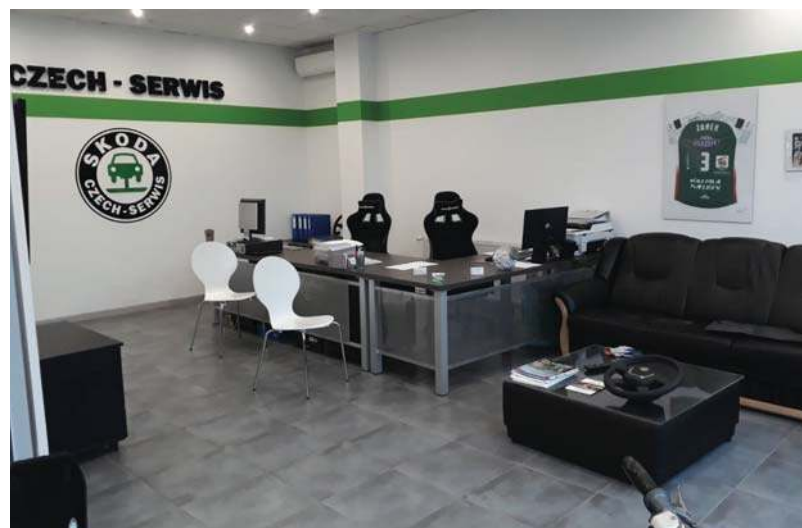

Klientom flotowym świadczymy usługi:

- bezpłatną „DOOR to DOOR”, która jest wygodnym rozwiązaniem głównie dla kadry, ceniącej swój czas. Po telefonicznym ustaleniu terminu naprawy nasi pracownicy odbierają auto spod wskazanego adresu, przewożą je do serwisu, a po wykonaniu naprawy odstawiają w wyznaczone miejsce
- priorytetową – po wcześniejszym ustaleniu terminu z pracownikiem warsztatu auta firmowe naprawiamy poza godzinami pracy serwisu oraz poza kolejnością.

W ofercie również:

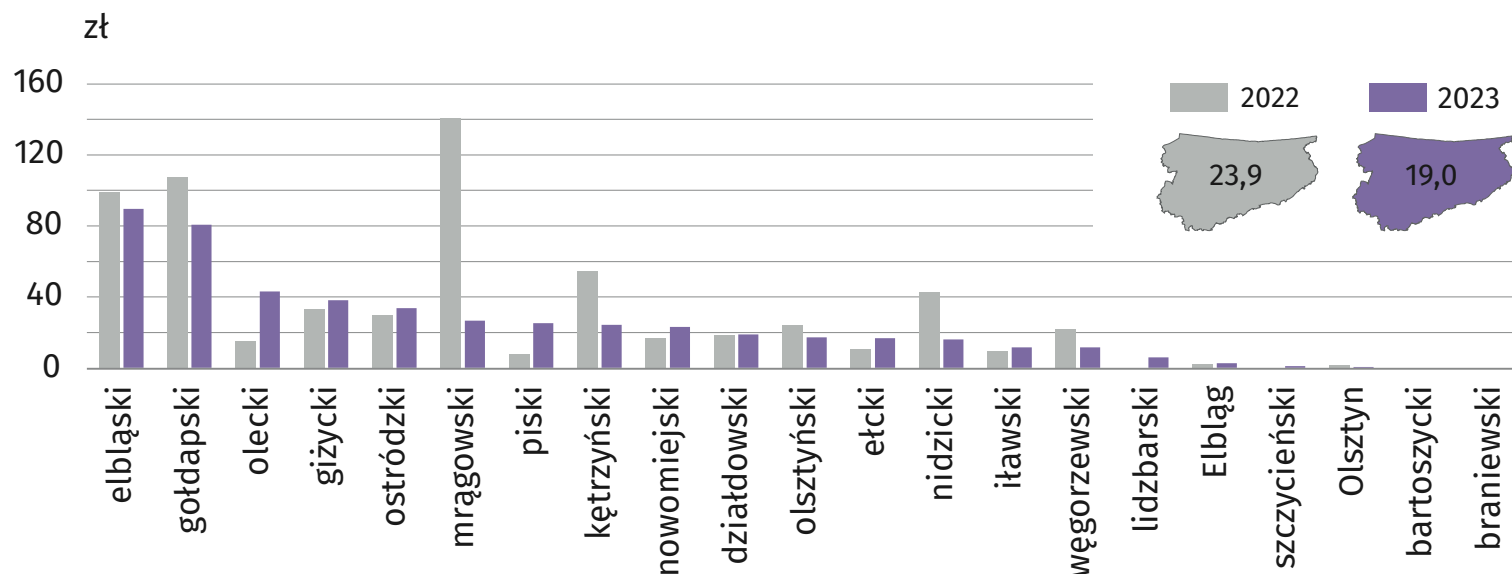
- przeglądy
- komputerowa regulacja kół
- kupno i sprzedaż aut
- serwis pogwarancyjny
- części mechaniczne i blacharskie
- odrestaurowywanie aut zabytkowych
- rejestracja aut oraz przygotowywanie do rejestracji
- obsługa i naprawa klimatyzacji samochodowej
- wymiana opon (nowe i używane) oraz przechowalnia
- pomoc drogową (holowanie aut – kraj i zagranica).

Olsztyn, ul. Towarowa 19a | tel. 89 532 09 40, 503 045 991 | www.czechservis.pl

Środki gmin i powiatów województwa warmińsko-mazurskiego z UE na finansowanie programów i projektów unijnych w przeliczeniu na mieszkańca

W 2023 r. kwota środków otrzymanych z Unii Europejskiej na realizację programów i projektów unijnych przez gminy, miasta na prawach powiatu i powiaty w warmińsko-mazurskim w przeliczeniu na mieszkańca wyniosła 19 zł (w Polsce 23,2 zł). Było to o prawie 5 zł mniej niż rok wcześniej. Najwięcej w przeliczeniu na mieszkańca otrzymał powiat elbląski i gołdapski (powyżej 80 zł).

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Krzysztof Tomasz Kazaniecki
starosta gołdapski

Środki pochodzące z Unii Europejskiej są dla naszego skromnego budżetu dużym wsparciem. To właśnie dzięki tym środkom realizujemy projekty oraz inwestycje, które są ważne ze strategicznego punktu widzenia. Jako powiat jesteśmy nastawieni na jego dalszy rozwój poprzez podnoszenie jakości życia mieszkańców, zapewniając im równe szanse i rozwój w życiu społecznym. Pozyskane w 2023 r. środki finansowe zostały przeznaczone na oświatę, aktywizację osób bezrobotnych, a także zwiększenie dostępności usług.

Tomasz Kosobudzki
starosta olecki

Zajęte miejsce w tym rankingu to dowód skuteczności Powiatu Oleckiego i jego jednostek organizacyjnych w pozyskiwaniu funduszy na realizację zadań publicznych służących naszym mieszkańcom. Jest to wynik pozyskanych w 2023 r. środków unijnych na inwestycje z zakresu poprawy dostępności architektoniczno-komunikacyjnej urzędu i jego cyfryzacji, przebudowę dróg powiatowych, ochronę zdrowia, edukację, wsparcie pieczy zastępczej i instytucji rynku pracy. Dziękuję pracownikom urzędu i jednostek organizacyjnych za ten sukces, a także radnym i mieszkańcom, którzy wspierają nasze inicjatywy i przedsięwzięcia. Będziemy kontynuować nasze działania, aby powiat olecki był miejscem przyjaznym do życia i rozwoju.

ŚRODKI POWIATÓW Z UE NA FINANSOWANIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA W ŻŁ

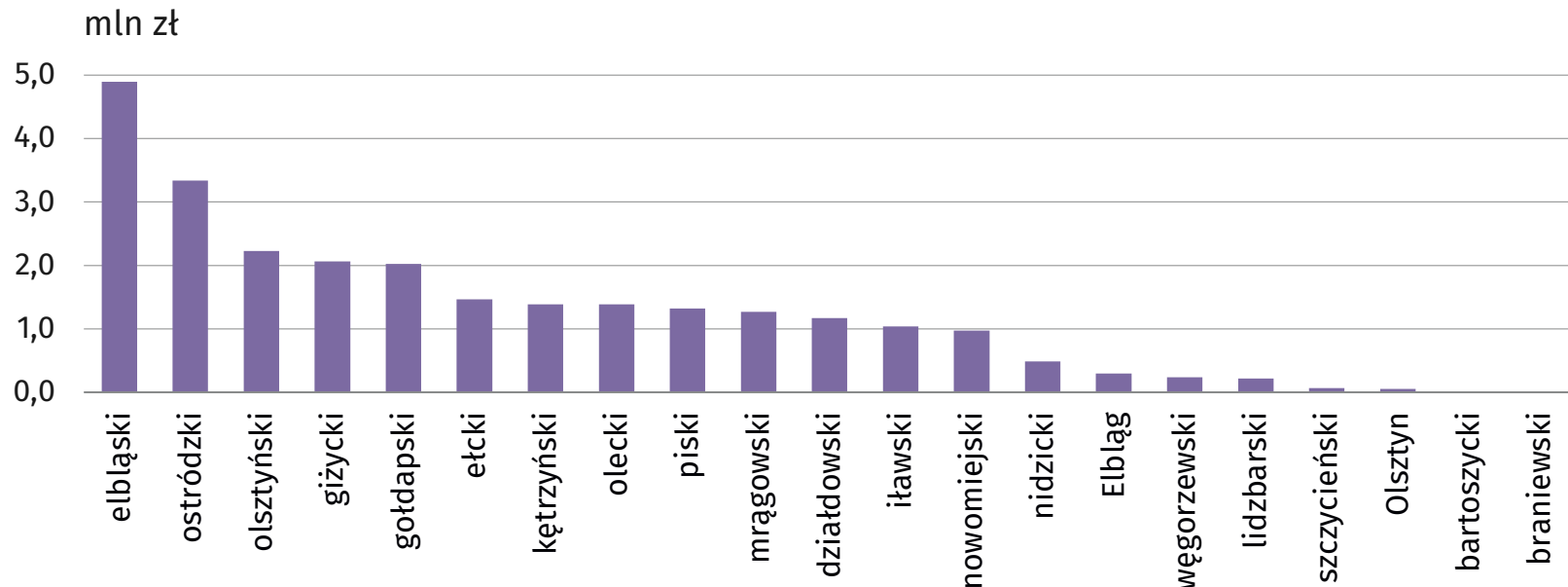
*środki gmin i powiatów z UE na finansowanie programów i projektów w przeliczeniu na 1 mieszkańca

POWIATY		2022	2023
1	elbląski	99,1	89,9
2	gołdapski	107,7	80,9
3	olecki	15,1	43,1
4	giżycki	32,9	38,3
5	ostródzki	29,6	33,6
6	mrągowski	140,8	26,6
7	piski	7,7	25,3
8	kętrzyński	54,6	24,2
9	nowomiejski	16,7	23,1
10	działdowski	18,4	18,9
11	olsztyński	24,0	17,2
12	etcki	10,4	16,6
13	nidzicki	43,0	16,0
14	iławski	9,4	11,6
15	węgorzewski	21,9	11,4
16	lidzbarski	-	5,7
17	Elbląg	1,8	2,6
18	szczycieński	-	1,0
19	Olsztyn	1,6	0,3
20	bartoszycki	-	-
21	braniewski	-	-

	GMINY BEZ MIAST NA PRAWACH POWIATU		MIASTA NA PRAWACH POWIATU		POWIATY		RAZEM		LUDNOŚĆ (30 czerwca)		NA 1 MIESZKAŃCA	
	2022 zł	2023 zł	2022 zł	2023 zł	2022 zł	2023 zł	2022 zł	2023 zł	2022 osoby	2023 osoby	2022 zł	2023 zł
Powiat elbląski	4 542 759	4 360 564	-	-	885 845	530 235	5 428 603	4 890 799	54 757	54 379	99,1	89,9
Powiat ostródzki	1 330 389	2 042 280	-	-	1 638 779	1 297 120	2 969 168	3 339 400	100 146	99 433	29,6	33,6
Powiat olsztyński	2 039 192	1 615 118	-	-	1 054 427	613 060	3 093 619	2 228 178	129 088	129 698	24,0	17,2
Powiat giżycki	1 403 957	1 443 366	-	-	380 747	616 986	1 784 703	2 060 352	54 165	53 834	32,9	38,3
Powiat gołdapski	2 475 830	1 757 257	-	-	245 546	266 809	2 721 376	2 024 066	25 274	25 015	107,7	80,9
Powiat etcki	517 998	977 697	-	-	404 890	490 551	922 888	1 468 248	88 697	88 530	10,4	16,6
Powiat kętrzyński	1 715 532	512 696	-	-	1 458 698	874 702	3 174 229	1 387 398	58 153	57 445	54,6	24,2
Powiat olecki	150 332	665 226	-	-	337 347	718 802	487 679	1 384 028	32 374	32 110	15,1	43,1
Powiat piski	-	367 394	-	-	405 540	955 801	405 540	1 323 195	52 696	52 299	7,7	25,3
Powiat mrągowski	5 898 845	680 732	-	-	867 131	586 816	6 765 976	1 267 548	48 055	47 686	140,8	26,6
Powiat działdowski	359 071	431 085	-	-	786 284	735 661	1 145 355	1 166 745	62 084	61 712	18,4	18,9
Powiat iławski	841 881	673 421	-	-	4 680	367 680	846 560	1 041 101	90 318	89 962	9,4	11,6
Powiat nowomiejski	706 981	974 608	-	-	-	-	706 981	974 608	42 274	42 114	16,7	23,1
Powiat nidzicki	1 302 708	488 303	-	-	21 285	-	1 323 993	488 303	30 783	30 546	43,0	16,0
Powiat m. Elbląg	-	-	204 303	293 308	-	-	204 303	293 308	113 912	113 195	1,8	2,6
Powiat węgorzewski	-	-	-	-	461 337	239 407	461 337	239 407	21 101	20 983	21,9	11,4
Powiat lidzbarski	-	-	-	-	-	219 818	-	219 818	38 727	38 356	-	5,7
Powiat szczycieński	-	-	-	-	-	63 630	-	63 630	67 001	66 720	-	1,0
Powiat m. Olsztyn	-	-	264 424	52 510	-	-	264 424	52 510	168 803	167 844	1,6	0,3
Powiat bartoszycki	-	-	-	-	-	-	-	-	53 466	52 919	-	-
Powiat braniewski	-	-	-	-	-	-	-	-	38 021	37 653	-	-
POLSKA WARM.-MAZ.	361 210 650 23 285 474	419 768 523 16 989 749	174 060 823 468 728	159 046 449 345 818	310 805 626 8 952 535	293 921 344 8 577 077	846 077 099 32 706 737	872 736 317 25 912 644	37 827 355 1 369 895	37 698 294 1 362 433	22,4 23,9	23,2 19,0

Środki gmin i powiatów województwa warmińsko-mazurskiego z UE na finansowanie programów i projektów unijnych

Środki otrzymane z Unii Europejskiej przez gminy, miasta na prawach powiatu i powiaty w województwie w 2023 r. osiągnęły wartość 25,9 mln zł. Były one o 20,8% mniejsze niż w roku wcześniejszym i stanowiły 3,0% środków krajowych.

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

POWIATY		2023
1	elbląski	4,9
2	ostródzki	3,3
3	olsztyński	2,2
4	giżycki	2,1
5	gotdapski	2,0
6	ełcki	1,5
7	kętrzyński	1,4
8	olecki	1,4
9	piski	1,3
10	mrągowski	1,3
11	działdowski	1,2
12	iławski	1,0
13	nowomiejski	1,0
14	nidzicki	0,5
15	Elbląg	0,3
16	węgorzewski	0,2
17	lidzbarski	0,2
18	szczycieński	0,1
19	Olsztyn	0,1
20	bartoszycki	-
21	braniewski	-

Maciej Romanowski
starosta elbląski

Środki gmin i powiatów województwa warmińsko-mazurskiego z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych znacząco wpływają na rozwój tego regionu. Przeliczając te fundusze na mieszkańca, widzimy, jak ważne są one dla lokalnych społeczności. Dzięki tym środkom możliwe jest realizowanie różnych inicjatyw, od rozwoju infrastruktury po projekty proekologiczne i społeczne. Wzrost liczby inwestycji i poprawa jakości życia mieszkańców są kluczowymi efektami wykorzystania tych funduszy, co przyczynia się do zrównoważonego rozwoju województwa.

ŚRODKI GMIN I POWIATÓW WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO Z UE NA FINANSOWANIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UNIJNYCH

*środki gmin i powiatów z UE na finansowanie programów i projektów - liczby bezwzględne

	GMINY BEZ MIAST NA PRAWACH POWIATU		MIASTA NA PRAWACH POWIATU		POWIATY		RAZEM		RAZEM	
	2022 zł	2023 zł	2022 zł	2023 zł	2022 zł	2023 zł	2022 zł	2023 zł	2022 mln zł	2023 mln zł
Powiat elbląski	4 542 759	4 360 564	-	-	885 845	530 235	5 428 603	4 890 799	5,4	4,9
Powiat ostródzki	1 330 389	2 042 280	-	-	1 638 779	1 297 120	2 969 168	3 339 400	3,0	3,3
Powiat olsztyński	2 039 192	1 615 118	-	-	1 054 427	613 060	3 093 619	2 228 178	3,1	2,2
Powiat giżycki	1 403 957	1 443 366	-	-	380 747	616 986	1 784 703	2 060 352	1,8	2,1
Powiat gotdapski	2 475 830	1 757 257	-	-	245 546	266 809	2 721 376	2 024 066	2,7	2,0
Powiat ełcki	517 998	977 697	-	-	404 890	490 551	922 888	1 468 248	0,9	1,5
Powiat kętrzyński	1 715 532	512 696	-	-	1 458 698	874 702	3 174 229	1 387 398	3,2	1,4
Powiat olecki	150 332	665 226	-	-	337 347	718 802	487 679	1 384 028	0,5	1,4
Powiat piski	-	367 394	-	-	405 540	955 801	405 540	1 323 195	0,4	1,3
Powiat mrągowski	5 898 845	680 732	-	-	867 131	586 816	6 765 976	1 267 548	6,8	1,3
Powiat działdowski	359 071	431 085	-	-	786 284	735 661	1 145 355	1 166 745	1,1	1,2
Powiat iławski	841 881	673 421	-	-	4 680	367 680	846 560	1 041 101	0,8	1,0
Powiat nowomiejski	706 981	974 608	-	-	-	-	706 981	974 608	0,7	1,0
Powiat nidzicki	1 302 708	488 303	-	-	21 285	-	1 323 993	488 303	1,3	0,5
Powiat m. Elbląg	-	-	204 303	293 308	-	-	204 303	293 308	0,2	0,3
Powiat węgorzewski	-	-	-	-	461 337	239 407	461 337	239 407	0,5	0,2
Powiat lidzbarski	-	-	-	-	-	219 818	-	219 818	-	0,2
Powiat szczycieński	-	-	-	-	-	63 630	-	63 630	-	0,1
Powiat m. Olsztyn	-	-	264 424	52 510	-	-	264 424	52 510	0,3	0,1
Powiat bartoszycki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Powiat braniewski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
POLSKA, WARMIŃSKO-MAZURSKIE	361 210 650 23 285 474	419 768 523 16 989 749	174 060 823 468 728	159 046 449 345 818	310 805 626 8 952 535	293 921 344 8 577 077	846 077 099 32 706 737	872 736 317 25 912 644	846,1 32,7	872,7 25,9

BANK SPÓŁDZIELCZY
W SZCZYTNI rok zał. 1910

WYBIERZ BIZNES PAKIET

SKORZYSTAJ
Z DODATKOWYCH USŁUG
I NAGRAJ Z NAMI FILM
PROMOCYJNY

Korzyści Konta

- 0 zł** – za otwarcie i prowadzenie konta
- 0 zł** – za korzystanie z bankowości elektronicznej i mobilnej
- 0 zł** – przelewy internetowe bez limitu
- 0 zł** – wydanie i obsługa pierwszej karty debetowej MasterCard lub VISA
- 0 zł** – wypłaty z bankomatów przy naszych placówkach

Korzyści Kredytu

- 0 zł** – prowizja za udzielenie kredytu
- 0 zł** – prowizja za podwyższenie kwoty kredytu od kwoty podwyższenia

Promocyjna oferta dla firm skierowana jest do wszystkich rodzajów działalności gospodarczej.

 Infolinia: 801 505 404

     bsszczytno.pl

